

Bocskai kert Napsugár Óvoda
4241 Bocskai kert, Debreceni út 85.
Tel.: 52/ 384-654
Email cím: ovoda@bocskai kert.hu
OM azonosító: 201610

Örökös Boldog Óvoda

Ikt.sz.:711/2025

**Tárgy: Képviselő-testület rendeletének
módosítása iránti kérelem**

Tisztelt Polgármester Úr! Tisztelt Jegyző Asszony!

Tisztelt Képviselő-testület!

A Bocskai kert Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2025. (IV. 25.) önkormányzati rendeletének ügyében tisztelettel kérem a rendelet alábbi bekezdéseit felülvizsgálni, lehetőség szerint módosítani szíveskedjen!

„(2) A gyermekek védelmének helyi szabályairól és a térítési díjról szóló 2/2016.(I.29.) önkormányzati rendelet 6. §-a a következő (4a) és (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Ha a tanuló az étkezést betegség vagy bármilyen egyéb ok miatt nem veszi igénybe, ezt a szülőnek haladéktalanul be kell jelentenie az intézmény számára. A térítési díj megfizetésére kötelezett személy a távolmaradás idejére eső étkezési térítési díj megfizetése alól csak akkor mentesül, ha a bejelentést (4/b) bekezdésben rögzített határidőig megtette.

(4b) A kötelezett a bejelentést az étkezés helye szerinti intézmény által megadott telefonszámon, e-mail-ben, vagy személyesen a lemondással érintett napot megelőző nap 12 óráig teheti meg. A fizetésre kötelezett a bejelentés napját követő naptól mentesül a térítési díj fizetése alól. A bejelentési kötelezettség az ingyenesen étkező gyermekekre is vonatkozik.”

Indoklás:

A településen az intézményekben a gyermekétkeztetést szolgáltató főzőkonyhák részére (Sápex Duett Kft., illetve a Hungast Vital Kft.) nem ér rá a következő napi létszámot leadni 12 óráig, ebből következik, hogy a szülő sem ér rá a gyermek következő napi távollétét jelezni eddig az időpontig.

Az intézmények szabályzatai szerint, az óvoda és a bölcsőde esetében a szülőknek délelőtt 9 óráig kell jeleznie a másnapi étkezés lemondását, mert gyakran már 10 óra előtt elviszik a létszámösszesítőt. Az iskolában ettől eltérően van meghatározva 10 óráig szükséges a másnapi hiányzást bejelenteni.

Az eddigi sok éves gyakorlat jól működött, a szülők és a főzőkonyhák részére is megfelelőek voltak ezek az időpontok, ezért szeretnénk, ha maradhatnának így a továbbiakban is.

Az intézményvezetőkkel történő egyeztetés alapján tisztelettel kérem a Bocskai kert Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2025. (IV. 25.) önkormányzati rendeletét módosítani szíveskedjen, olyan módon, hogy az étkezés lemondásának előző napi időpontja intézményenként eltérően, a fenti időpontokat figyelembe véve legyen megjelölve.

Köszönöm szíves együttműködését!

Bocskai kert, 2025. 09. 24.

Gábor Sándorné
Tisztelettel: Gábor Sándorné
igazgató

Bocskai kert Községi Önkormányzat

polgármestere

Előterjesztés

A Bocskai kert Községi Önkormányzat Képviselő-testületének

2025. október 17-i ülésére.

Tárgy: Bocskai kerti Humánszolgáltató Központ mini- és családi bölcsőde szakmai program mellékletének módosítása

Ülés: nyilvános

Szavazás: Egyszerű többség

Szavazás: nyílt

Tisztelt Képviselő-testület!

Bocskai kert Község Önkormányzat Képviselő-testület a gyermekek védelmének helyi szabályairól és a térítési díjról szóló 2/2016.(I.29.) önkormányzati rendeletét 2025. november 1-i hatállyal módosítja. (Az étkeztetés lemondás határideje előző nap 12 óra helyett előző nap 9 órára módosul.) A módosítást a Humánszolgáltató Központ Családi- és Mini Bölcsődék szakmai program mellékletét képező megállapodásokon át kell vezetni.

Bocskai kert, 2025. 10. 14.

Szöllős Sándor
polgármester

Határozati javaslat

Bocskai kerti Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta az előterjesztést és úgy döntött, hogy a Bocskai kerti Humánszolgáltató Központ által ellátott mini- és családi bölcsőde feladatok szakmai programjainak mellékletét képező megállapodásokon az étkeztetés előző napi lemondás idejének változását a melléklet szerint elfogadja.

Határidő: 2025. november 1.

Felelős: Ráczné Hamerszki Judit intézményvezető

Bocskaierti Humánszolgáltató Központ
4241 Bocskaiert, Debreceni út 118.
Tel: 06 (52) 384-512

Csillagvirág Családi Bölcsőde
4241 Bocskaiert, Baross G. út 24/B.

MEGÁLLAPODÁS

Amely létrejött egyrészről a Bocskaiert Községi Önkormányzat fenntartásában lévő **Bocskaierti Humánszolgáltató Központ** (székhely: 4241 Bocskaiert, Debreceni út 118.) keretein belül működő **Csillagvirág Családi Bölcsőde** (4241 Bocskaiert, Baross G. út 24/B.) képviseli: Ráczné Hamerszki Judit Livia intézményvezető, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást – gyermekek napközbeni ellátását (a továbbiakban: **családi bölcsőde ellátást**) – biztosító **Intézmény**

Másrészről a **bölcsődei ellátást igénylő gyermek Szülője/Törvényes képviselője**

Szülő/ Törvényes képviselő családi és utóneve:.....
Szülő/ Törvényes képviselő születési családi és utóneve:
Születési helye, ideje:
Állampolgársága:
Anyja születési családi és utóneve:.....
Lakóhelye:
Tartózkodási helye:.....

a továbbiakban együttesen **Felek** között alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint.

Felek jelen megállapodást A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (NM rend.) alapján kötik meg.

Szülő/ Törvényes képviselő a bölcsődei ellátást az alábbi kiskorú gyermekre igényli:

Gyermek neve:
Születésneve:.....
Születési helye, ideje:
Állampolgársága:
Anyja születési családi és utóneve:
Lakóhelye:
Tartózkodási helye:
TAJ száma:

Intézmény kijelenti, hogy a jogszabályban előírt feltételek betartásával 4241 Bocskaiert, Baross G. út 24/B. szám alatt családi bölcsődét működtet. A családi bölcsőde ellátásra „gyermekek napközbeni ellátása” címén (továbbiakban: **Ellátás**) a Csillagvirág Családi Bölcsőde nyitvatartási idején belül, térítési díj ellenében kerül sor. A Csillagvirág Családi Bölcsőde nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a családi bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait. A napi nyitvatartási idő munkanapokon: 7.00-17.00 h

1. Az ellátás megnevezése: Gyermek napközbeni ellátása/ Családi bölcsőde

2. Az ellátás kezdte, időtartama

A Csillagvirág Családi Bölcsőde..... napjától bölcsődei ellátást biztosít az fent megnevezett gyermek számára.

Jelen megállapodás **határozott/ határozatlan időre jön létre.***

Határozott idejű ellátás esetén az ellátás vége:

Az ellátást a Szülő/ Törvényes képviselő a következő időtartamban kéri*:

- munkanapokon:órától óráig
- a hét alábbi munkanapjain: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek*-.....órától-.....óráig

(*a megfelelő aláhúzendó)

3. A családi bölcsőde szolgáltatásai, az ellátás tartalma, módja

Az Intézmény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) szerinti családi bölcsőde szolgáltatást biztosít az ellátást igénybe vevő számára.

A családi bölcsőde szolgáltatás nyújtásának feltételei megfelelnek a 15/1998 (IV. 30.) NM rendeletben leírtaknak és a működési engedélyt kiadó és rendszeresen ellenőrző szakhatóságok által előírt követelményeknek.

A bölcsődei ellátás keretében az intézmény biztosítja a gyermek számára:

- szakszerű gondozást, nevelést, testi-lelki szükségletek kielégítését, fejlődését és a szocializáció segítését,
- napi négyeszeri étkezést,
- fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet,
- egészségvédelmet, egészségnevelést, kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítését,
- állandóságot (saját kisgyermeknevelő rendszer), egyéni bánásmódot,
- megfelelő időt a szabadban való tartózkodáshoz,
- személyes higiéné feltételeinek biztosítását,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- óvodai életre való felkészítést.

Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátásra jogosult gyermek Szülője/ Törvényes képviselője kérelmére történik.

Az Intézmény vállalja, hogy:

- a családi bölcsődében a hivatkozott jogszabályokban előírt szakmai és elméleti ismerettel rendelkező, valamint az egészségügyi alkalmassági követelményeknek megfelelő munkatársakat alkalmaz;
- a gyermek szakszerű ellátásban részesül, családias légkör, gondoskodás veszi körül;
- a napirend kialakítása igazodik a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, szükségleteihez, évszakokhoz, otthoni napirendjéhez, szokásaihoz;
- biztosítja a napirend zavartalanságát, a higiénikus környezetet, megfelelő helyet, elegendő időt, a harmonikus légkört, a biztonságos és esztétikus eszközöket;
- értesítik a szülőket, ha olyan körülmény következik be, ami a családi bölcsőde működését akadályozza;
- biztosítja a szülő számára a házirend, a szakmai program, a nevelési- gondozási alapelvek megismerését;
- biztosítja az adaptációhoz szükséges időt, feltételeket;
- tájékoztatja a szülőt a gyermekével napközben történt eseményekről;

- lehetővé teszi a szülő számára a rendszeres betekintésre a kisgyermeknevelő által vezetett egyéni dokumentációba
- biztosítja a szülő számára a szülői értekezletet, egyéni beszélgetést;
- tájékoztatókat küld a fontosabb eseményekről, megismerteti az étrendet;
- a szülő számára lehetővé teszi a gyermekük játéktevékenységébe való betekintést.

A Szülő/Törvényes képviselő vállalja, hogy:

- a) a gyermek egészségi és mentális állapotáról, a gyermek ellátását befolyásoló lényeges kérdéssel szóban és írásban minden információt megad, különösen:
 - a gyermek ellátásával és nevelésével kapcsolatos igényekről;
 - a gyermek - fertőző megbetegedéséről haladéktalanul, egyéb - nem fertőző megbetegedéséről tájékoztatja a kisgyermeknevelőt;
 - a gyermeket kizárólag gyógyultán, orvosi igazolással hozza ismét a közösségbe;
 - tájékoztatást ad mindennemű sérülésről, tünetről, amelynek kezelésével, esetleges következményeivel a kisgyermeknevelő számolhat;
- b) a személyi térítési díjat pontosan, határidőben megfizeti;
- c) a gyermek esetleges – előre nem jelzett - távolmaradását legkésőbb a hiányzás napjának reggelén jelzi a kisgyermeknevelő felé;
- d) vállalja a családi bölcsőde munkatársaival való együttműködést,
- e) betartja a Házirendet.

4. Az ellátást igénybevevő gyermek Szülőjének/Törvényes képviselőjének tájékoztatása

A bölcsődei ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője nyilatkozik arról, hogy az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról **33. § (2) bekezdése** alapján az Intézmény (családi bölcsőde) tájékoztatási kötelezettségének eleget tett.

Tájékoztatást kapott:

- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- a családi bölcsőde szolgáltatás nyújtása során vezetett nyilvántartásokról,
- az érték és vagyonmegőrzés módjáról,
- a házirendről,
- a kapcsolattartás módjáról,
- a panaszjog gyakorlásának, kivizsgálásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjról,

Hozzájárul ahhoz, hogy a Bocskaierti Humánszolgáltató Központ (4241 Bocskaiert, Debreceni út 118.) keretein belül működő Csillagvirág Családi Bölcsőde az általa vezetett nyilvántartásba a gyermek és törvényes képviselőjének adatait felvegye, és azt tárolja. Tudomásul veszi az Intézmény KENYSZI és egyéb jogszabályokban meghatározott szakmai dokumentációs kötelezettségét, adatainak kezeléséhez hozzájárul.

Az ellátást igénybevevő gyermeket és Szülőjét/Törvényes képviselőjét a részére biztosított ellátással kapcsolatosan is megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titoktartás.

Az intézmény az adatokat a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról előírásainak megfelelően kezeli.

Szülő/Törvényes képviselő tudomásul veszi, hogy a családi bölcsőde a tájékoztatási kötelezettségének a faliújságon kifüggesztve, illetve írásban „tájékoztató levél” formájában tesz eleget.

5. Az ellátást igénybevevő gyermek Szülőjének/Törvényes képviselőjének bejelentési kötelezettsége

Az ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője kijelenti, hogy a Gyvt. 33. § (3) bekezdésében foglalt alábbi kötelezettségeknek eleget tesz: a nyilvántartáshoz adatokat szolgáltat, nyilatkozik a jogosultsági feltételekben, valamint a természetes személyazonosító adatokban beállott változásokról.

Az ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője tudomásul veszi, hogy a családi bölcsőde szolgáltatás megszüntetésére irányuló kérelmét előre kell jelezni az Intézmény felé, legkésőbb a tervezett megszűnés időpontját megelőző 30 nappal.

6. A személyi térítési díj megállapításának – fizetésének szabályai

6.1 Az Intézményi, illetve személyi térítési díj az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 146.§-154.§ alapján kerül megállapításra, amelyről írásos értesítést kap az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a szolgáltatás megkezdése előtt, illetve annak felülvizsgálatakor.

6.2. A térítési díj két részből áll: **gondozási díjból és étkezési díjból.**

Gondozási díj: A Bocskai kert Község Önkormányzat Képviselő- testületének döntése alapján a gondozási díj: Ft.

- **Az étkezési térítési díj:** napi négyeszeri étkezést tartalmaz. Az étkezési díjat egy havi időtartamra előre, a tárgyhónap 20. napjáig kell kiegyenlíteni Bocskai kert Községi Önkormányzat részére történő átutalással vagy készpénz átutalási megbízással. A befizetett díjról a Bocskai kert Községi Önkormányzat számlát állít ki az ellátást igénybe vevő részére.

Ha a gyermek az étkezést betegség vagy bármilyen egyéb ok miatt nem veszi igénybe, ezt a szülőnek haladéktalanul be kell jelentenie az intézmény számára. A térítési díj megfizetésére kötelezett személy a távolmaradás idejére eső étkezési térítési díj megfizetése alól csak akkor mentesül, ha a bejelentést határidőig megtette. A kötelezett a bejelentést az étkezés helye szerinti intézmény által megadott telefonszámon, e-mail-ben, vagy személyesen a lemondással érintett napot megelőző nap 9 óráig teheti meg. A fizetésre kötelezett a bejelentés napját követő naptól mentesül a térítési díj fizetése alól. A bejelentési kötelezettség az ingyenesen étkező gyermekekre is vonatkozik.

A be nem jelentett vagy 9 óra után jelzett lemondás esetén az étkezési díj visszafizetésére nem tarthat igényt a térítési díj megfizetője.

Fizetendő összeg:Ft/nap

Felek megállapodnak, hogy a Csillagvirág Családi Bölcsőde évente két alkalommal élhet az árváltozás jogával, amelyről Szülőt az árváltozás hatályba lépését megelőzően írásban értesíti.

A választott díjfizetési forma: Havi díj

6.3. Ha az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a személyi térítési díjat nem fizeti meg, a működtető 15 napos határidő megjelölésével írásban felhívja a kötelezettet az elmaradt térítési díj megfizetésére. Ha a határidő eredménytelenül telik el, a díjhátralék nyilvántartásba vételre kerül.

7. Panasz kivizsgálása

Az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a szolgáltatási jogviszony keletkezésével, megszűnésével, valamint megsértésével kapcsolatban panasszal fordulhat a következő személyekhez és szervekhez:

- Csillagvirág Családi Bölcsődét képviselőhöz: Ráczné Hamerszki Judit Livia
Levélcím: 4241 Bocskai kert, Debreceni út 118.
Tel: 06 (52) 384-512;
e-mail: csaladsegito1@gmail.com
- A fenntartóhoz: képviseli Szöllős Sándor polgármester
 - Levélcím: 4241 Bocskai kert, Poroszlai út 20.
 - Tel: 06 (52) 583-450
- Gyermekjogi képviselőhöz: A gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége megtalálható az intézmény faliújságján.

A panasz elbírálására jogosult 15 napon belül tájékoztatja a panasztevőt az intézkedéséről. Ha a panaszt tevő a megtett intézkedéssel nem ért egyet, vagy a panasz kivizsgálására jogosult nem intézkedik, a panasszal a családi bölcsőde fenntartójához lehet fordulni.

8. Az ellátás megszüntetésének módjai

Az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője tudomásul veszi, hogy a jelen megállapodással igénybevett szolgáltatás külön intézkedés nélkül megszűnik az alábbi esetekben:

- A családi bölcsőde jogutód nélküli megszűnésével.
- Határozott idejű ellátás esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével.
- A jogosultsági feltételek megszűnésével.
- A jogszabályban előírtak alapján meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetve magatartása veszélyezteti a többi gyermek egészségét. A bölcsőde orvosa a szakvéleménye kialakításához más szakemberek (kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, pszichológus, stb) véleményét is kikéri.

Az önkéntesen igénybe vett ellátás megszüntetését a jogosult Szülője/Törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett ellátást megszünteti, ha a jogosult Szülője/Törvényes képviselője a házirendt ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn. Az intézményvezető az ellátás megszüntetéséről írásban értesíti a jogosult Szülőjét/Törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult Szülője/ Törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

Jelen megállapodás módosítására az ellátást nyújtó Csillagvirág Családi Bölcsőde képviselője és az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője közös megegyezése alapján kerülhet sor.

A megállapodást aláíró Felek kijelentik, hogy vitás kérdéseiket elsődlegesen tárgyalás útján kívánják rendezni.

Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv, továbbá a gyermekek napközbeni ellátására vonatkozó mindenkorai jogszabályok az irányadók.

A megállapodásban leírtakat tudomásul vettem, és vállalom az ellátásban való részvételt.

Szülő/Törvényes képviselő kijelenti, hogy a Házirend rendelkezéseit megismerte és azokat magára nézve kötelezőnek tartja.

A jelen megállapodást a **Felek** átolvasták, együttesen értelmezték, majd mint akaratukkal mindenben egyezőt, jóváhagyólag írják alá.

A megállapodás 2 eredeti példányban készült, amelyből 1 példányt és annak mellékletét az aláírás napján átvettem.

Bocskai kert,

.....
intézményvezető
Csillagvirág Családi Bölcsőde képviselője

.....
Szülő/ Törvényes képviselő

Bocskaierti Humánszolgáltató Központ
4241 Bocskaiert, Debreceni út 118.
Tel: 06 (52) 384-512

Bocskaierti Mini Bölcsőde
4241 Bocskaiert, Debreceni út 116.

MEGÁLLAPODÁS

Amely létrejött egyrészről a Bocskaiert Községi Önkormányzat fenntartásában lévő **Bocskaierti Humánszolgáltató Központ** (székhely: 4241 Bocskaiert, Debreceni út 118.) keretein belül működő **Bocskaierti Mini Bölcsőde** (4241 Bocskaiert, Debreceni út 116.) képviseli: Ráczné Hamerszki Judit Livia intézményvezető, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást – gyermekek napközbeni ellátását (a továbbiakban: **mini bölcsőde ellátást**) – biztosító **Intézmény**

Másrészről a **bölcsődei ellátást igénylő gyermek Szülője/Törvényes képviselője**

Szülő/ Törvényes képviselő családi és utóneve:.....
Szülő/ Törvényes képviselő születési családi és utóneve:
Születési helye, ideje:
Állampolgársága:
Anyja születési családi és utóneve:.....
Lakóhelye:
Tartózkodási helye:.....

a továbbiakban együttesen **Felek** között alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint.

Felek jelen megállapodást A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (NM rend.) alapján kötik meg.

Szülő/ Törvényes képviselő a bölcsődei ellátást az alábbi kiskorú gyermekre igényli:

Gyermekneve:
Születésneve:
Születési helye, ideje:
Állampolgársága:
Anyja születési családi és utóneve:
Lakóhelye:
Tartózkodási helye:
TAJ száma:

Intézmény kijelenti, hogy a jogszabályban előírt feltételek betartásával 4241 Bocskaiert, Debreceni út 116. szám alatt mini bölcsődét működtet. A mini bölcsőde ellátásra „gyermekek napközbeni ellátása” címen (továbbiakban: **Ellátás**) a Bocskaierti Mini Bölcsőde nyitvatartási idején belül, térítési díj ellenében kerül sor. A Bocskaierti Mini Bölcsőde nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a mini bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait. A napi nyitvatartási idő munkanapokon: 7.00-17.00 h

1. Az ellátás megnevezése: Gyermek napközbeni ellátása/ Mini bölcsőde

2. Az ellátás kezdte, időtartama

A Bocskai-kerti Mini Bölcsőde..... napjától bölcsődei ellátást biztosít az fent megnevezett gyermek számára.

Jelen megállapodás **határozott/ határozatlan időre jön létre.***

Határozott idejű ellátás esetén az ellátás vége:

Az ellátást a Szülő/ Törvényes képviselő a következő időtartamban kéri*:

- munkanapokon:órától óráig
- a hét alábbi munkanapjain: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek*...-.....órától-.....óráig

(*a megfelelő aláhúzendő)

3. A mini bölcsőde szolgáltatásai, az ellátás tartalma, módja

Az Intézmény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) szerinti mini bölcsőde szolgáltatást biztosít az ellátást igénybe vevő számára.

A mini bölcsőde szolgáltatás nyújtásának feltételei megfelelnek a 15/1998 (IV. 30.) NM rendeletben leírtaknak és a működési engedélyt kiadó és rendszeresen ellenőrző szakhatóságok által előírt követelményeknek.

A bölcsődei ellátás keretében az intézmény biztosítja a gyermek számára:

- szakszerű gondozást, nevelést, testi-lelki szükségletek kielégítését, fejlődését és a szocializáció segítését,
- napi négyeszeri étkezést,
- fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet,
- egészségvédelmet, egészségnevelést, kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítését,
- állandóságot (saját kisgyermeknevelő rendszer), egyéni bánásmódot,
- megfelelő időt a szabadban való tartózkodáshoz,
- személyes higiéné feltételeinek biztosítását,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- óvodai életre való felkészítést.

Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátásra jogosult gyermek Szülője/ Törvényes képviselője kérelmére történik.

Az Intézmény vállalja, hogy:

- a mini bölcsődében a hivatkozott jogszabályokban előírt szakmai és elméleti ismerettel rendelkező, valamint az egészségügyi alkalmassági követelményeknek megfelelő munkatársakat alkalmaz;
- a gyermek szakszerű ellátásban részesül, családi légkör, gondoskodás veszi körül;
- a napirend kialakítása igazodik a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, szükségleteihez, évszakokhoz, otthoni napirendjéhez, szokásaihoz;
- biztosítja a napirend zavartalanságát, a higiénikus környezetet, megfelelő helyet, elegendő időt, a harmonikus légkört, a biztonságos és esztétikus eszközöket;
- értesíti a szülőket, ha olyan körülmény következik be, ami a mini bölcsőde működését akadályozza;
- biztosítja a szülő számára a házirend, a szakmai program, a nevelési- gondozási alapelvek megismerését;
- biztosítja az adaptációhoz szükséges időt, feltételeket;
- tájékoztatja a szülőt a gyermekével napközben történt eseményekről;

- lehetővé teszi a szülő számára a rendszeres betekintésre a kisgyermeknevelő által vezetett egyéni dokumentációba
- biztosítja a szülő számára a szülői értekezletet, egyéni beszélgetést;
- tájékoztatókat küld a fontosabb eseményekről, megismerteti az étrendet;
- a szülő számára lehetővé teszi a gyermekük játéktevékenységébe való betekintést.

A Szülő/Törvényes képviselő vállalja, hogy:

- a gyermek egészségi és mentális állapotáról, a gyermek ellátását befolyásoló lényeges kérdéssről szóban és írásban minden információt megad, különösen:
 - a gyermek ellátásával és nevelésével kapcsolatos igényekről;
 - a gyermek - fertőző megbetegedéséről haladéktalanul, egyéb - nem fertőző megbetegedéséről tájékoztatja a kisgyermeknevelőt;
 - a gyermeket kizárólag gyógyultán, orvosi igazolással hozza ismét a közösségbe;
 - tájékoztatást ad mindennemű sérülésről, tünetről, amelynek kezelésével, esetleges következményeivel a kisgyermeknevelő számolhat;
- a személyi térítési díjat pontosan, határidőben megfizeti;
- a gyermek esetleges – előre nem jelzett - távolmaradását legkésőbb a hiányzás napjának reggelén jelzi a kisgyermeknevelő felé;
- vállalja a mini bölcsőde munkatársaival való együttműködést,
- betartja a Házirendet.

4. Az ellátást igénybevevő gyermek Szülőjének/Törvényes képviselőjének tájékoztatása

A bölcsődei ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője nyilatkozik arról, hogy az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 33. § (2) bekezdése alapján az Intézmény (mini bölcsőde) tájékoztatási kötelezettségének eleget tett.

Tájékoztatást kapott:

- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- a mini bölcsőde szolgáltatás nyújtása során vezetett nyilvántartásokról,
- az érték és vagyonmegőrzés módjáról,
- a házirendről,
- a kapcsolattartás módjáról,
- a panaszjog gyakorlásának, kivizsgálásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjról,

Hozzájárul ahhoz, hogy a Bocskai-kerti Humánszolgáltató Központ (4241 Bocskai-kert, Debreceni út 118.) keretein belül működő Bocskai-kerti Mini Bölcsőde az általa vezetett nyilvántartásba a gyermek és törvényes képviselőjének adatait felvegye, és azt tárolja. Tudomásul veszi az Intézmény KENYSZI és egyéb jogszabályokban meghatározott szakmai dokumentációs kötelezettségét, adatainak kezeléséhez hozzájárul.

Az ellátást igénybevevő gyermeket és Szülőjét/Törvényes képviselőjét a részére biztosított ellátással kapcsolatosan is megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titoktartás. Az intézmény az adatokat a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról előírásainak megfelelően kezeli.

Szülő/Törvényes képviselő tudomásul veszi, hogy a mini bölcsőde a tájékoztatási kötelezettségének a faliújságon kifüggesztve, illetve írásban „tájékoztató levél” formájában tesz eleget.

5. Az ellátást igénybevevő gyermek Szülőjének/Törvényes képviselőjének bejelentési kötelezettsége

Az ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője kijelenti, hogy a Gyvt. 33. § (3) bekezdésében foglalt alábbi kötelezettségeknek eleget tesz: a nyilvántartáshoz adatokat szolgáltat, nyilatkozik a jogosultsági feltételekben, valamint a természetes személyazonosító adatokban beállott változásokról.

Az ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője tudomásul veszi, hogy a mini bölcsőde szolgáltatás megszüntetésére irányuló kérelmét előre kell jelezni az Intézmény felé, legkésőbb a tervezett megszűnés időpontját megelőző 30 nappal.

6. A személyi térítési díj megállapításának – fizetésének szabályai

6.1 Az Intézményi, illetve személyi térítési díj az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 146.§-154.§ alapján kerül megállapításra, amelyről írásos értesítést kap az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a szolgáltatás megkezdése előtt, illetve annak felülvizsgálatakor.

6.2. A térítési díj két részből áll: **gondozási díjból és étkezési díjból.**

- **Gondozási díj:** A Bocskai kert Község Önkormányzat Képviselő- testületének döntése alapján a gondozási díj: Ft.

- **Az étkezési térítési díj:** napi négyeszeri étkezést tartalmaz. Az étkezési díjat egy havi időtartamra előre, a tárgyhónap 20. napjáig kell kiegyenlíteni Bocskai kert Községi Önkormányzat részére történő átutalással vagy készpénz átutalási megbízással. A befizetett díjról a Bocskai kert Községi Önkormányzat számlát állít ki az ellátást igénybe vevő részére.

Ha a gyermek az étkezést betegség vagy bármilyen egyéb ok miatt nem veszi igénybe, ezt a szülőnek haladéktalanul be kell jelentenie az intézmény számára. A térítési díj megfizetésére kötelezett személy a távolmaradás idejére eső étkezési térítési díj megfizetése alól csak akkor mentesül, ha a bejelentést határidőig megtette. A kötelezett a bejelentést az étkezés helye szerinti intézmény által megadott telefonszámon, e-mail-ben, vagy személyesen a lemondással érintett napot megelőző nap 9 óráig teheti meg. A fizetésre kötelezett a bejelentés napját követő naptól mentesül a térítési díj fizetése alól. A bejelentési kötelezettség az ingyenesen étkező gyermekekre is vonatkozik.

A be nem jelentett vagy 9 óra után jelzett lemondás esetén az étkezési díj visszafizetésére nem tarthat igényt a térítési díj megfizetője.

Fizetendő összeg:Ft/nap

Felek megállapodnak, hogy a Bocskai kert Mini Bölcsőde évente két alkalommal élhet az árváltozás jogával, amelyről Szülőt az árváltozás hatályba lépését megelőzően írásban értesíti.

A választott díjfizetési forma: Havi díj

6.3. Ha az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a személyi térítési díjat nem fizeti meg, a működtető 15 napos határidő megjelölésével írásban felhívja a kötelezettet az elmaradt térítési díj megfizetésére. Ha a határidő eredménytelenül telik el, a díjhátralék nyilvántartásba vételre kerül.

7. Panasz kivizsgálása

Az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a szolgáltatási jogviszony keletkezésével, megszűnésével, valamint megsértésével kapcsolatban panasszal fordulhat a következő személyekhez és szervekhez:

- Mini bölcsődét képviselőhöz: Ráczné Hamerszki Judit Livia
Levélcím: 4241 Bocskai kert, Debreceni út 118.
Tel: 06 (52) 384-512;
e-mail: csaladsegito1@gmail.com
- A fenntartóhoz: képviseli Szöllös Sándor polgármester
 - Levélcím: 4241 Bocskai kert, Poroszlai út 20.
 - Tel: 06 (52) 583-450
- Gyermekjogi képviselőhöz: A gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége megtalálható az intézmény faliújságján.

A panasz elbírálására jogosult 15 napon belül tájékoztatja a panasztevőt az intézkedéséről. Ha a panaszt tevő a megtett intézkedéssel nem ért egyet, vagy a panasz kivizsgálására jogosult nem intézkedik, a panasszal a mini bölcsőde fenntartójához lehet fordulni.

8. Az ellátás megszüntetésének módjai

Az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője tudomásul veszi, hogy a jelen megállapodással igénybevett szolgáltatás külön intézkedés nélkül megszűnik az alábbi esetekben:

- A mini bölcsőde jogutód nélküli megszűnésével.
- Határozott idejű ellátás esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével.
- A jogosultsági feltételek megszűnésével.
- A jogszabályban előírtak alapján meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetve magatartása veszélyezteti a többi gyermek egészségét. A bölcsőde orvosa a szakvéleménye kialakításához más szakemberek (kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, pszichológus, stb) véleményét is kikéri.

Az önkéntesen igénybe vett ellátás megszüntetését a jogosult Szülője/Törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett ellátást megszünteti, ha a jogosult Szülője/Törvényes képviselője a házirendt ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn. Az intézményvezető az ellátás megszüntetéséről írásban értesíti a jogosult Szülőjét/Törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult Szülője/ Törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

Jelen megállapodás módosítására az ellátást nyújtó Bocskaierti Mini Bölcsőde képviselője és az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője közös megegyezése alapján kerülhet sor.

A megállapodást aláíró Felek kijelentik, hogy vitás kérdéseiket elsődlegesen tárgyalás útján kívánják rendezni.

Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv, továbbá a gyermekek napközbeni ellátására vonatkozó mindenkor érvényes jogszabályok az irányadók.

A megállapodásban leírtakat tudomásul vettem, és vállalom az ellátásban való részvételt.

Szülő/Törvényes képviselő kijelenti, hogy a Házirend rendelkezéseit megismerte és azokat magára nézve kötelezőnek tartja.

A jelen megállapodást a **Felek** átolvasták, együttesen értelmezték, majd mint akaratukkal mindenben egyezőt, jóváhagyólag írják alá.

A megállapodás 2 eredeti példányban készült, amelyből 1 példányt és annak mellékletét az aláírás napján átvettem.

Bocskaiert,

.....
intézményvezető
Bocskaierti Mini Bölcsőde képviselője

.....
Szülő/ Törvényes képviselő

Mazsola Családi Bölcsőde
4241 Bocskaiert, Baross G. út 24/B.

MEGÁLLAPODÁS

Amely létrejött egyrészről a Bocskaiert Községi Önkormányzat fenntartásában lévő **Bocskaierti Humánszolgáltató Központ** (székhely: 4241 Bocskaiert, Debreceni út 118.) keretein belül működő **Mazsola Családi Bölcsőde** (4241 Bocskaiert, Baross G. út 24/B.) képviseli: Ráczné Hamerszki Judit Livia intézményvezető, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást – gyermekek napközbeni ellátását (a továbbiakban: **családi bölcsőde ellátást**) – biztosító **Intézmény**

Másrészről a **bölcsődei ellátást igénylő gyermek Szülője/Törvényes képviselője**

Szülő/ Törvényes képviselő családi és utóneve:.....
Szülő/ Törvényes képviselő születési családi és utóneve:
Születési helye, ideje:
Állampolgársága:
Anyja születési családi és utóneve:.....
Lakóhelye:
Tartózkodási helye:.....

a továbbiakban együttesen **Felek** között alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint.

Felek jelen megállapodást A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (NM rend.) alapján kötik meg.

Szülő/ Törvényes képviselő a bölcsődei ellátást az alábbi kiskorú gyermekre igényli:

Gyermek neve:
Születési neve:.....
Születési helye, ideje:
Állampolgársága:
Anyja születési családi és utóneve:
Lakóhelye:
Tartózkodási helye:
TAJ száma:

Intézmény kijelenti, hogy a jogszabályban előírt feltételek betartásával 4241 Bocskaiert, Baross G. út 24/B. szám alatt családi bölcsődét működtet. A családi bölcsőde ellátásra „gyermekek napközbeni ellátása” címén (továbbiakban: **Ellátás**) a Mazsola Családi Bölcsőde nyitvatartási idején belül, térítési díj ellenében kerül sor. A Mazsola Családi Bölcsőde nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a családi bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait. A napi nyitvatartási idő munkanapokon: 7.00-17.00 h

1. Az ellátás megnevezése: Gyermek napközbeni ellátása/ Családi bölcsőde

2. Az ellátás kezdte, időtartama

A Mazsola Családi Bölcsőde..... **napijától** bölcsődei ellátást biztosít az fent megnevezett gyermek számára.

Jelen megállapodás **határozott/ határozatlan időre jön létre.***

Határozott idejű ellátás esetén az ellátás vége:

Az ellátást a Szülő/ Törvényes képviselő a következő időtartamban kéri*:

- munkanapokon:órától óráig
- a hét alábbi munkanapjain: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek*....-.....órától-.....óráig

(*a megfelelő aláhúzendó)

3. A családi bölcsőde szolgáltatásai, az ellátás tartalma, módja

Az Intézmény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) szerinti családi bölcsőde szolgáltatást biztosít az ellátást igénybe vevő számára.

A családi bölcsőde szolgáltatás nyújtásának feltételei megfelelnek a 15/1998 (IV. 30.) NM rendeletben leírtaknak és a működési engedélyt kiadó és rendszeresen ellenőrző szakhatóságok által előírt követelményeknek.

A bölcsődei ellátás keretében az intézmény biztosítja a gyermek számára:

- szakszerű gondozást, nevelést, testi-lelki szükségletek kielégítését, fejlődését és a szocializáció segítését,
- napi négyeszeri étkezést,
- fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet,
- egészségvédelmet, egészségnevelést, kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítését,
- állandóságot (saját kisgyermeknevelő rendszer), egyéni bánásmódot,
- megfelelő időt a szabadban való tartózkodáshoz,
- személyes higiénié feltételeinek biztosítását,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- óvodai életre való felkészítést.

Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátásra jogosult gyermek Szülője/ Törvényes képviselője kérelmére történik.

Az Intézmény vállalja, hogy:

- a családi bölcsődében a hivatkozott jogszabályokban előírt szakmai és elméleti ismerettel rendelkező, valamint az egészségügyi alkalmassági követelményeknek megfelelő munkatársakat alkalmaz;
- a gyermek szakszerű ellátásban részesül, családias légkör, gondoskodás veszi körül;
- a napirend kialakítása igazodik a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, szükségleteihez, évszakokhoz, otthoni napirendjéhez, szokásaihoz;
- biztosítja a napirend zavartalanságát, a higiénikus környezetet, megfelelő helyet, elegendő időt, a harmonikus légkört, a biztonságos és esztétikus eszközöket;
- értesíti a szülőket, ha olyan körülmény következik be, ami a családi bölcsőde működését akadályozza;
- biztosítja a szülő számára a házirend, a szakmai program, a nevelési- gondozási alapelvek megismerését;
- biztosítja az adaptációhoz szükséges időt, feltételeket;
- tájékoztatja a szülőt a gyermekével napközben történt eseményekről;

- lehetővé teszi a szülő számára a rendszeres betekintésre a kisgyermeknevelő által vezetett egyéni dokumentációba
- biztosítja a szülő számára a szülői értekezletet, egyéni beszélgetést;
- tájékoztatókat küld a fontosabb eseményekről, megismerteti az étrendet;
- a szülő számára lehetővé teszi a gyermekük játéktevékenységébe való betekintést.

A Szülő/Törvényes képviselő vállalja, hogy:

- a gyermek egészségi és mentális állapotáról, a gyermek ellátását befolyásoló lényeges kérdéssről szóban és írásban minden információt megad, különösen:
 - a gyermek ellátásával és nevelésével kapcsolatos igényekről;
 - a gyermek - fertőző megbetegedéséről haladéktalanul, egyéb - nem fertőző megbetegedéséről tájékoztatja a kisgyermeknevelőt;
 - a gyermeket kizárólag gyógyultan, orvosi igazolással hozza ismét a közösségbe;
 - tájékoztatást ad mindennemű sérülésről, tünetről, amelynek kezelésével, esetleges következményeivel a kisgyermeknevelő számolhat;
- a személyi térítési díjat pontosan, határidőben megfizeti;
- a gyermek esetleges – előre nem jelzett - távolmaradását legkésőbb a hiányzás napjának reggelén jelzi a kisgyermeknevelő felé;
- vállalja a családi bölcsőde munkatársaival való együttműködést,
- betartja a Házi rendet.

4. Az ellátást igénybevevő gyermek Szülőjének/Törvényes képviselőjének tájékoztatása

A bölcsődei ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője nyilatkozik arról, hogy az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 33. § (2) bekezdése alapján az Intézmény (családi bölcsőde) tájékoztatási kötelezettségének eleget tett.

Tájékoztatást kapott:

- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- a családi bölcsőde szolgáltatás nyújtása során vezetett nyilvántartásokról,
- az érték és vagyonmegőrzés módjáról,
- a házirendről,
- a kapcsolattartás módjáról,
- a panaszjog gyakorlásának, kivizsgálásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjról,

Hozzájárul ahhoz, hogy a Bocskai kert Humánszolgáltató Központ (4241 Bocskai kert, Debreceni út 118.) keretein belül működő Mazsola Családi Bölcsőde az általa vezetett nyilvántartásba a gyermek és törvényes képviselőjének adatait felvegye, és azt tárolja. Tudomásul veszi az Intézmény KENYSZI és egyéb jogszabályokban meghatározott szakmai dokumentációs kötelezettségét, adatainak kezeléséhez hozzájárul.

Az ellátást igénybevevő gyermeket és Szülőjét/Törvényes képviselőjét a részére biztosított ellátással kapcsolatosan is megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titoktartás. Az intézmény az adatokat a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról előírásainak megfelelően kezeli.

Szülő/Törvényes képviselő tudomásul veszi, hogy a családi bölcsőde a tájékoztatási kötelezettségének a faliújságon kifüggesztve, illetve írásban „tájékoztató levél” formájában tesz eleget.

5. Az ellátást igénybevevő gyermek Szülőjének/Törvényes képviselőjének bejelentési kötelezettsége

Az ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője kijelenti, hogy a Gyvt. 33. § (3) bekezdésében foglalt alábbi kötelezettségeknek eleget tesz: a nyilvántartáshoz adatokat szolgáltat, nyilatkozik a jogosultsági feltételekben, valamint a természetes személyazonosító adatokban beállott változásokról.

Az ellátást igénybevevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője tudomásul veszi, hogy a családi bölcsőde szolgáltatás megszüntetésére irányuló kérelmét előre kell jelezni az Intézmény felé, legkésőbb a tervezett megszűnés időpontját megelőző 30 nappal.

6. A személyi térítési díj megállapításának – fizetésének szabályai

6.1 Az Intézményi, illetve személyi térítési díj az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 146.§-154.§ alapján kerül megállapításra, amelyről írásos értesítést kap az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a szolgáltatás megkezdése előtt, illetve annak felülvizsgálatakor.

6.2. A térítési díj két részből áll: **gondozási díjból és étkezési díjból.**

- **Gondozási díj:** A Bocskai kert Község Önkormányzat Képviselő- testületének döntése alapján a gondozási díj: Ft.
- **Az étkezési térítési díj:** napi négyszeri étkezést tartalmaz. Az étkezési díjat egy havi időtartamra előre, a tárgy hónap 20. napjáig kell kiegyenlíteni Bocskai kert Községi Önkormányzat részére történő átutalással vagy készpénz átutalási megbízással. A befizetett díjról a Bocskai kert Községi Önkormányzat számlát állít ki az ellátást igénybe vevő részére.

Ha a gyermek az étkezést betegség vagy bármilyen egyéb ok miatt nem veszi igénybe, ezt a szülőnek haladéktalanul be kell jelentenie az intézmény számára. A térítési díj megfizetésére kötelezett személy a távolmaradás idejére eső étkezési térítési díj megfizetése alól csak akkor mentesül, ha a bejelentést határidőig megtette. A kötelezett a bejelentést az étkezés helye szerinti intézmény által megadott telefonszámon, e-mail-ben, vagy személyesen a lemondással érintett napot megelőző nap 9 óráig teheti meg. A fizetésre kötelezett a bejelentés napját követő naptól mentesül a térítési díj fizetése alól. A bejelentési kötelezettség az ingyenesen étkező gyermekekre is vonatkozik.

A be nem jelentett vagy 9 óra után jelzett lemondás esetén az étkezési díj visszafizetésére nem tarthat igényt a térítési díj megfizetője.

Fizetendő összeg:Ft/nap

Felek megállapodnak, hogy a Mazsola Családi Bölcsőde évente két alkalommal élhet az árváltozás jogával, amelyről Szülőt az árváltozás hatályba lépését megelőzően írásban értesíti.

A választott díjfizetési forma: Havi díj

6.3. Ha az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a személyi térítési díjat nem fizeti meg, a működtető 15 napos határidő megjelölésével írásban felhívja a kötelezettet az elmaradt térítési díj megfizetésére. Ha a határidő eredménytelenül telik el, a díjhátralék nyilvántartásba vételre kerül.

7. Panasz kivizsgálása

Az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője a szolgáltatási jogviszony keletkezésével, megszűnésével, valamint megsértésével kapcsolatban panasszal fordulhat a következő személyekhez és szervekhez:

- Mazsola Családi Bölcsődét képviselőhöz: Ráczné Hamerszki Judit Livia
Levélcím: 4241 Bocskai kert, Debreceni út 118.
Tel: 06 (52) 384-512;
e-mail: csaladsegito1@gmail.com
- A fenntartóhoz: képviseli Szöllős Sándor polgármester
 - Levélcím: 4241 Bocskai kert, Poroszlai út 20.
 - Tel: 06 (52) 583-450
- Gyermekjogi képviselőhöz: A gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége megtalálható az intézmény faliújságján.

A panasz elbírálására jogosult 15 napon belül tájékoztatja a panasztevőt az intézkedéséről. Ha a panaszt tevő a megtett intézkedéssel nem ért egyet, vagy a panasz kivizsgálására jogosult nem intézkedik, a panasszal a családi bölcsőde fenntartójához lehet fordulni.

8. Az ellátás megszüntetésének módjai

Az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője tudomásul veszi, hogy a jelen megállapodással igénybevett szolgáltatás külön intézkedés nélkül megszűnik az alábbi esetekben:

- A családi bölcsőde jogutód nélküli megszűnésével.
- Határozott idejű ellátás esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével.
- A jogosultsági feltételek megszűnésével.
- A jogszabályban előírtak alapján meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetve magatartása veszélyezteti a többi gyermek egészségét. A bölcsőde orvosa a szakvéleménye kialakításához más szakemberek (kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, pszichológus, stb) véleményét is kikéri.

Az önkéntesen igénybe vett ellátás megszüntetését a jogosult Szülője/Törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett ellátást megszünteti, ha a jogosult Szülője/Törvényes képviselője a házirendt ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn. Az intézményvezető az ellátás megszüntetéséről írásban értesíti a jogosult Szülőjét/Törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult Szülője/ Törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

Jelen megállapodás módosítására az ellátást nyújtó Mazsola Családi Bölcsőde képviselője és az ellátást igénybe vevő gyermek Szülője/Törvényes képviselője közös megegyezése alapján kerülhet sor.

A megállapodást aláíró Felek kijelentik, hogy vitás kérdéseiket elsődlegesen tárgyalás útján kívánják rendezni.

Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv, továbbá a gyermekek napközbeni ellátására vonatkozó mindenkor jogszabályok az irányadók.

A megállapodásban leírtakat tudomásul vettem, és vállalom az ellátásban való részvételt.

Szülő/Törvényes képviselő kijelenti, hogy a Házirend rendelkezéseit megismerte és azokat magára nézve kötelezőnek tartja.

A jelen megállapodást a **Felek** átolvasták, együttesen értelmezték, majd mint akaratukkal mindenben egyezőt, jóváhagyólag írják alá.

A megállapodás 2 eredeti példányban készült, amelyből 1 példányt és annak mellékletét az aláírás napján átvettem.

Bocskai kert,

.....
intézményvezető
Mazsola Családi Bölcsőde képviselője

.....
Szülő/ Törvényes képviselő

Bocskai kerti Napsugár Óvoda
4241 Bocskai kert, Debreceni út 85.
Tel.: 52/ 384-654
Email cím: ovoda@bocskai kert.hu
OM azonosító: 201610

Örökös Boldog Óvoda

Ikt.sz.: 647 /2025

BOCSKAIKERTI NAPSUGÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

Bocskai kert Napsugár Óvoda- Pedagógiai programja

Tevékenységek központú óvodai nevelési program

Legitimációs eljárás	
Intézmény OM azonosítója: 201610	Készítette: Gábor Sándorné <i>Igazgató</i> <i>a nevelőtestület bevonásával</i>
Jóváhagyta: <i>Fenntartó</i> Ph.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www.oktatas.hu	
Érvényes: A kihirdetés napjától	

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	5
2. AZ ÓVODA MŰKÖDÉSÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	7
2.1. Helyzetelemzés.....	7
2.2. Óvodánk szerepe a község életében	8
2.3. Óvodánk személyi feltételei	8
2.4. Óvodánk tárgyi feltételei	9
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	11
3.1. Gyermekekép	11
3.2. Óvodakép.....	12
4. ALAPELVEINK, CÉLKITŰZÉSEINK.....	12
4.1. Óvodai nevelésünk célja.....	12
4.2. Óvodai nevelésünk alapelvei.....	13
4.3. A képességek szerepe a nevelési céljaink elérésében.....	15
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	18
5.1. Az egészséges életmód alakítása	18
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	23
5.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
6. A TEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN	31
7. A FEJELSZTÉS TARTALMA	34
7.1. Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás	34
7.2. Társas és közösségi tevékenység.....	41
7.3. Munka jellegű tevékenység	43
7.4. Szabadidős tevékenység	47
8. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE	48
8.1. Anyanyelv	48
8.2. A külső világ tevékeny megismerése	51
Külső világ tevékeny megismerése: matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.....	51
Külső világ tevékeny megismerése: környezeti tartalmú tapasztalatszerzés.....	53
8.3. Művészeti tevékenységek.....	57
8.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	57
8.3.2. Verselés, mesélés.....	60
8.3.3. Ének, zene, népi játék, tánc	63
8.4. Mindennapos mozgás.....	66
9. AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE...69	69
10. A NEVELÉS TERVEZÉSE AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	73
11. A HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA, NEVELÉSE	80

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK	82
a) Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése	83
aa) Sajátos nevelési igényű gyermeket,.....	83
ab) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek	87
ac) Kiemelten tehetséges gyermekek	89
b) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	90
A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések, esélyegyenlőségi terv	96
c) Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek:	97
Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása	99
13. BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM	100
14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	102
15. ÜNNEPEK	104
16. AZ INTÉZMÉNYÜNK PARTNERKAPCSOLATAI	106
17. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATA	110
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	111

Mellékletek:

1. számú melléklet: Boldogságóra Program
2. számú melléklet: Kötelező (minimális) helyiség-, eszközjegyzék
3. számú melléklet: Egészségfejlesztési program

Használt rövidítések:

Nkt	-	A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
TVKP	-	Tevékenységek központú óvodai Program 2. javított, bővített kiadás 2007.
ONOAP, Alapprogram-		Óvodai nevelés országos alapprogram 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet
PP	-	Pedagógiai program
SNI	-	Sajátos nevelési igény
BTM	-	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség
Púétv.	-	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény

1. BEVEZETÉS

Óvodánk nevelőtestületével elkészítette a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alapján a helyi pedagógiai programját, amely megfelel az Alapprogramban foglaltaknak.

Ez a szakmai dokumentum tartalmazza nevelési céljainkat, feladatainkat, értékrendünket, melyet a családok felé is kívánunk közvetíteni, rendszerbe foglalja óvodánk teljes nevelési, fejlesztési gyakorlatát. Óvodai nevelőmunkánkban annak a tevékenységközpontú szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását és az egyéni adottságait is figyelembe véve azoknak a készségeknek, képességeknek a folyamatos kialakítását, amelyek segítik őt az iskolai életre való felkészülésben. Programunk készítésekor figyelembe vettük az Alapprogram mellett a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyermekjogi igazgatásról
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 363/2012 (XII.17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramja, módosította 65/2021 (II.15) Korm. rendelet 28.§
- 2021. évi LII. törvény egyes köznevelést érintő törvények módosításáról- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életművétéről
- A Kormány 401/2023. (VIII. 30.) rendelete a pedagógusok új élet pályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A belügyminiszter 18/2024. (IV.4.) BM rendelete a pedagógusok teljesítményértékeléséről
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Az intézmény alapadatai

1. A költségvetési szerv neve:

Bocskaierti Napsugár Óvoda

2. Az intézmény székhelye:

4241 Bocskaiert, Debreceni út 85.

3. OM azonosító:

201610

4. Az alapító, fenntartó neve, címe:

Bocskaiert Községi Önkormányzat Képviselő Testülete
4241 Bocskaiert, Poroszlai út 20.

5. A fenntartó és felügyeleti szerv:

Bocskaiert Községi Önkormányzat Képviselő- testülete
4241 Bocskaiert, Poroszlai út 20.

6. Az intézmény címe:

4241 Bocskaiert Debreceni út 85 sz.

7. Az intézmény típusa:

köznevelési intézmény

8. Képzési forma:

nappali ellátás

9. Illetékessége és működése köre:

Bocskaiert közigazgatási területe

10. Az intézmény fő tevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

851020 Óvodai nevelés

11. Az intézmény felvételi körzete:

Bocskaiert közigazgatási területe

2. AZ ÓVODA MŰKÖDÉSÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

2.1. Helyzetelemzés

„A jelen az a pont, amelyben a múlt és a jövő összetalálkozik, határállomás az időben.”

/Erich Fromm/

A jövő építése mellett, fontos a múlt felidézése, az emlékek, hagyományok gondozása, ápolása. Bocskai kert történetírásaiban a Dugó csárda, mint jelentős épület szerepel, mely kezdetben a Debrecen- Nagykovács közti hadiút kiszolgálására létesült, majd iskolaként működött. 1971-ben az épület egy helyiségében óvodai csoportot alakítottak ki, majd 1987-ben a következőt.

A település lakosságszámának növekedése 1999-ben indokoltá tette az újabb két csoport megnyitását. A 2009/2010-es nevelési év során sikeres TÁMOP 3.1.4. pályázat által egy új épületszárnyal, csoportszobával, tornateremmel, fejlesztő szobákkal, tálalókonyhával, orvosi szobával, nevelői szobával, szociális helyiségekkel, bővült az intézményünk. Ezzel egy időben megtörtént a régi szárny felújítása, az épület akadálymentesítése, a teljes udvarrész parkosítása. Jelenleg egy korszerű, minden igénynek megfelelő esztétikus környezetben töltik az óvodás gyermekek a mindennapjaikat.

Településünk népességszámának folyamatos növekedése óvodánk életében örömteli változást eredményezett. A 2020/2021-es nevelési évre beiratkozott gyermekek száma miatt szükségessé vált egy újabb csoport megnyitása, így óvodánk 2020. szeptemberétől öt csoporttal működik. Az óvodaköteles gyermekek számának folyamatos növekedése az alapító okirat módosítását eredményezte, a 2022/2023-as nevelési évtől a felvehető maximális gyermeklétszám 180 főre emelkedett, 2022. szeptemberétől hat csoporttal működött intézményünk.

A 2023/2024-es nevelési év beiratkozását követően 2023. szeptemberétől a hetedik csoport megnyitása vált szükségessé a felvehető maximális gyermeklétszám 210 főre emelkedett. A Bocskai kert Községi Önkormányzat által benyújtott, a „Gyermekeket nevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” elnevezésű TOP PLUSZ pályázaton elnyert támogatás által két csoportszobával, a hozzájuk tartozó mosdókkal, öltözőkkel bővül óvodánk, lehetővé téve, hogy a gyermekek óvodai nevelését a megfelelő feltételek mellett biztosítani tudjuk.

A 2024/2025-ös nevelési év beiratkozását követően 2024. szeptemberétől a nyolcadik csoport megnyitása vált szükségessé, a felvehető maximális gyermeklétszám 240 főre emelkedett. Ezt a csoportot az épület befogadóképessége miatt a tornaszobában tudtuk elhelyezni.

A 2025/2026-os nevelési év beiratkozását követően 2025. szeptemberétől a kilencedik csoport megnyitása vált szükségessé. Ezt a csoportot az épület befogadóképessége miatt a nevelői

szobával egybenyitott vezetői szobában tudjuk elhelyezni. A tornaszobánk folyamatosan csoportszobaként működik mindaddig, amíg az intézmény újabb bővítése nem valósul meg. Erőforrásainkat ismernünk kell, fel kell tárnunk ahhoz, hogy céljainkat meg tudjuk határozni. Intézményünk az óvodai nevelés feladatait innovatív gondolkodás, korszerű pedagógiai szemlélet, a település hagyományainak, értékeinek tiszteletben tartása mellett valósítja meg. Sokszínű, változatos élményt nyújtó, tevékeny és nyitott óvodai együttlétet biztosítunk a gyermekek számára, ahol a játék, mint alaptevékenység a világ megismerésének leggazdagabb formája, melyben az értelem, az élmény együtt motiválja a gyermeket, biztosítva ezzel fejlődésüket. Óvodánk gyermek és felnőtt közösségére jellemző egymás elfogadása, tisztelete, egymás munkájának megbecsülése, segítése.

2.2. Óvodánk szerepe a község életében

Bocskaiertben számos új lakóház épül, növekszik a népességszám, óvodánk egyre keresettebb. Örömmel tapasztaljuk, hogy a helyi lakosok, a szülők előnyben részesítik intézményünket, a település elhelyezkedésének- Debrecen közelségének- köszönhetően a körzeten kívülről is nagy az érdeklődés.

Óvodánk folyamatosan részt vesz lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:

- Rendszeres kapcsolatot tartunk a gyermekek szüleivel, a családokkal.
- Igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy óvodánk életéről, tevékenységeiről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, partnereink, a település lakossága.
- Óvodapedagógusaink fontos feladatnak tartják, hogy óvodánk
 - eddigi hagyományaihoz híven - továbbra is képviseltesse magát a különféle rendezvényeken.
- Közművelődési, kulturális és egyéb a lakosságot érintő programokat szervezünk.

2.3. Óvodánk személyi feltételei

A személyi feltételek megfelelnek a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 1-3. sz. mellékletében előírtaknak. Óvodánk dolgozói létszámával és a hozzá előírt szakképzettséggel alkalmas a feladatok ellátására. Néhány speciális létszámszükségletünk van a gyermeki fejlesztések érdekében. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ép, egészséges társaikkal történő együttnevelése fontos pedagógiai, és társadalompolitikai cél is. A logopédus, fejlesztőpedagógus rendszeres jelenléte elengedhetetlen, mivel sok a beszédhibával, részképesség lemaradással küzdő

gyermek. Pszichológus segíti a szorongásos, zárkózott, vagy egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekeket. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. A gyógypedagógus jelen van óvodánkban akkor, ha a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján ez indokolt a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megvalósítása érdekében. A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúhadházi Tagintézmény biztosítja óvodánk ezen szakemberekkel történő ellátását.

Intézményünkben nagy szakmai gyakorlattal rendelkező óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel, munkájukat szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek segítik.

Az óvodában a nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, személyisége meghatározó a gyermek számára.

Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia a nevelés eredményességéhez.

Az elmúlt évek során az óvodapedagógusok megújították tudásukat. A törvénynek megfelelően rendszeresen teljesítik a kötelezően előírt 120 órás továbbképzést, többen közülük ezen felül is. A tanfolyamok elvégzése lehetőséget teremt az óvodapedagógusoknak arra is, hogy speciális ismereteket nyújtsanak a gyerekeknek. Igyekeznek olyan területen kompetenciát szerezni, mely összhangban van a helyi program céljaival, feladataival, valamint az egyéni érdeklődésüknek, képességeiknek is teret ad. Ezeket a speciális lehetőségeket, kínálatokat a szülők számára is ismertté kívánjuk tenni (tehetségműhelyek, külön foglalkozások által a gyermekek részére).

Az óvodapedagógusok, a dajkák, az óvodai közösség tenni akarását, munkához való hozzáállását, érdeklődését, szakmai elhivatottságát a folyamatos fejlődés, egészséges önkritika jellemzi. Tudomásul veszik a változásokat, egymás tetteit objektivitással szemlélik, segítik egymást a munkában.

Munkatársaink legfőbb erénye a nyitottság, a mindig megújulás képessége és az önzetlen gyermekszeretet. Közösségünk arra törekszik, hogy érzelmileg meleg, elfogadó, szeretetteljes légkörben, vidáman töltsék gyermekeink a mindennapokat.

2.4. Óvodánk tárgyi feltételei

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

2009/2010-es nevelési évben a TÁMOP 3.1.4. sikeres pályázata által lehetőség nyílt a régi épület felújítására, és egy újabb épületszárny megépítésére. Az óvoda ennek köszönhetően egy

esztétikus, modern XXI. századi, akadálymentesített intézményben várja a település gyermekeit. Az épület használhatóság, és felszereltség tekintetében is nagyon jónak mondható. A szakmai munkát jelentősen segíti a só szoba, tornaszoba, nevelői szoba, személy lift, étel lift, tálaló konyha, orvosi szoba és más kiegészítő helyiségek. Az épület külső és belső tere komfortos, biztonságos, barátságos. Kialakításában fő szempont, hogy a gyermekek változó testméretének megfelelően, biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését.

A tornaterem a mozgásos tevékenységek helyszínéként funkcionál, ezek mellett közös összejöveleteket, (mikulás, farsang, évzárók, bábelőadások stb.) rendezünk itt. A fedett terasz szintén alkalmas a szabadtéren rendezhető programok lebonyolítására.

A csoportszobák barátságosak, játékokkal, eszközökkel jól ellátottak. Ezek berendezése, dekorációja az ott dolgozók ízlését tükrözi. Mindegyik csoportnak van saját mosdóhelyisége, öltözőszobája.

Az elmúlt időszakban rohamosan megnőtt a település lakosságszáma szükségszerűvé és indokolttá vált az óvoda bővítése. A feladat elvégzésére az Bocskaikert Községi Önkormányzat, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) pályázatán nyert európai uniós támogatást. Az óvoda épülete bővül két csoportszobával, ez további helyet biztosít a gyermekek fogadására. A beruházás része ezen túlmenően, új parkoló létrehozása is, amely a telken belül került kialakításra. A bővítés által létrehozott új épületrész helyiségeinek mindegyike akadálymentes.

Az óvoda tágas udvara, füves területei, árnyékos fái kiváló lehetőségként szolgálnak egész évben a mozgás kielégítésére, szabadidős programok és az óvoda nevelési céljainak, feladatainak megvalósítására, a természet változásainak megfigyelésére.

Külön örömet jelentett számunkra, hogy a Bocskaikert Községi Önkormányzat a Magyar Falu Program „Óvodaudvar” (MFP-OUF/2019) keretében támogatást nyert, melyből az óvodánk udvari játékainak bővítését valósította meg.

Az udvari játékok karbantartása folyamatos, a 78/2003. (IX. 28) GKM rendelet alapján történik a felülvizsgálatuk. A selejtezésre kerülő játékok helyére olyan új, komplex eszközök kerülnek beszerzésre, telepítésre, amelyek hozzájárulnak a gyermekek mozgásának sokoldalú fejlődéséhez, korszerűek, esztétikusak, időtállóak.

A szülők fogadására lehetőséget teremtünk, megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársaknak. Az informatikai eszközök biztosítottak az intézményünkben, amelyek nélkül elképzelhetetlen ma már a nevelő munkánk. A csoportszobákban elérhető Wifi-rendszer, az óvodapedagógusoknak biztosított laptop, tablet, hangszóró, erősítő, projektor lehetőséget adnak arra, hogy a mindennapok tervezett tevékenységeibe beépüljenek ezek az eszközök, illetve az

információk megosztásában is fontos szerepük van. A gyermekeknek - közvetett módon a szülőknek - pozitív mintát kívánunk nyújtani az internet felhasználhatóságára. Az informatika gyors fejlődése miatt ma már minden embernek rendelkeznie kell ezen eszközök ismeretével, használatához szükséges kompetenciákkal.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1. Gyermekkép

„A gyermek, világra nyitott lény. A simogatásra simogatással, a jókedvre jó kedvvel, a tevékenységre, tevékenységgel felel.”

/Méri Ferenc/

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások, ideértve a spontán és tudatos nevelői hatásokat együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön és a meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.”

Intézményünk gyermekképe:

- érzelmileg gazdag
- saját egészségét értéknek tekintő
- szűkebb, tágabb környezetében jól tájékozódó, és azt óvó
- szép iránt fogékony
- életkorának, képességeinek megfelelően önálló
- megfelelő önismerettel, és önértékeléssel rendelkező
- nyitott, érdeklődő
- együttműködésre, kooperációra képes
- másokat elfogadó, társai különbözőségét természetesnek tekintő gyermekek nevelése

3.2. Óvodakép

„... és érezzék egy kézfogásról, rólad, hogy jót akarsz, és te is tiszta jó vagy, egy tekintetük elhitesse veled, szép dolgokért élsz, és érdemes élned!”

/Váci Mihály/

Ezekkel a gondolatokkal fejezhető ki nevelésünk alapvetései, amelyben a jóság, a tisztaság és a gyermekek iránt érzett őszinte odafordulás, szeretet a meghatározó. A gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

„Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépéséig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit az óvodában, miközben az teljesíti funkcióit (óvó- védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.” (ONOAP)

A tevékenységközpontú helyi pedagógiai programunk által biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit, változatos élményekkel kiegyensúlyozott, nyugodt óvodai életet kívánunk teremteni a gyermekek számára. Intézményünk rendezett, tiszta belső és külső környezete, tágas udvara biztosítja gyermekeinknek a mindennapi élményt és a szabad játék örömeit.

4. ALAPELVEINK, CÉLKITŰZÉSEINK

„Hogy valakinek az élete sikeres lesz-e vagy sem, az igen nagymértékben attól függ, hogy az illető kisgyermek korában milyen légkörben tölti a napjait. Milyenek az emberek, milyen a hangulat körülötte reggeltől estig. A gyermeknevelésben a szeretet a leghatékonyabb eszköz.”

/Tzendin Gjaco/

4.1. Óvodai nevelésünk célja

A családi nevelés elsődlegességét tiszteletben tartva segítjük a gyermek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését. Érvényt szerzünk a gyermeki jogoknak. Gyermekközpontúságunk elviekben és gyakorlatban is megvalósul. Nevelőmunkánkat áthatja a gyermekek egyéni

különbözőségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen, különbözőség elfogadásán alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia. A nevelésünk a gyermek személyiségének egészére hatással van, célunk egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása. Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait. Arra törekszünk, hogy elősegítsük óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is. Célunk a gyermeki személyiség komplex formálása, a gyermekközpontú, nevelésközpontú, tevékenységközpontú óvodai élet megteremtése, megszervezése által. „A nevelés folyamatában azoknak a képességeknek, tulajdonságoknak a kifejlesztésén dolgozunk, amelyek alkalmassá teszik az egyént arra, hogy másokkal egyetértésben és együttműködésben- cselekvő és alkotó módon hozzájáruljon a társadalom és önmaga fenntartásához, fejlődéséhez. „TVKP (15-16. oldal)

4.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk, a gyermekek mindennekfelett álló érdekeit képviseljük. Az óvodában a gyermek a tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az integráció nem lehet a tolerancia nagyvonalú gesztusa, hanem annak az elfogadása, hogy mindannyian egyenlőek vagyunk, de nem egyformák.

A célok, alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről;
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a gyermeki szükségletek kielégítéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;

- tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- az egészséges életvitellel és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozásáról a gyermekekben;
- olyan tevékenységek szervezése az óvoda mindennapjaiban, egyéb óvodai foglalkozáson kívüli keretek között is, amely hozzájárul ahhoz, hogy a fenntartható fejlődés szemléletmódja kialakulhasson a gyermekekben
- biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét;
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzéséről, ápolásáról, erősítéséről, társadalmi integrálásáról;
- népi kultúra, népi hagyományok alapjaival, szépségeivel való megismertetéséről;
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatásáról;
- a hátrányok csökkentéséről az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételéről;
- a kiemelt figyelmet igénylő: lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztéséről, integrált neveléséről, esélyegyenlőségük biztosításáról;
- kiemelkedő képességű gyermekek speciális szükségleteinek megismeréséről, a tehetség kibontakoztatásának elősegítésével;
- együttműködési és érintkezési képességek fejlesztéséről, azaz kommunikációra és kooperációra képes gyermekek neveléséről;
- gondoskodunk a gyermeki személyiség kibontakoztatásáról, életre való felkészítéséről.

Intézményünk jellemzői az óvodakép, célok, alapelvek megvalósítása tükrében:

- Óvodánk légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő- és teremtő.

- Intézményünk a helyes életritmus kialakításával megteremti a feltételt a nyugodt, harmonikus személyiségfejlődésre, a helyes én-kép-, önértékelés-, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkészség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, amely segíti az integrált és differenciált nevelést, a hátrányok leküzdését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- A nevelés – fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.
- A környezettudatos szemlélt, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője, ehhez kapcsolódó attitűdök átadása, a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeinek kreatív, sokoldalú kihasználásával.

4.3. A képességek szerepe a nevelési céljaink elérésében

Programunk olyan képességek fejlesztésére törekszik, amelyek a társadalomban létező elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek. A nevelés szempontjából kitüntetett a társadalmi és egyéni szempontokból lényeges kompetenciák két nagy csoportba sorolhatók. Az első csoportba tartoznak a **kooperációs** (együttműködési) képességek, a második csoportba tartoznak a **kommunikációs** képességek. A kommunikációra és kooperációra való képességet a gyermekek a kommunikáció és a kooperáció egymással összefüggő folyamatában és ezek gyakorlása közben szerezhetik meg. Ezért is nagyon fontos feladat már óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok és a közös tevékenységek kialakítására.

Kooperációs képességek, részterületei:

- együttműködés, összedolgozás képessége
- az összehangolt közös tevékenység képessége
- az együttes munka képessége
- az együtt játszás, a közös játék és manipuláció képessége
- egymás kölcsönös segítésének képessége

Ebben a folyamatban törekszünk a fokozatosság elvének betartására. A kooperációs képességek a befogadástól az óvodáskor végéig folyamatosan fejlődnek, alakulnak, spontán módon és tudatos fejlesztő munkával is. Különböző szituációs, kooperatív játékokkal, közös tevékenységekkel, feladatokkal fejleszthetőek. A kooperáció szempontjából mintaadás a csoporton belüli felnőtt kooperáció, valamint a család – óvoda kapcsolata.

Az iskolába lépés előtt a gyermeknek el kell jutnia az „én-realizálás” legfejlettebb formájához, melynek tartalma a következő:

- a gyermek képes felmérni a saját helyzetét a csoportban
- kész a társaival való együttműködésre – kooperatív
- énjét elég erősnek éli meg ahhoz, hogy társai akaratát is tudomásul vegye – kompetens
- a társak kezdeményezését nem saját énje veszélyeztetettségként éli meg – autonóm
- képes az önálló helyzetmegoldásokra, a konfliktushelyzetek rendezésére, a felnőtt segítsége nélkül
- énjét színvonalas teljesítményeken keresztül érvényesíti, természetesen mindezt elemi fokon.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak az iskolába lépéshez. Az egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Kommunikációs képességek részterületei:

- a verbális kommunikáció
- nem verbális kommunikáció (tekintet, mimika, gesztus, térköz, hangerő, hangszín)
- érintkezési viselkedéskultúra – illem

A gyermek kommunikációs kompetenciája a családban bontakozik ki. A család közlési módjától, szokásaitól függ, hogy milyen készség alakul ki a gyermekben, milyen kommunikációs mintákat vesz át. A kommunikáció fejlődése függ a gyermeket körülvevő környezettől is. Azok a gyermekek tudnak megfelelő kommunikációs kapcsolatot kialakítani, akik értik a beszédet és meg tudják értetni magukat másokkal. A kommunikáció a pedagógusok részéről hitelességet kíván, verbális módon alkalmazkodik az életkorhoz. Megköveteli az artikulációt, a hangképzést, az intonációt hibátlanul. A pedagógus verbális kommunikációjának alapvető normája a képszerűség, a színesség, tömörség, pontosság. A kommunikációs képességek hozzájárulnak az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek igényének kialakításához, pl. udvariasság, barátkozás, figyelmesség, segítőkészség, együttérzés a felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek viszonylatában. Ez az eszköze a gyermeki tapasztalatok és élmények megbeszélésének, miközben a gyermekek megértik, és egyre jobban alkalmazzák képességeiket, önálló véleményalkotásra is képesek.

Az alábbi képességeket a különböző tevékenységformákban és a későbbiekben az egyes tevékenységi területekre lebontva konkretizáljuk, így épülnek be a tartalmi keretbe.

- érzelmi- akarati képesség
- értelmi képesség: érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás
- testi képesség
- szocializációs képesség
- anyanyelvi képesség

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit
- a folyamatos megfigyelés útján alkosson reális képet a gyermekek meglévő ismereteiről, képességeiről, ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére
- a kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési tervet készítsen, ennek megfelelően fejlessze őket
- minden gyermeket egyéni képességeinek megfelelően, önmagához viszonyítva igyekezzon fejleszteni

A gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése:

Mindig konkrét cselekvéshez kötötten értékelünk, segítjük a helyes viselkedés megszilárdítását és a következő fejlettségi szint megközelítését. A pozitívumokra épülő differenciált fejlesztő értékelést részesítjük előnyben, törekszünk arra, hogy értékeléseink egyértelműek legyenek. A gyermeki fejlődést folyamatában és képességeihez viszonyítva figyeljük és értékeljük. A tevékenységek során, személyes kapcsolatban és bátorító attitűddel értékeljük a gyermekek tevékenységét, magatartását. Alkalmazzuk a pozitív megerősítéseket, a differenciált, konkrét, árnyalt értékelést és a jutalmazás sokféle módszerét (simogatást, megerősítő pillantást, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, testközelséget, egyénileg és csoportosan). Tudatosan alkalmazzuk az egész gyermekcsoportra vonatkozó értékeléseket a közösségi és erkölcsi érzelmek fejlesztésére. Célunk, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai. Elismerjük a gyermek erőfeszítéseit, próbálkozásait, az esetleges sikertelenség esetén is. A szociális tanulás sokféle lehetőségét – pl. szerepjáték, szabályjáték, páros, csoportos tevékenykedtetés – kihasználva kívánjuk elősegíteni az önértékelés pozitív alakulását, az önbizalom erősítését. Figyelünk arra, hogy minden gyermek énképe pozitívan fejlődjön, folyamatos megerősítést, dicsőretet, elismerést kapjon.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

„Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.” (ONOAP)

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az egészséges életmód, életvitel más-más a különböző családoknál, ezért a nevelésben az óvodába lépéskor az egyéni különbségeket figyelembe kell venni.

A gyermekeinkre váró terhelés elviseléséhez a megfelelő életmód szervezése elengedhetetlen. A gyermekeinket a családok megváltozott életvitele miatt sokszor érik káros hatások, főképpen a rendszertelenség, a következetlenség a probléma, így a gyermek stabilitása, biztonsági szükséglete sérül.

Ezért az óvoda feladata, hogy rendszerességet, szociális biztonságot nyújtson a gyermekeknek. A szociális biztonságérzés azonban nem csak a „valakihez való tartozást” jelenti, de az önállóságot is, a túl sok korlátozás ez ellen dolgozik. A gyermek akkor érzi magát biztonságban, ha az óvodapedagógus elvárása mellett nyugodtan, bátran, kiegyensúlyozottan, kiszámíthatóan, önállóan tevékenykedhet.

Az egészségügyi szokások kialakításánál a gyermek aktivitására építünk. Elsősorban nem a verbális ráhatás az eredményes, hanem az életrendet és a környezeti feltételeket kell úgy kialakítani, hogy a helyes tevékenységek természetesen, szinte spontán létrejöjjenek. A gyermekek egyre több ismeretet szereznek szervezetük működéséről, az egészségvédelemről, az egészségről, a szerveink működéséről. Az óvodai tevékenységformák mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, sétákra, kirándulásokra, relaxációs gyakorlatokra, mozgásra is van lehetőség.

Az egészséges életmód szokásainak kialakításában sokat segít, a gyermekek azonosulási utánzási törekvése.

A test ápolása és edzése elsősorban a gyermekek testi fejlődését és az egészség megőrzését szolgálja, de jelentős szerepe van az egészségkultúráltság és a helyes életmód korai magalapozásában is.

Feladata:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- Az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetmegteremtése.
- Környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

A nevelés tartalma:

Az egészséges életmód egységes kialakítását az óvodai szokás-, szabályrendszer és a családok szokás-, szabályrendszerének összhangjával biztosítjuk. Az óvodai életre való ráhangolás igazodik a család igényeihez, a gyermek egyéni szükségleteihez. Az egyéni igényeket, otthonról

hozott szokásokat figyelemmel kísérjük, megértő, elfogadó magatartásunkkal segítjük – a közösséghez történő alkalmazkodás keretein belül. Az óvodába lépés után igyekszünk a lehető legrövidebb időn belül megismerni a gyermekeket, az egyéni sajátosságait. Ebben az időszakban alakul ki a gyermek érzelmi biztonsága. Ekkor ismerkedik meg a gyermek az óvoda környezetével, a csoportjával, más csoportokkal, a felnőttekkel.

A gondozás: a gyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti a növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez. Segít az egészségügyi szokások, az egészséges életmód iránti igény kialakításában. A gondozás alapja a gyermek – felnőtt pozitív kapcsolata, amely által nyugodt légkörben lehetőség nyílik a gondozási teendők közvetítésére. Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat. A higiénés teendők végrehajtásához szeretetteljes, nyugodt, derűs légkört biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek eltérő egyéni helyzetét, szükségletét, életkori sajátosságait, otthoni szokásait. Figyelemmel kísérjük a gyermekek gondozottságát, ruházatát, személyi higiéniáját, egészségi állapotát, betegségekre utaló tüneteit. Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés lehetőségét a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk.

A testápolásnak: biztosítani kell a gyermekek testének tisztaságát, és ruházatának rendezettségét, az állandó, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodást, a gyermekekben a tisztaság igényének kialakulását. Fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket az önálló testápolásra, figyelembe véve az egyéni különbségeket és az ebből származó, az általánostól eltérő feladatokat.

A táplálkozás: a gyermekek étkezésével kapcsolatban fontos, hogy a szülők megismerjék az óvodai étrendet, a csoportok étkezési szokásait. Minden étkezés kulturált körülmények között zajlik. Az ízlésesen, szépen terített asztal látványa fokozza az étvágyat. A tízórai, az ebéd, az uzsonna, étkezési formája folyamatos. Az evéssel kapcsolatban minden erőltetést és kényszert kerülünk. Az óvodáskorú gyermekek étkeztetésénél szükség esetén sajátos igényeket kell figyelembe venni (pl. ételallergia, táplálkozással kapcsolatos zavarok stb.). Az egészséges táplálkozás átszövi a csoportok életét a mindennapok tevékenységeiben is. Évszakonként egészséges alapanyagokból készítenek a gyerekek ételeket, a heti egy alkalommal, a munka tevékenység részeként a közös gyümölcs és zöldség tisztítás, aprítás eszegetés programunk eleme. Ezekben a tevékenységekben is tudatosan az étkezés és az egészség közötti szoros kapcsolat.

Öltözködés: Megfelelő ruházatban a gyermek jól érzi magát, és szabadon mozoghat benne. Fontos, hogy az időjáráshoz igazodjon. Megkönnyíti a gyermek önállóságra nevelését, ha az

egyes ruhadarabokat könnyen lehet fel- és levenni. A réteges öltöztetés előnyeire, a ruha és váltóruha évszaknak és a gyermek méretéhez való igazodására felhívjuk a szülők figyelmét.

Mozgás: Az óvodáskorú gyermekek életeleme a mozgás. A természetes mozgás is előnyösen befolyásolja a mozgások összerendeződését és erősíti izomrendszerét. A kötetlen mozgások gyakorlására, a mozgásigény teljes kielégítésére a gyermekek egy részének nincs meg a lehetősége a családban. A gyermek mozgásigényének kielégítésénél ezért az óvodára nagy feladat hárul. A csoportszoba, az udvar, a természet, az óvodai tornaszoba nyújtotta lehetőségeket kihasználva módot adunk a gyermekeknek, hogy szabadon, változatos mozgásformákat megtapasztaljanak. A séták, a kirándulások az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, fejlesztését szolgálják. A mindennapos mozgás, a szabadban való tartózkodás naponta az időjárásnak megfelelő öltözékben megvalósítandó feladat az óvodapedagógusok számára.

Pihenés, alvás: A gyermeki igényeket figyelembe véve biztonságos, szeretetteljes légkört teremtünk, az egyéni szükségleteknek megfelelő pihenéshez. A pihenéshez biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket, a nyugodt alvást segítő légkört (mese, halk zene). Pihenésre minden gyermek számára lehetőséget adunk.

Baleset-megelőzés: A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet XVIII. fejezetének „a tanuló- és gyermek balesetekkel összefüggő feladatok”, óvodára vonatkozó rendelkezései alapján végezzük. Óvodai helyiségeink, udvarunk és egyéb eszközeink kialakításánál elsődleges szempont a biztonságos, balesetmentes környezet kialakítása. Tanév elején a gyermekekkel közösen végig tekintjük a veszélyforrásokat a csoportszobában, az udvaron és a gyermekek által használt egyéb helyiségekben. Fontos, hogy ez az áttekintés a gyerekek életkori sajátosságának megfelelően, játékosan történjen. Fel kell hívni a figyelmüket, hogy a játékeszközök biztonságos használatával nem csak saját, de társaik testi épségét is védik. Ezt a balesetmegelőző feladatot a csoportnaplóban szükséges rögzíteni. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy milyen veszélyforrásokat hordoz magával, mire szükséges odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében (helyiségek veszélyei: folyosó-lépcső, csoportszoba, öltöző, mosdó, udvar, udvari játékok, csoportszobai játékok). Az általános baleset megelőzési feladatokon túl, minden egyes tevékenység kezdetén és közben megbeszéljük az óvodapedagógusok a gyerekekkel, hogy biztonságuk védelme érdekében mire kell figyelniük.

Az óvodapedagógus feladatai az egészséges életmód alakításával kapcsolatban:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, nevelőmunkájának kiindulópontja a gyermek fejlődését elősegítő óvodai környezet megteremtése legyen.
- A gyermekek eredményes gondozása érdekében az óvónő működjön együtt a családokkal.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatiról, az egészségügyi szokások megerősítéséhez kérje a szülők együttműködését.
- A szokások kialakítása során vegye figyelembe, hogy az egyes gyermekek más és más ütemben és módon jutnak el a kívánt fokra.
- Biztonságos, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodában, ahol a gyermek egészséges lelki fejlődése, egyéni kompetenciájának kibontakoztatása biztosított.
- Fokozatosan szoktassa hozzá a gyermeket a csoportos mozgáshoz.
- Vigyázzon a gyerekek testi épségének védelmére.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a balesetmentes viselkedés szabályait.
- Az egészséges táplálkozás megismertetése, fontosságának hangsúlyozása.
- A nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az egészséges életmód alakítása területén:

Testápolás:

- Minden étkezés előtt és után önállóan, figyelmeztetés nélkül mosakodnak, törölköznek.
- Ruhájuk ujját fel-és letűrik
- WC papírt használják, kezet mosnak WC használat után.
- Vigyáznak a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket és a fogápoló szereket tisztán teszik a helyére.
- A zsebkendőjüket használják, helyesen fűjják az orrukat.
- Tüsszentéskor, köhögéskor a kezüket a szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás:

- Az önkiszolgálás feladatait szükségleteinek megfelelően önállóan, biztonsággal látják el.
- Az épületbe lépés előtt letörölik a cipőjüket.
- Önmaguk is képesek a szükségleteiket életkoruknak megfelelően, önállóan kielégíteni.

- Szokássá válik az étkezés közbeni kulturált viselkedés, helyesen használják az összes evőeszközt, szalvétát, az asztal és környéke esztétikus rendjére törekednek.

Öltözködés:

- Önállóan megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, jelükhöz teszik a ruhájukat és cipőfűzőjüket meg tudják kötni.
- Pihenés után ágyneműjüket összehajtogatják.

Baleset megelőzés:

- Felismerik környezetükben a balesetveszély forrásokat.

Táplálkozás

- Meg tudják nevezni és különbséget tudnak tenni egészséges ételek és italok között.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása során figyelembe vesszük, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, magatartására az érzelmi vezéreltség a jellemző. Fontos, hogy a gyermeket az óvodában családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légkör vegye körül, amely ösztönzi és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

„Mindezért szükséges, hogy:

- a gyermeket már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását és engedjen teret az önkifejező törekvésnek,
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonágainak, (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, hazaszeretet, a

szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.” (ONOAP)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, modellértékű, befogadó attitűd, családi légkör megteremtése az óvodakezdéstől az óvodáskor végéig, melyben a közös élmények, tevékenységek során a társas kapcsolatok úgy alakulnak, hogy a gyermekek elfogadják és tisztelik a különbözőségeket.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, megerősítése gyermek – gyermek, gyermek – alkalmazott között.
- Közös élményekkel, komplex tevékenységekkel a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal a gyermekek erkölcsi- és akarat tulajdonságainak erősítése; az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a gondoskodás, felelősségvállalás, óvás, védelem, az önállóság, az önfegyelem, a kitartás, a feladattudat, a szabálytudat igényének megalapozása.
- A természeti – társadalmi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése, önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapjainak lerakása.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen fontos az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A nevelés tartalma:

A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van a másodlagos szocializáció során. Az óvoda nagy előnye lehet, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szocializációs teret hozhat

létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemei, formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. A szeretetteljes óvodai környezet, a családi légkör, a gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése és kielégítése, a gyermekre való odafigyelés, a differenciált bánásmód, mind-mind arra szolgál, hogy biztonságot, megértést, nyugalmat sugározzon a kisgyermek felé. Óvodai nevelőmunkánk a családi nevelés kiegészítése és folytatása. A családokkal való kapcsolattartás és az együttműködés alakítása érdekében olyan napokat, programokat szervezünk, ahol erősítjük, segítjük a generációk közötti kapcsolatot az által, hogy a testvérek, szülők, a nagyszülők is részesei lehetnek a játékoknak, feladatoknak, bizonyos ünnepeinknek. Mintát adva egymás tiszteletére, megbecsülésére, elfogadására, mely erősíti a közösségi életet is. Nevelésünkben arra törekszünk, hogy csoportjainkban jó közösségek jöjjenek létre. Kialakulnak az együttélés szabályai, amelyhez igazodik a gyermek. Alkalma nyílik az egymáshoz viszonyításra, amely szükséges a reális énkép kialakításához, az értékhatárok megtapasztalásához. Ezt segítik a közösen kialakított és következetesen betartott szabályok, normák, hagyományok. Vannak óvodai közös szabályaink, hagyományaink, és vannak csoporton belüli szabályok és hagyományok. A kisgyermeknek ahhoz, hogy boldoguljon meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Az óvoda kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti, fejleszti a szociális tanulást. Már az óvodába lépés előtt lehetőséget biztosítunk az óvodával való ismerkedésre, a beiratkozás előtt tartandó nyílt napokon, ún. „Kukucskáló napokon”. Óvodakezdekéskor figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, és a szülőkkel egyetértésben biztosítjuk a fokozatos beilleszkedési folyamatot. Az óvodakezdekés folyamata a szülővel való előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a szülőkkel együtt ismerjék meg az óvodát. A szülők fokozatos időcsökkenéssel vesznek részt ebben a folyamatban a gyermek egyéni igényei szerint. Az óvodába érkező gyermekkel megismertetjük a csoportszobát, udvart, kiszolgáló helyiségek elhelyezkedését, funkcióját, rendjét, hogy biztonsággal tájékozódhassanak, mozoghassanak. Az óvodai életbe történő beilleszkedés alatt viselkedési rendet mutatunk meg a gyermekeknek, ami segíti a társas beilleszkedését. Csoportjaink nagyrészt vegyes életkorúak, a nagyobb gyermekeket bevonjuk a kicsik beilleszkedésének segítségébe, felkészítjük őket a csoportba érkező új gyermekek fogadására. Különös hangsúlyt fektetünk erre a családi légkör megteremtésének érdekében. Figyelembe

vesszük a gyermekek egyéniségét, fejlettségét, tempóját, szokásait és ennek megfelelően egyénre szabottan végezzük feladatainkat.

Minden gyermeket külön egyéniségként fogadunk el és fogadtatjuk el gyermektársaival, minden egyes gyermeket pozitív oldaláról megközelítve. Hisszük és valljuk, hogy a jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, a változásra képessé váljanak. A családi légkörben folyó nevelés végig kíséri a gyermekeket. Sok közös élményt, gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk, ezen belül sok olyan – érdeklődésüknek megfelelő – tevékenységet, melyben gyakran átélhetik a belülről táplálkozó kedvet, motiváltságot.

Nagy hangsúlyt fektetünk azokra a közös tevékenységekre, melyben óvodánk minden csoportjának együttműködése nyújtja a közös élményt (pl. séták, jeles napok, kisebb ünnepek, közös játékok, közös mozgás, versenyek, kirándulások, bábelőadások, játszóházak stb.). Családias légkör megteremtésével segítjük elő a társas kapcsolatok alakulását is, ehhez gazdag, tevékenykedtető életet szervezünk. Közös tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, melyben formálódik egymáshoz való viszonyuk. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlesztjük önuralmukat, toleranciájukat, együttműködőképességüket. A különféle tevékenységek során nyugalmat teremtünk. Nevelési módszereinkben a kérdezés, a megértés, az átérzés jelenti a fő hangsúlyt, mely segítségével lehetővé válik, hogy a gyermekek energiája nem lesz visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik. Az óvodapedagógusok, dajkák együtt élő és együtt érző társaként vesznek részt a gyermekek óvodai életében, csak így tudjuk a dolgok pozitív oldalát közvetíteni a gyermekek felé, így válik lehetővé a gyermekbarátságok kialakítása, formálása, az örömteli közös együttlétek megélése. A kialakult konfliktusok feldolgozásához kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk, megfelelő objektív véleményünkkel a gyermekek felelősségérzetét erősítjük. A felnőtt – gyermek kapcsolatok elmélyítését óvodánk közös rendezvényeivel is biztosítja pl. farsangolás, kirándulások, gyermeknap, télapóvárás, karácsonyi játszóház, húsvéti hagyományőrzés stb.) A csoportok hagyományaival mélyítjük a gyermekek összetartozását (pl. névnapok, születésnapok, anyák napja, kirándulások). Közös ünnepeink bensőséges hangulatban zajlanak, melyet fokozott várakozás és készülődés előz meg (pl. mikulás, advent, karácsony). Az idők iránti tiszteletet személyes kapcsolattartással próbáljuk elmélyíteni.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés fejlesztésében:

- a szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- az élménybefogadás képességének, fejlesztése
- az érzelmek kifejező képességének, fejlesztése
- az ösztönök és az érzelem irányítás képességének fejlesztése
- az érzelmi zavarok kezelése

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés során:

- a viselkedéskultúra megalapozása
- a kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése
- a közös szabályalkotásra, a szabályok betartására és esetleges módosítására ösztönzés
- az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése
- a megkezdett tevékenység befejezésére ösztönzés
- ésszerű korlátok közötti szabadság biztosítása
- a példaadás, pozitív értékek megmutatása, pozitív értékelés

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés területén:

- a csoportban kialakult szokásokat természetes módon igényeljük,
- a megkezdett munkát fejezze be,
- a munka, vagy egyéb megbízatás során tudatosodjon bennük, hogy ezt a közösség érdekében végzik,
- tudjon együttműködni a tevékenységekben társaival,
- alakuljon ki igénye arra, hogy társait tudja meghallgatni, és érdeklődjön irántuk,
- alakuljon ki a tisztelet az óvoda felnőtt dolgozói iránt, törekedjenek munkájuk megbecsülésére, az udvariassági formákat, illemszabályokat ismerje és tartsa be,
- ragaszkodjon az óvodájához, társaihoz, a vele foglalkozó felnőttekhez,
- alakuljon ki a csoporthoz tartozás érzése (büszkeség, öröm), a közös élményeken, szabályokon, szokásokon keresztül,

- szívesen segítsen,
- tudja elfogadni a társa különbözőségét, segítsen neki,
- konfliktushelyzetekben próbáljon megoldást keresni, amennyiben nem sikerül kérje a felnőtt segítségét,
- indulatait tudja fékezni,
- legyen képes szükségleteit késleltetni

5.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége. „... elsősorban a kommunikáló képességet, a beszélő magatartást kell fejleszteni. A beszélőkedvet kell kialakítani...” – Sugárné dr. Kádár Júlia (A beszédfejlődés útjai, beszédfejlesztés az óvodában, Tankönyvkiadó, Budapest, 1986. 8. oldal).

1. „Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére, szükséges figyelmet fordítani.”
2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságára-, valamint a meglévő tapasztalatira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatának, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.” (ONOAP)

Az anyanyelvi nevelés legfontosabb színtere a család. Fontos, hogy az óvodapedagógus ismerje meg a család szociokulturális hátterét, amely jelentősen befolyásolja az óvodába érkező gyermekek kommunikációs készségét, képességét. Az anyanyelv használata az óvodai nevelés egész folyamatának szerves része. Az óvodapedagógus jelentősége kiemelkedő, példaértékű beszéde mintát ad a gyermekek számára, amely az óvodáskorú gyermekek személyiségfejlődését segíti elő, fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó. Óvodai nevelésünk fontos feladata az életkori beszédhibák felismerése, korrekciója, az élettani beszédhibák javítása szakemberrel, logopédussal való együttműködés alapján.

Ha lemaradást tapasztalunk, gondot fordítunk az egyéni fejlesztésre. Az anyanyelvi játékok felhasználásának célja, hogy az óvodáskorú gyermekek játékos formában, élményeket szerezve ismerjék meg anyanyelvünket, fejlődjön beszédészlelésük, beszédmegértésük és beszédprodukciójuk. Az óvodapedagógus önállóan dönthet arról mikor, milyen formában, valósítja meg az anyanyelvi nevelés feladatait. Az anyanyelvi nevelés minden tevékenységet áthatva segíti a gyermekek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakulását. Hozzájárul ahhoz, hogy kialakuljanak azok a képességek, amelyek szükségesek az iskola megkezdéséhez. Az óvodapedagógusok és a gyermekek környezetében élő felnőttek felelőssége az, hogy a gyermekek óvodáskorban érezzék meg a magyar nyelv szépségeit.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelésben:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A gyermek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszédre.
- Képessé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- Az óvodai nevelési folyamat minden szakaszában is figyeljen a kommunikációs helyzetekre.
- A beszédhibák felmérése megfelelő módszerekkel történő javítása, szükség esetén logopédus és beszédfejlesztő pedagógus segítségének igénybevétele.

- Elmélyíteni a magyar nyelv megismerését, megbecsülését, szeretetét, ezáltal a haza szeretetét, anyanyelvünk ápolását.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés területén:

- Rendelkeznek gazdag, árnyalt szókincssel, amely elősegíti a környezetben való tájékozódásukat, és lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- Nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Aktívvá válik relációs szókincsük.
- A beszédmegértés, beszédhallás önmagához képest fejlődjön.
- Sokat és nagy kedvvel beszélnek, bátran kérdeznek.
- Beszédjüket gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Ismerik a szavak jelentését, képolvasáskor az összefüggéseket ismerjék fel.

Illem:

A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem.

A gyermekeknek, annak érdekében, hogy az élet produkálta helyzetekben megfelelően tudjanak eligazodni, megtanítjuk a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait, melyeket természetes élethelyzetekben gyakorolhatnak:

- a köszönés módjára vonatkozó illem
- a bemutatkozás
- találkozás, megszólítás, kérés
- vásárlás, vendégfogadás, étkezés szokásai
- szokások, szabályok a csoportszobában, udvaron
- alkalomhoz illő öltözködés
- óvodán kívüli viselkedés, kulturális és más intézményekben
- az ajándékozás szokásai

A fejlődés jellemzői az illemszabályok alkalmazásában óvodáskor végére:

Ismerik és alkalmazzák a normáknak megfelelő elemi illemszabályokat: köszönés, kérés, megszólítás, bemutatkozás, megköszönés, étkezés, alkalomhoz illő öltözködés.

6. A TEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN

A gyermek személyisége és a tevékenység minősége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. A gyermekek számára megadjuk a lehetőséget az önállóan megválasztott gyermeki kíváncsiságból fakadó tevékenységre. Figyelembe vesszük, hogy a megismerési vágy és a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. Az életkor és az egyéni adottság nagy mértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, ezt figyelembe véve segíthetjük elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakozását.

A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott, belsőből fakadó tevékenységre, szervezésekor szükséges figyelembe venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit. A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi, bármilyen mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. A gyermek tevékenysége gyakran változik: minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövidideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, tehát ezt figyelembe véve segítheti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakoztatását a csoportban. A 3-7 éves korú gyermekek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermekek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése. Biztosítjuk a minél változatosabb, többfajta tevékenység egy időben történő választásához, gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek). Támaszkodunk a gyermekek tapasztalataira, fizikai állapotára, aktuális élmény - és érzélemvilágára, ehhez igazítjuk a tevékenységek időtartamát és módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtatunk előzetes terveinken. A játékok és egyéb tevékenységek során igyekszünk fejlesztő hatású, esztétikus eszközöket biztosítani, melyek illeszkednek a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteikhez. Élmények nyújtásával segítjük elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását. Igyekszünk előtérbe helyezni a digitális eszközök használatát, az IKT eszközök adta lehetőségeket is kihasználnjuk, ezzel is színesítve, gazdagítva a tevékenységeket.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítsa minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek).
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára.
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.
- Az ismereteket, tartalmakat szakszerűen, érthetően közvetítse a gyermekek számára, figyelembe véve az életkori sajátosságokat és egyéni jellemzőket. Fogalomalkotása legyen pontos, a gyermekek számára is érthetővé tegye mondanivalóját.

A fejlesztés feltételei:

A 3-7 éves korú gyermekek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermekek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatosfejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztés az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

a) Objektív feltételek:

Óvónői önállóság kérdéskörébe tartozik, hogy az adott méretű és bútorzatú csoportszobát, illetve öltözőt, milyen módon rendezi be, dekorálja. A csoportszobák kialakításánál a játszóterületek beláthatóságát, a gyermekek egészségvédelmének szempontjából biztonságos berendezést, a gyermekek összetételét, életkorát, figyelembe kell venni. A fejlesztőmunkában az IKT eszközök használatának mennyisége és minősége az óvodapedagógus komoly és megfontolt szakmai kompetenciakörébe tartozik. Ott, ahol a gyermekekre tud figyelni az óvónő, a dajka, az öltözőben és az óvoda egyéb helyiségeiben is kialakíthatnak a szabad játékhoz a tevékenységekhez alkalmas tereket. Intézményünkben működtetjük az IKT eszközöket, laptop, tablet, internet lehetőségeit, eddig megszerzett tudásunk szerint. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően, aktuális témákat is feldolgozhatunk. Szorosan együtt kell működünk a szülőkkel. Fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy szabályok nélkül veszélyes alkalmazni az IKT eszközöket. Elveheti az időt azoktól a tevékenységektől, melyek az óvodás

gyermek számára a testi, lelki egészséget biztosítja (pl. mozgás, mesélés, játék) E mellett természetesen mintát mutatunk a felhasználás terén. Célunk, az infokommunikáció különböző formáiban jártas gyermekek nevelése.

Feladataink:

- az informatikai nevelés feltételeinek megteremtése,
- érzékelés, észlelés által sokrétű ismeretszerzés biztosítása,
- információk feldolgozása változatos tevékenységek során,
- a térben, síkban való tájékozódás fejlesztése,
- az IKT eszközök használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel,
- tehetséggondozás, részképesség zavarok megelőzése,
- az interneten való kommunikáció lehetőségének megteremtése,
- a szülők informatikai szemléletének formálása, mindezt fokozatosan, felkészülten, tudatos tervezés mellett kell végeznünk.

b) Szubjektív feltételek:

A csoportok légköre nyugodt, derűs, szeretetteljes legyen. Az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő kollégák modell, minta a gyermekek számára. Az óvodapedagógus-dajka-gyermek-szülő kapcsolati formák kiegyensúlyozottsága. Az óvodai udvarunk alkalmas nagy egybefüggő területével a gyermekek mozgásainak kielégítésére, az egészséges életmód feladatainak megvalósítására, a csoportok, gyerekek közötti kooperációra, kommunikációra. Esztétikailag olyan képet mutat, mely segíti a szépérzékük fejlődését, lehetőséget teremt a természeti környezettel való kapcsolat mélyítésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Igyekezni kell minden óvodapedagógusnak (az adott objektív feltételeket tudomásul véve) a gyermekek környezetét úgy alakítani, hogy az megfeleljen a gyermek: játék, és-mozgásigényének, tevékenykedésének kielégítésére. Felfedezésre, rácsodálkozásra is lehetőséget adjon.
- Udvar felszereltségeinek kihasználása az év minden szakaszában, megfelelő idő legyen biztosítva a szabadban való tartózkodásra. Ezt a személetet tekintse feladatának az óvodapedagógus az egészségtudatos nevelésében.
- Folyosó, öltöző kihasználása, ennek szokásrendszere épüljön be a csoport életébe.

7. A FEJELSZTÉS TARTALMA

A tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A feladatrendszer elemei:

- 1. Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás**
- 2. Társas és közösségi tevékenység**
- 3. Munka jellegű tevékenységek**
- 4. Szabadidős tevékenység**

A nevelés tervezésekor nem választjuk szét a feladatrendszer elemeit. Ezek egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. Ezt azért is szükséges hangsúlyozni, mert a gyermek életmegnyilvánulásaiiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg. A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszünk, képességeihez, adottságaihoz igazodó feladatokat, tevékenységeket tervezünk. Ezzel sikerélményt biztosítunk és erősítjük pozitív énképüket.

7.1. Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás

Játék

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.” (ONOAP)

Az óvodáskorban meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét. Fontos, hogy a játék az óvodai élet egészét szöje át. A játék szervezi egyggyé az értelmi, érzelmi, társas folyamatokat. A játékban a különböző személyiségjegyek, az érzelmi, akaratí élet tulajdonságai, a társas kapcsolatok, az értelmi képességek komplex módon fejlődjenek, a megfelelő feltételek biztosítása eredményeként.

„A játék – szabad- képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” (ONOAP)

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban a szülő, az óvodában az óvodapedagógus. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában tagolja, a játék kiemelt jelentőségű az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodai élet középpontjában a játék áll, amibe komplex módon illeszthető be, köthető hozzá minden egyéb tevékenység. Pedagógiai koncepcióinkban a játék az óvodai nevelés egyik fő eszköze, ezért a benne rejlő lehetőségeket tudatosan használjuk fel.

A játék megfigyelése a gyermek megismerésének egyik leghatékonyabb eszköze, mely során képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, fejlődéséről, egész személyiségéről. A játékon keresztül alakulhatnak, fejlődhetnek a gyermek készségeinek, képességeinek komplex rendszere, így a mozgás, testi képességek, értelmi, anyanyelvi képességek, érzelmi, erkölcsi, akarati képességek. A játékban lehetőség nyílik arra, hogy megismerhessék, felfedezhessék a körülöttük levő világot, megválasszák a játszótársakat, játszóeszközöket, önálló megoldását keressék a problémahelyzeteknek, konfliktusoknak. A játék segíti a gyermeket abban, hogy kifejezze és feldolgozza legbensőbb érzelmeit, indulatait, élményeit, vágyait, konfliktusokat, közben számos kommunikációs helyzet adódik. Törekszünk arra, hogy gyermekeink megőrizhessék a játék örömet, játékhelyeteiket a pozitív érzelmek alakulása, a saját értékek megmutatása, a szabad önkifejezés, a kreativitás jellemezze.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia. A játék egyszerre két oldalról hat a gyermek személyiségére. Az individuális énjének kielégítése útján a szabad játék segítségével és a gyermek szociális énjének kielégítése, erősítése a szervezett játékok által. A szabad játék során, mi óvodapedagógusok azt fogalmazzuk, „tervezzük” meg, hogy mi mit fogunk csinálni, nem azt, amit a gyermek. A gyermekek érdeklődésének feltárása, annak folyamatos nyomon követése, az érdeklődést magában hordozó, azzal együtt járó környezet biztosítása, a játékelképzelések, játéktervek támogatása.

Az óvodapedagógusok által szervezett képességfejlesztő játékokat óvodánk szakmai koncepciójának megfelelően, annak elérése érdekében valósítjuk meg. Megtervezzük, hogy mi fogunk csinálni, a képességek közül melyeket kívánjuk aktivizálni, hogy nevelési céljaink, a leghatékonyabban megvalósuljanak a játék segítségével. Szükséges tehát a gyermek spontán, és szervezett játékának folyamatában egyaránt az óvodapedagógus tudatos jelenléte, az igény szerinti együttjátzás, ösztönző, támogató magatartása. Az óvodában sokat és jól játszó gyermekekből óvodáskor végére nyitott, érdeklődő és majd alkotó, tevékeny ember válhat.

A játékban való részvétel többféle módon történhet:

- Az óvodapedagógus alkotó kedvű légkört biztosít, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközöket használ fel, mennyi ideig tart a játéka.
- Új ötlet, a kellő időben adott segítség, spontán lehetőség – megerősítés – konfliktusok feloldása.
- Az óvodapedagógus által szervezett játékban a felkínált lehetőségek között szabadon választhat (pl. játékhelyzetek, szerepek – társak között).

A nyugodt játék feltételeinek megteremtése, kibontakoztatásának elősegítése:

A gyerekek játékát jellemezze ötleteinek szabad áramlása, a másik gyermek meghallgatása, az alkotó együttműködés kialakulása. A következetesség, a rendszeresség akkor megnyugtató a gyermek számára, ha benne a játék folyamatosságának biztosítása húzódik meg. A megkezdett játékot holnap is folytathatja, a felépült építmény több napon át is megmaradhat, s ezeket ötleteikkel gazdagíthatják, kiegészíthetik, újra alkothatják.

A rugalmas napirend jól biztosítja a játék folyamatosságát, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül. Óvodánkban a tízóraizás folyamatosan történik, így biztosítva a játék folyamatosságát- ezzel lehetővé tesszük a gyermekeknek, hogy zavartalanul kiélhessék játékigényüket.

Addig folytatódhat a kedvelt tevékenység, amíg az a gyermek számára érdekes élményt és örömet adó. Az óvónő a játék végét időben jelzi, hogy fel tudjon készülni a gyermek a játék befejezésére. A gyermek a napirend kötött részében is érezze, hogy nem kell sietnie.

A gyermekek környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják, melyek igen sokfélék, az óvodai közösségben elevenednek meg. Feladatunknak tartjuk, hogy támogató attitűdünkkel, a játékszükségleteknek megfelelő aktuális feltételek biztosításával (megfelelő érzelmi, tárgyi környezet) a gyermek belső motívumai aktivizálódjanak, teremtsük meg annak a lehetőségét, hogy ezeket a gyermekek játékidőben újra átélhessék. A gyermekek napi játékigényéhez igazodva rugalmasak vagyunk a játszóhelyek kialakításában, asztalok, székek könnyen elmozdítható bútorok átrendezésével, a kívánt játéktémának megfelelően. A vegyes életkor sajátosságaiból adódóan lehetőséget biztosítunk az egyedül, az egymás mellett, a csoportban való játékokra, fontos, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást.

A megfelelő szokás- és szabályrendszer hozzájárul a csoport életének szervezettségéhez, kialakításával fejlesztjük a gyermekekben a viselkedési normák kialakulását, az egymás

tiszteletben tartását. Mivel a szabályok betartásánál még a nagyobb óvodásoknál is (életkori sajátosságai miatt) hiányzik a belátás, így a szabályok kialakításánál hosszabb távú céljaink vannak. Ezeknek a hosszabb távú céloknak óvodában csak az elmozdulásait várhatjuk el, hiszen a szabályok belülről jövő betartása csak kisiskoláskorra alakul ki. A szabályok melyekhez alkalmazkodni kell, észszerűek és betarthatóak legyenek, de ne olyan mennyiségben jelenjenek meg, mely gátolja a szabad játékot és egyéb tevékenységüket. Ezek a szabályok azért szükségesek, hogy a szabad játék minden gyerek számára megvalósulhasson.

A napi életszervezésben törekszünk arra, hogy minél több időt kapjanak a gyermekek az udvari játéktevékenységhez. A megnövekedett hely, a nagyobb önállóság, a helyhez kötöttség feloldása a szabadabb játék lehetőségét biztosítja. Az udvaron közös, mindenkire érvényes szabályok vannak, a játékeszközök használatával kapcsolatban, a szabályok betartatása pedig minden óvodapedagógus számára kötelező.

Az óvodapedagógus feladata a játékkal kapcsolatban:

- „Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához...”
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel” (TVKP 59. oldal)
- „Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé legyen, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.” (ONOAP)
- „A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabály játékokhoz.” (ONOAP)
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Éljen az aktuális élményszerző lehetőségekkel.
- Az udvari játékban minden óvónő, minden körülötte játszó gyermekért felel. Bármely hozzá forduló gyermeknek nyújtson segítséget, a saját csoportjában járó gyerekeket természetesen szem előtt kell tartania.

- „A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.” (ONOAP)

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére a játék területén:

- Képesek elmélyült, kiegyensúlyozott játékra.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, a meglévő szabályokat betartják, illetve képesek újak alkotására.
- Bizonyos helyzetekben képesek irányítani, és központi vezető szerepet is vállalni.
- Kompromisszum képessé válnak.
- Játékaikat meg tudják szervezni, képesek az eszközöket, szerepeket elosztani, problémákat megoldani, képesek szervezett együttes tevékenységre (tagolódni).
- Elsajátítják a játék közben szükséges magatartási formákat, alakul frusztrációs toleranciájuk.
- Érdeklődők, tudnak környezetükkel kapcsolatot kialakítani, megfelelően kommunikálni, alakul kooperációra való készségük.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

„Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.” (ONOAP)

Kiindulási alapunk, hogy a játék a gyermek számára a legalkalmasabb tanulási forma. A tanulási lehetőségeket az egész napi tevékenység-rendszerébe integrálva biztosítjuk a gyermekek számára. Kiváló alkalom erre minden játék, játékos tevékenység. A játéknak és a tanulásnak azonos a gyökere, a gyermekek tevékenységi vágya, a felfedezés lehetősége, kíváncsisága, utazásos viselkedése. A tanulási folyamat tervezésében és megvalósításában tudatosan törekszünk a gyermekek motiválására, aktivizálására, a tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb eszköze. Lényeges, hogy a gyermek a tanulást játékként élje meg, mert azok a tapasztalatok, amelyeket óvodáskorban élnek át, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalást és a sokoldalú cselekedtetést mindennél

fontosabbnak tartjuk a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének szempontjából.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből indulunk ki. A komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatjuk el a gyermekhez azt, ami a számukra világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

Azok a tanulási tapasztalatok melyeket óvodáskorban szereznek, nagy hatással lehetnek a későbbi tanuláshoz való viszonyukra is, ezért azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyenek részt ebben a folyamatban.

Célunk, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő feladatot kapjon, figyelembe vegyük az egyéni teljesítőképességüket, erősítsük a gyermek sikerélményét, önbizalmát. A gyermek kérdéseire, ha helyesen válaszolunk, abból újabb kérdés születik. Így gondolkodásra készítjük, kíváncsiságát, érdeklődését nem fojtjuk el, ez a tanulás és a tudás egyik alapja.

Feladatunk, az egyes gyermekek megismerése, fejlesztése, figyelembe véve az egyéni adottságokat; igazodnunk kell a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez. A részképesség-zavarok, magatartási zavarok kiszűrése után speciális fejlesztés, differenciált foglalkozás történik, szakember bevonásával.

A gyermekek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladatunk. A gyermekek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermekek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

A nevelés egészén belül megvalósuló tanulást kötött és kötetlen kezdeményezésekkel, foglalkozásokkal, beszélgetésekkel, tapasztalatszerző sétákkal kívánjuk megoldani a mindennapok során. Az óvodapedagógus kompetenciája, hogy a gyermek fejlettsége, illetve a feladat ismeretében döntsön: mikor melyiket alkalmazza.

Célunk, hogy a cselekvő gondolkodás szintjéről, a gyermek jusson el a konkrét fogalmi gondolkodás szintjére. A tevékenységek általi többoldalú tapasztalatszerzésből, egy komplex érzékelő, észlelő folyamat alakul ki, a gyerekek komplex világlátásából pedig a tanulási folyamat indul ki.

„Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utazásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.” (ONOAP)

A témakörökön, a tevékenység anyagain belül nem lehet mindent komplexen megvalósítani. Ilyenkor célszerű visszatérni a hagyományos foglalkozások tervezéséhez. Ez teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés.

- A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek szervezeti formája: kötött, kötetlen
- A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek során alkalmazott munkaformák: egyéni, csoportos, egyénre szabott, mikrocsoportos frontális, páros

„A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.” (ONOAP)

A gyermekek megismerési vágyának, érdeklődésének megfelelő, változatos tevékenységek szervezése során építünk az előzetes ismereteikre, élményeikre. A tanulás hozzájárul azon képességek fejlődéséhez, amelyek szükségesek az alap kultúrtechnikák elsajátításához, a sikeres iskolai teljesítményhez. Az új tevékenységek biztosításával lehetőséget kap a gyermek, hogy minél többször kipróbálhassa önmagát, megismerheti saját teljesítő képességét és reális önbizalma alakuljon ki. A teljesítményt az óvónő az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli, mindig megerősíti, elismeri, dicséri, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- „Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, egyéni pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.” (ONOAP)
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezzen, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan válassza ki a leginkább megfelelőt.
- Visszajelzései, értékelései egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkozzanak.
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekedjen, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.
- Tartsa szem előtt a játékosság elvét.
- Törekedjen a komplexitásra.
- A tanulási folyamat szervezésében vegye figyelembe az egyéni fejlettségi szinteket, életkori sajátosságokat, ennek megfelelően válassza meg az alkalmazott módszereket.
- Az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével alkalmazza a differenciálást.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

- Teremtsen lehetőséget a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek készségeinek alakítása, képességeinek, részképességeinek sokoldalú, komplex fejlesztése.
- „Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképségét is megismerheti.” (TVKP 66. oldal)
- Ismerje, kritikusan, céljainak megfelelően használja a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket.

„A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzás, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.” (ONOAP)

7.2. Társas és közösségi tevékenység

A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejlesztése rendkívüli fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, azaz az életre nevelés szempontjából. Tulajdonságok, képességek, készségek és szükségletek olyan rendszerét kívánjuk formálni, amelyek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. Természetesen ebben a folyamatban sem hagyjuk figyelmen kívül az egyén fejlesztését, ugyanis a közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Az óvodai csoport, az óvodai közösség sikeres formálása esetén a társadalom számára igenhasznos a közös szokások kialakulása, a hagyományok tiszteletben tartása is.

A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. Ehhez nyitott, harmonikus, demokratikus és szeretetteljes irányítást biztosítunk, változatos közösségfejlesztési módszereket alkalmazunk, mellyel tág teret nyitunk a gyermekek önállóságára, tenni akarására, és döntési képességének kibontakoztatására. Ezzel a folyamattal segítjük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportba való beilleszkedését, szabályok megtaníttatását, mintakövetését is. Tudatosan tervezünk, alkalmazunk olyan

szervezési módokat, munkaformákat, módszereket, (pl. páros-, csoportos tevékenységek, projekt stb.), amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a helyes viselkedési normák, mintaként szolgáló cselekvések, kommunikáció megismerését, a segítő együttműködést, közös feladatmegoldást és a csoportközösség erősítését. A gyermekek közötti társas kapcsolatot támogatjuk, érzelmileg gazdag közös tevékenységeket, ünnepeket szervezünk. Ennek érdekében korszerű módszereket alkalmazunk, mely a tervező munkánkban konkrét formában megjelenik. Baráti kapcsolatokrafigyelve szervezzük a tevékenységeket, erősítjük a közös játék és feladatvégzés örömeit. Az óvodai gyermekközösség fejlesztését, formálását a tevékenységeken keresztül kívánjuk megvalósítani, mely tevékenységek a gyermek egyéni örömein túl a közösségi élményt is erősítik. A társas kapcsolatok, a közös munka az együtt játszás és a komplex foglalkozások rendszere is az együvé tartozás érzését erősíthetik, a lényeg az, hogy a tevékenységünk sokszínű és változatos legyen, mindent kipróbálhassanak a gyermekek, kivételt csak a testi épségüket veszélyeztető tevékenységek képezzenek.

A közösségi szokások kialakítása a tevékenységek végzését segíti, és a gyermekek cselekedeteit irányítja, úgy, hogy egyik gyerek ne zavarja a másikat tevékenység végzése közben, mégis lehetővé tesszük az egymás közötti jobb együttműködést, egymásra figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták megoldását. Az óvónő személyes példájával kölcsönös tiszteletre, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevel. Tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, pl. a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet. Nyílt és egyértelmű kommunikációval, az eltérő szempontok egyeztetésével mintát ad a konfliktusok elkerülésére. A konfliktusok feloldására felhasználja a mese, a báb, a dramatizálás nyújtotta lehetőségeket. A konfliktusok megoldásához konszenzusra törekvő mintát ad (pl. a másik fél érdekének, érzelmeinek, szempontjainak megismertetésével). Kommunikációval, kérdésekkel segítjük kifejezésre juttatni a gyermekek érzéseit saját és társaik reakciójáról. Erőszakmentes megoldási módok alkalmazásával mintát nyújtunk a gyermekek számára (egymás meghallgatása, a konfliktusok igazi okának feltárása). A felnőtt és gyermek között nem a feltétel nélküli szófogadás, hanem a demokratikus partnerviszony kialakítása a célunk. Ugyanúgy figyelembe vesszük a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárjuk a szokások, szabályok betartását. Egyaránt építünk a szabadságra, nyíltságra és az őszinteségre a gyermekek egymás közötti és felnőttel való kapcsolatában. A társas és közösségi tevékenységek a nevelő munkánk egészét átszövik. Ebben a folyamatban talán legfontosabb időpont, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. Türelemmel és szertettel fordulunk az újonnan óvodába kerülő gyerek felé. Szülői

igény alapján már óvodába kerülés előtt otthonában ismerkedünk meg a gyermekkel, a családdal, és lehetővé tesszük azt is, ha a szülő részt akar venni a befogadásban. Az óvoda nyitottságát nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem az óvodáskor végéig biztosítani szeretnénk a szülőknek hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységekkel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre.
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A gyermekcsoporton belül az együtt játszás, az összedolgozás, az együttműködés képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése.
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A közösen kialakított szabályok betartásának gyakorlása.
- A gyermekekben kialakítani a megértést és toleranciát társaik irányában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek.

7.3. Munka jellegű tevékenység

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munka. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Minden olyan munkát elvégezhetnek, amihez kedvük van, önkéntességüket, nyitottságukat, megismerési vágyukat, aktivitásukat, érdeklődésüket igyekszünk tudatosan felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés tudatos, célirányos, rendszeres és folyamatos

tevékenység legyen, ami beépül óvodai életük mindennapjaiba.

„A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.” (ONOAP)

A munkavégzés során biztosítjuk a teljes önállóságot, arra vigyázunk azonban, hogy a munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen. Azt kívánjuk elérni, hogy váljon a gyermek számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezzen. Az értéktanteremtő munkánk pedagógiai funkciója a gyermekek együttműködési képességeinek fejlesztése.

„Az belátható, hogy életünk nagy részét munkával, munkában töltjük el. 3 –7 éves korban ebből csupán annyit kellene megvalósítanunk, hogy szeressen tevékenykedni a gyermek, szívesen végezzen saját maga és a társak számára olyan cselekvéseket, melyek a munkatevékenység körébe tartoznak.” (TVKP 79. oldal)

„A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, növény- és állatgondozás.” (ONOAP)

A munka olyan külső hatásból irányuló tevékenységként érje a gyermeket, hogy életkori sajátosságának megfelelően és testi épségét ne veszélyeztesse. A gyermekek napi tevékenységének természetes részét alkotják. Legfőbb értéke, a munkához való pozitív viszony alakításában, a munka igénylésében, a munka szeretetében van.

A munka állandóságával, folyamatosságával alakul ki az önálló munkavégzés igénye. A munkatevékenység a gyermekek számára örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység legyen.

„A gyermek, munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, és képességek, készségek tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája (ONOAP)”

Óvodánkban a következő munkafajtákat különböztetjük meg:

- Önkiszolgálás, a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos teendőket (pl testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása) a lehető legkorábbi időponttól kezdve próbálják önállóan elvégezni.
- Önként vállalt napi munka, vagy felnőttektől kapott kisebb megbízatások teljesítése, környezet gondozása.
- Heti rendszerességgel „gyümölcsnap” keretén belül a témákhoz az egészséges életmód szokásainak kialakításához kapcsolódóan különféle ételek, italok készítése.
- Játékeszközök közös rendben tartása.
- Ünnepségek előtt a csoportszoba feldíszítése.
- Óvodánkban fontosnak tartjuk a kerti munka és az évszaknak megfelelő aktuális munkavégzések megvalósítását.

A munka aktivitás vált ki, gondolkodásra készíti a gyermeket. Célunk, hogy munkavégzés közben új ismereteket szereznek, megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat gyűjtenek. Eközben ok- okozati összefüggéseket fedeznek fel, megismerik a munkafolyamatokat, azok sorrendjét, megtanulják az eszközök, szerszámok használatát. Folyamatosan tanítjuk a gyermekeket a feladatok elvégzésére, a szokások alakítása közben szem előtt tartva a gyermek önállóságát, készségeit, tapasztalatait, egyéni fejlődési ütemét. Ennek megfelelően egyénileg differenciáltan nyújtunk segítséget, mely nem mentesíti a gyermeket a feladatvégzés alól, hanem rávezeti. A munka értékelése, a jellegétől függően a csoport és az egyes gyermekek fejlettségének megfelelően történik.

A munkatevékenység fejlesztő hatása:

- munkához való pozitív viszony kialakítása,
- kialakul a munkavégzés szokása és készsége,
- fejlődik a gyermek alkalmazkodó képessége, szervezési készsége,
- fokozódik a közösségi összetartozás érzése,
- fokozódik a kooperációs képessége,
- fejleszti az izom és csontrendszert, a mozgás koordinációját, állóképességét, teherbíró képességet,
- fejleszti a természet szeretetét,
- rendszerességre, rendszeretetre szoktat,
- fejlődik a gyermek kitartása, felelősségtudata, kötelességtudata,
- újabb ismereteket szereznek a gyermekek közvetlen környezetükről, ezáltal értelmi

képességük is fejlődik,

- megtanulják a gyerekek a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerűhasználatát. E felsorolásból is kitűnik mennyire fontos számunkra a munkára nevelést már az óvodáskor legelején elkezdni, a gyermek sokoldalú fejlesztése érdekében.

Feladataink a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Mutassunk példát az egyes munkafajták végzésénél, adjunk lehetőséget a munka elvégzéséhez szükséges alapvető ismeretek elsajátításához, jártasságok kialakításához.
- Minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint végezze el az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Figyelembe vesszük az egyes gyerekek egyéni sajátosságait. Igyekszünk elérni, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon és alkalmas legyen arra is, hogy a még nem teljesen elsajátított fogásokat is gyakorolhassa.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört teremtünk. Arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat. A munka soha ne legyen kényszer, vagy büntetés, mindig szívesen vállalt feladat legyen!
- A napirendben a munkára megfelelő időt biztosítunk, a gyerekek tudják befejezni a megkezdett munkát az egyéni tempójuknak megfelelő ütemben. Igyekszünk elérni, hogy a gátlásos, visszahúzódó gyerekek is részt vegyenek a munkában.
- Folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges – a gyermekek létszámának és méretének megfelelő – munkaeszközöket (seprű, gereblye, kosár, ásó, kapa, lapát, vödör stb.).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önként, szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket.
- Kialakulnak ki a gyermekben a munkavégzéshez szükséges képességek, tulajdonságok, mint például kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, önértékelés, közösségi értékelés, vállalkozó szellem, megbízhatóság.
- Az elvállalt naposi munkát, környezet és növényápolást, állatgondozást önállóan, felelősséggel végzik.
- Felismerik és önmaguk is kezdeményezik, ismerik a folyamatát, valamint önállóan, pontosan hajtják végre a feladatokat.

- Munkatempójuk kellően gyors és pontos.
- A munkatevékenységeknek megfelelően válasszák és használják az eszközöket.
- Igénylik, és meg tesznek mindent az esztétikus környezetért.
- Részt vesznek a csoport díszítésében, vigyáznak a csoport rendjére.

7.4. Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma a lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. Különösen a kisgyermek számára az, aki eleinte a felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nagyon nehezen tud választani. A szabadidős tevékenységeknek azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket, szerepüket kivívniuk a nevelési intézményekben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodik az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel. Ebben a tevékenységi szférában sem képzelhető el, hogy a hosszú ideig szorosan irányított gyermek egyszer csak öntörvényei szerint cselekvő önálló egyéniséggé válik. A kívülről irányított ember, különösen, ha hozzászoktatták tartósan önállótlan helyzetéhez, nem lesz képes belülről, önmaga által irányított emberré válni. Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységet, mivel az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykednek. Természetesen nemcsak az intézményen belüli csoportszobákban, hanem az udvaron is megvalósítjuk azt a többfajta választási lehetőséget, ami által a gyermekek újból és újból gyakorolhatják döntési képességeiket. Ezt a lehetőséget a szabadidős tevékenységek, minél szélesebb skálájának nyújtásával használjuk ki. Az óvodások életének ilyen formában való szervezésével változatos, minden gyermek érdeklődésére igényt tartó teret teremtünk. Az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására is igen hatásos eszköz ez a nevelési mód, hiszen még nagyobb lehetőséget nyújt az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatásához. Ezek a tevékenységek segítik az integráció megvalósítását.

Feladataink a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- A szervezési feladatok megoldásában együttműködünk, a feladatokat egymás között felosztjuk.
- A délelőtti szabadidős tevékenység folyamán lehetőségeket keresünk és kínálunk az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra a gyermekek egyéni kéréseinek figyelembevételével.
- Egyszerű, saját magunk és a gyermek által készített eszközökkel elősegítjük a gyermek fantáziájának fejlődését, ismereteinek bővítését.

- A választásra felkínált több fajta tevékenységet időszakonként átgondoljuk, ha szükséges bővítjük, módosítjuk, vagy változtatunk rajta.
- Mindent megteszünk annak érdekében, hogy az általunk irányított szabadidős tevékenység magas színvonalon folyjék az óvodánkban.

Célunk a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

A gyermekek ismerkedjenek a szabadidős tevékenységekkel, formáival, az óvoda területeivel, különböző helyiségekkel, foglalkoztatókkal, az itt dolgozó felnőttekkel, az óvoda területén való nagyobb mozgás lehetőségével. Ha nem a szervezett programon vesznek részt, akkor a mindennapoktól eltérő tevékenységet kell szervezni ezen a napon számukra. Fontos, hogy ne a megszokott környezetükben legyenek a tevékenységek.

A felkínált tevékenységek közül irányítással tudjon választani, dönteni és kis segítséggel az elkezdett tevékenységet tudja befejezni.

A gyermekek önállóan vesznek részt a programokon, szükség esetén kíséri el a felnőtt.

8. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

A komplex foglalkozások lényegének tekintjük, hogy komplex rendszereket, folyamatokat dolgozunk föl az óvodás gyermekek szintjén. Tevékenységeinket a probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi és tudatosan, tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

8.1. Anyanyelv

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szorosan kapcsolatban áll. Ha tehát az anyanyelvi nevelés feladatait fontosnak tartjuk és a gyermekeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, nemcsak tisztábban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, erősödik biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, szociális kapcsolatait, elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Fejlesztési feladatunk a család, a környezet megismeréséből indul ki és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül fejti ki hatását. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve van értelme. A halmozottan

hátrányos helyzetű gyermekek esetében fontos a hátrányos helyzetükből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása (szegényes szókincs, alacsony beszédszínvonal, illemszabályok). Arra kell lehetőséget biztosítanunk, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami foglalkoztatja. Semmiféle türelmetlenség, vagy a gyermek korlátozása nem engedhető meg az anyanyelvi nevelés során, a nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor lehetőséget adunk a beszélgetésre, de a hétfői napokon erre különösen hangsúlyt fektetünk, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mesélik el a gyermekek. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédére. Különösen fontos, hogy figyeljünk beszédünk stílusára, a hanglejtésre, a dinamikára, a hangsúly megfelelő alkalmazására, legyen érthető, világos. Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseinkre. Nem vesszük el a gyermek kedvét állandó javításokkal és figyelmeztetésekkel a folyamatos beszédétől, dicsérjük és biztatjuk a bátorítanabb gyermekeket, serkentjük őket. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Figyelünk arra a gyermekekre, aki beszédhibával, beszéd gátlással, elmaradással küzd. Óvodánkban évek óta kiemelt feladat az anyanyelvi nevelés fejlesztése.

Illem: A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem. Az illem magába foglalja az alapvető, elemi illemszabályok megismerését, és alkalmazni tudását, természetes élethelyzetekben, a gyermekek életkori és egyéni képességeinek szintjén.

Feladataink az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Tudatos és folyamatos megfigyelések során figyelemmel kísérjük a gyermekek beszédszintjét, kommunikációs fejlődését, annak változásait.
- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört biztosítunk.
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket. A gondozási műveletek jó alkalmat teremtenek a párbeszéd kialakítására, a szóbeli utasítás megértésére, készítetve a gyermekeket a kíváncsiságaik, szükségleteik szóbeli kifejezésére. Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek elsajátítsák és használják a párbeszéd különböző együttműködést elősegítő kifejezését, az odafordulás udvarias szabályait (pl. megszólítás, köszönés, kérdés, tudakozódás, bemutatkozás, véleménynyilvánítás).
- Arra törekszünk, hogy érthetően és a pedagógiai céloknak megfelelően kommunikáljunk.
- Példát mutatunk arra, hogyan lehet a hangszín, hangerő, gesztus, mimika megfelelő

változásával kifejezőbbé tenni a beszédet.

- Lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására. Arra törekszünk, hogy a gyerekekben kialakuljon az igény és a képesség a beszédkapcsolaton alapuló együttműködésre játék, munka és az egyéb tevékenységek során.
- Tudatos fejlesztésre törekszünk az anyanyelvi játékok és drámapedagógiai játékok alkalmazásával az óvoda mindennapi életben.
- A tanulási tevékenységformák megtervezésekor figyelünk arra, hogy az anyanyelvi nevelés feladatai közül mit lehet természetes módon beleszőni egy-egy foglalkozási anyagba (pl. zenei nevelés, tiszta hangképzés, ejtés, hangerő, hangszín stb.)
- A nevelési év során minél több alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek lehetőséget kapjanak a kommunikációra, az önkifejezés gazdagítására.
- Képessé tesszük a gyermekeket, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- Folyamatosan bővítjük a gyermekek szókincsét.
- Olyan formában emeljük a gyermekek beszédszínvonalát, hogy képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Fejlesztjük a beszédmegértést.
- Fejlesztjük a beszédtechnikát, s gyakoroltatjuk a helyes kiejtést. Olyan anyanyelvi játékokat kezdeményezünk, melyeknek közvetlen beszédfejlesztő céljuk van. Ezek mindegyike játékos mozgásra, cselekvésre, a gyermek értelmi képességeire építve szolgálja a beszédfejlesztést.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek) Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

8.2. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai nevelés országos alapprogramjában a külső világ tevékeny megismerése:

„A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra a környezettudatos magatartásformálás alakítására.” (ONOAP)

Külső világ tevékeny megismerése: matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

„A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése a külső világ felfedezésével párhuzamosan zajlik, még hozzá aktív formában, hiszen érzékelve, cselekedve, megfigyelve, észlelve, emlékezve, elképzelve, gondolkodva sajátít el, ismer meg és fedez fel dolgokat a kisgyermek” (TVKP, 100.o)

Az óvodai élet összes tevékenységformája magában hordozza a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségeit.

A természeti - emberi környezet megismerése közben alakul és tudatosan a matematikai tapasztalatszerzés, mivel a természetes környezetben találkozik a gyermek a mennyiségi, formai, térbeli, nagyságbeli viszonyokkal. Az óvodába kerülő gyermek már rendelkezik

bizonyos tapasztalatokkal. Építünk ezekre a korai tapasztalatokra, és olyan módszereket választunk, amelyek biztosítják a fejlődést. Óvodánkban a tevékenység végzése közben alakulnak ki azok a lehetőségek, amelyek magukban hordozzák a matematikai tapasztalatok szerzését. A gyermek cselekvés, önálló tevékenység közben tanul meg látni, figyelni, feladatokat megoldani, gondolkodni. A képességfejlesztés így szinte észrevétlenül megvalósítható. A komplex foglalkozások a párhuzamos tevékenységek és a szabad játék közben is van lehetőség a megszerzett tapasztalatok rendszerezésére, bővítésére, mélyítésére, rögzítésére. A gyermekek fokozatosan jutnak el a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések felismerésére. 5-6-7 éves korban már megindul a tapasztalatok összegyűjtése, rendszerezése, következtetések levonása.

Az ismeretszerzést tegyük olyanná, hogy a gyermek a játék érdekességével, örömeivel élje át, mivel a lényeg a felfedezés, kutatás, problémamegoldás. A gyermek fejlettségéhez mért érdekes feladat, problémahelyzet felkelti az érdeklődését, mozgósítja találékonyságát és a megoldása, erőfeszítést igényel. Közben fejlődik logikus gondolkodása, problémafelismerő, megoldó képessége. Kapjon nagy szerepet az érdeklődésre, az érzelmekre alapozott feladatokban az önálló problémakeresés és megoldás, ami elsősorban a játékos jellegű feladatok cselekvésben történő megoldását jelenti. Fontosnak tartjuk a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére épülő fejlesztést, a differenciálást. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett tapasztalatokkal, benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel a foglalkozáson azt az óvodapedagógus dönti el.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex foglalkozások közben vagy a kötetlen kezdeményezéseknél az óvodapedagógus ismerje fel és használja ki a gyermekek ötleteit, igényeit, aktuális élményeit. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítsa meg.
- Minél több alkalmat adjon a gyermekeknek arra, hogy tevékenység közben a problémát maguk lássák meg, maguk próbálják megoldani. Ezáltal is fejlessze a gyermek logikus gondolkodását, problémafelismerő, megoldó képességét feladatra irányuló önállóságát.

- Az óvodai élet során adódó szituációkban ismerje fel és használja ki a matematikai tapasztalatszerzésre adódó lehetőségeket.
- Segítse és bátorítsa a gyerekeket az önálló véleményalkotásra.
- Ismerje a csoport és ezen belül az egyes gyerekek fejlettségét, és szükség szerint foglalkozzon a fejlesztésükkel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére a matematikai nevelés területén:

- Szívesen vesznek részt matematikai jellegű tevékenységekben
- összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek tárgyakat, halmazokat tulajdonságok szerint,
- hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni,
- tudnak rendezni, bontani és több, kevesebb, ugyanannyit létrehozni,
- tudnak számlálni tárgyakat legalább 10-ig, tízes számkörben mennyiségeket létrehozni, sorszámneveket használják,
- el tudnak számolni 20-ig,
- tudnak azonosítani egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat,
- képesek geometriai tulajdonságok szerint síkbeli alakzatokat csoportosítani,
- képesek az irányokat és a relációkat megkülönböztetni,
- felfedezik a részek összefüggéseit, kapcsolódásait, oksági összefüggéseit,
- matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon tudják kifejezni.

Külső világ tevékeny megismerése: környezeti tartalmú tapasztalatszerzés

Természet – társadalom – ember

Környezeti nevelési elvek

„A tevékenységközpontú program... a világot, a gyermeket körülvevő környezetet, a tevékenységeken keresztül próbálja megismerhetővé tenni.” (TKVP, 105. o.)

A környezeti nevelés során a gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világ természeti és társadalmi valóságával.

A környezet szeretetére és védelmére nevelésnél a gyermeki kíváncsiságra, érzékelésre, a gyermeki érzelmekre alapozva a gyermeket a környezet szeretetére, a környezetükkel való együttélésre kívánjuk nevelni. Erre a játék ad a legtöbb lehetőséget a gyermek számára, amin keresztül észrevétlenül szerezhetnek tapasztalatokat szűkebb és tágabb, társadalmi és

természeti környezetükről, és szívhatják magukba azokat az ismereteket, mely által a gyermekek környezeti nevelése és fenntarthatóságra nevelése megvalósulhat.

Ebben kiemelt feladatunk, hogy a gyermekek játékához megfelelő feltételeket biztosítsuk, így a gyermekek elmélyült játékán keresztül alakul ki az a pozitív érzelmi viszonyulás, amely a későbbiek folyamán egy környezetbarát szokásrenddé alakítható.

Az évszakok változásai lehetőséget biztosítanak arra, hogy rácsodálkozzanak, megfigyeljenek, tapasztalatokat gyűjtsenek a közvetlen természetben. A gyermekeknek ez jelentsen örömet és élményt.

A természeti és a társadalmi környezet felfedezése, megismerése közben olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

A természeti környezettel kapcsolatosan a legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy megismertessük a gyermeket annak értékeivel, szépségeivel, védelmével.

A természetben végbe menő folyamatok megfigyelése közben a gyermekek ismerjék és értsék meg a világot, azt, hogy mennyire összefügg minden egymással. Ezekben a változásokban az embernek meghatározó szerepe van.

A társadalmi környezetben való eligazodás érdekében az óvodapedagógusok a fokozatosság elvét alkalmazzák úgy, hogy a gyermek előbb a szűkebb környezetével, később pedig tágabb környezetével ismerkedjen meg, tájékozódjon benne. Megismerik szülőföldjüket az itt élő embereket, a helyi hagyományokat, néphagyományokat és szokásokat. Találkoznak a nemzeti a családi és a tárgyi kultúra értékeivel és ezek védelmével.

Közben a mindennapi életben szükséges érintkezési szokásokat, szabályokat megismerik és elsajátítják. Ebben a folyamatban alakul és fejlődik az együttműködési kompetenciájuk.

Az elfogadó, toleráns környezet természetes módon befolyásolja a gyermek érzelmeit arra, hogy képes legyen elfogadni másokat.

Születéstől – felnőttkorig

A gyermek meglévő élményeinek, tapasztalatainak újra játszása közben nemcsak a feszültségek oldódnak, hanem ezek elősegítik a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást. Magában foglalja mind azt a tevékenységet, ami a gyermeknek segítséget nyújt ahhoz, hogy megismerje és gyakorolhassa a környezetében meglévő szabályokat.

A nap bármely időszakában megvalósítható feladatok, amelyek a szokások elsajátítását, majd a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák, kialakulását segítik.

A gyermek ismerkedhet:

a) Az óvoda épületén belül:

- társakkal
- felnőttekkel
- csoportszobával, kiszolgálóhelyiségekkel

b) Az óvoda épületén kívül:

- újabb társakkal
- más felnőttekkel
- az óvoda udvarral

A séták kirándulások arra is alkalmasak, hogy tágabb környezetüket megismerhessék, ismereteket szerezhessenek.

Lehetőségek településünkön:

- családokhoz történő séták
- községi posta
- iskolalátogatás
- könyvtárlátogatás
- természetvédelmi területek
- vasútállomás, piac, gyógyszertár, rendelők, üzletek

A megismerés lehetőségei településünkön kívül:

- állatkert, vadaspark
- botanikus kert
- múzeumok
- színház
- távolabbi környezetünk természeti kincsei stb.

A környezetéből szerzett ismeretek hozzájárulnak a gyermek:

- biztonságérzetének erősítéséhez
- természeti, társadalmi környezetéhez való pozitív viszony alakulásához.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- „Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmából.
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez...

- Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert, gyógynövénykert működjék, ha lehetőségünk adott, próbálkozzunk kisállatok tartásával is.” (TVKP 110. oldal)
- Alakítsa ki a gyermekben a környezethez való pozitív viszonyt.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását és döntési képességeinek fejlődését.
- Fordítson különös gondot a csoportjában a környezet védelmének nevelésére, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására (szelektív hulladékfeldolgozás, energiatakarékosság, természetvédelem stb.)
- Aktív részvétel a természet megóvása érdekében szervezett országos programokon, pályázatokon.
- A természeti környezet bemutatására bátran használja az IKT adta lehetőségeket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére a külső világ tevékeny megismerése területén:

- Ismerik teljes nevüket, lakásuk címét, szüleik neveit.
- Felismerik a testrészeket, érzékszerveket és azok funkcióit.
- Felsorolják, felidézik az évszakokat, azok jellemzőit
- Felismerik a napszakokat, a tegnap, holnap fogalmát, a hét napjainak elnevezését.
- Tisztában vannak az élő- élettelen fogalmak tartalmával.
- Tisztában vannak a növény szó jelentésével (fa, virág, bokor, fű, zöldségfélék, gyümölcsök stb.).
- Ismerik a növények fejlődését és értsek az időjárással való kapcsolatát.
- Tisztában vannak az állat szó jelentésével és tudjanak csoportosítani közöttük.
- Ismerik a gyalogos közlekedés szabályait.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, tudják azokat csoportosítani.
- Ismerik a színeket és a színárnyalatokat.
- Egyre pontosabbá válnak ismereteik a környező világról, alakuljon ki pozitív attitűd a környezetükhöz.
- Tisztában vannak a környezetvédelem alapvető fogalmaival, igyekezzen betartani az elvárható viselkedést tágabb és szűkebb környezetében.

Mindkét fejlesztési terület feladata az absztrakt, fogalmi gondolkodás megalapozása. A cselekvő-szemléletes, a szemléletes-képszerű gondolkodás fejlesztése a kiindulása a későbbi fogalmi gondolkodásnak. A tapasztalatok a többszöri, másként is megjelenő átélésük után

egyre rendezettebb formát öltenek, képzetekké válnak. A velük végzett műveletek átformálják, kiegészítik a szemléletes képeket, majd egyre több lényeges jegyet tartalmazva fogalmakká válnak. Az óvodáskor végére az elemi fogalmi gondolkodás alakul ki, mely a későbbiekben a valódi fogalmi gondolkodás szintjéig fejlődik.

8.3. Művészeti tevékenységek

8.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái – továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal. Az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás, a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.” (ONOAP)

A tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermekek élmény és fantáziavilágának gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a gyurmázást, agyagozást, rajzolást, festést, batikolást, vágást, ragasztást, varrást, hajtogatást, építést, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást.

A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyerekek képzeletei, gazdagodnak élmény-és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Elősegíti a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség alakulását.

Fontos feladatunk, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. Mindenféle anyag – eszköz a megszokott és elérhető helyen álljon rendelkezésére a gyermeknek. Minden csoportszobában kialakítunk egy sarkot, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tároljuk.

A tevékenységek megszervezésének alapja az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai, eseményei, valamint az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

Fontosnak tartjuk az ábrázoló tevékenységek során a teljes önállóságot, a bátorítást, az útmutatást, a dicséretet.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az alapvető eszközöket mindenki által elérhető, nyitott polcokon tárolja, így a gyermekek igény szerint elővehetik, vagy az előző nap elkezdett munkáikat folytathatják.
- Alapvető eszközök hozzáférését tegye lehetővé a szabad játéktevékenységben is. Törekedjen azok biztonságos, egészség megóvó elhelyezésére, használatára.
- Tudatosan irányított, mikrocsoportos, kötetlen formájú és kooperatív, együttműködést fejlesztő tevékenységeket is szervezzen. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre legfeljebb 6-8 gyermek vegyen részt.
- A tervezhető alkotó tevékenységet differenciáltan szervezze meg.
- Az óvodapedagógus a 3- 4 éveseknek tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáit és eszközeit, tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedjenek meg azokkal. A szándéktalan firka és a látszólag szándékos formafirka alatti időszakban a rajzolás megfelelő eszköze a vastag ceruza, a vastag zsírkréta, festék.
- Az 5-6-7 éves gyermekek képalakítása során minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és eszközöket (viaszkarc, batik, lenyomat stb.)

- Nyújtson lehetőséget a tevékenységek végzése közben is beszélgetésre, a tapasztalatok megosztására. A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal fejlessze a spontán beszéd formáit: megszólítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, szókincs bővítése, formák, színek az ábrázoló tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok megnevezése stb.
- Biztosítson sokféle lehetőséget a gyermekek élményeinek, fantáziájának, megfigyelésének képi és térbeli megjelenítéséhez, kreativitásuk fejlesztéséhez.
- Biztosítson megfelelő időt, helyet, és törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok, eszközök alkalmazására. Pl.: puha, vastag hegyű ceruzák, balkezes gyerekeknek balkezes olló
- Alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával, ösztönözze a gyermeki ábrázolást, valamint törekedjen a belső képek gazdagítására a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel is.
- Semmilyen javaslatot ne utasítson el. A gyermek alkotásait értéként kezelje. Szorgalmazza, hogy a gyermek, otthon is folytasson kreatív alkotó, rajzoló, festő, mintázó, kézi munka jellegű tevékenységet.
- Gyakran dicsérjen, differenciáltan értékeljen, vegye figyelembe az egyes gyerekek közötti képességbeli különbségeket, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmazzon, adjon lehetőséget az öndifferenciálásra. Gyűjtse és elemezze a gyermekek munkáit, adjon lehetőséget egymás munkájának és a saját munkájuknak az értékelésére. Ezzel segítse a fejlődés folyamatát.
- Ismertesse meg a gyermeket műalkotásokkal (festmény, szobor, épület), természetes anyagokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel, ezzel is erősítve a szülőföldhöz való kötődést. Ismertesse meg más kultúrából érkező gyermek, más népek, népcsoportok vizuális kultúrájával is a gyermekeket.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi-munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodapedagógus helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Megfelelő kezűgyességgel, munkatempóval rendelkeznek.
- Sokféle tapasztalattal rendelkeznek változatos alakú zárt és nyitott alakú terek elkerítésében és lefedésében, bátrabbak, ötletesebbek az építkezésben, a téralakításban.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térviszonylatok segítségével. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák.
- Elképzeléseik és megfigyeléseik alapján formákat mintáznak.
- Önállóan és csoportosan is készítenek egyszerű játékokat, maketteket. Fokozatos önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- Önállóan díszítenek tárgyakat.

8.3.2 Verselés, mesélés

„A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.” (ONOAP)

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a

mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája, a mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermekek szemléletmódjának, illetve világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mesék tárgyi világát is megelevenítı, átlelkesítı szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

„Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítı mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi mőveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.” (ONOAP)

A mesék-versek a nyelvi nevelés eszközei, mint a szóhasználat, a sajátos stílus (népi mondókák, népmesék, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág meséivel) az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják. Az irodalmi mővek sajátos szókincse, szókészlete ezek megértése, a mesék fordulatai ösztönzik a gyermekeket a szóbeli kifejezésre. Az árnyalt kifejezések a fejlődő gyermeki személyiség sokszínűségének kibontakoztatását segítik elı.

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elısegíti az olvasóvá válást, olvasóvá nevelést. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink bátran meséljenek, kérdezzenek, hogy képesek legyenek szorongásaikat leküzdeni, hogy megszabaduljanak gátlásaiktól. Ebben nyújt

segítséget az irodalom, az irodalomban található versek-mesék.

A gyermek nem csupán szereti a meséket, hanem hisz is bennük, egy fejlődési fok után, bár tudja, mi a mese és mi a valóság, az ő gyermeki világszemlélete olyan, mint a meséké, s a mesék ugyanúgy építkeznek, mint a gyermeki gondolkodás, úgy ahogy a gyermek a világot megismeri. Nagyon fontos számukra a mindennapi mese, mely mozgásba hozza a gyermeki képzeletet, mely megbékíti félelmeivel, mely erősíti önbizalmát.

Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mesélés között, csak verselünk vagy mesélünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután.

A mese-vers anyagának gerincét a magyar népmesekincs adja, de a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra verselésre. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Lehetőséget teremtünk a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához, elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző meséket. A dramatizáláshoz szükséges eszközöket a gyerekek saját maguk készítik el, a „kincses láda” mélyén rejlő kendőkből, szoknyákból, szalagokból stb., természetesen, ha igénylik, a segítségünket adjuk az öltözködéshez. A mindennapi mesék hatására nő a gyermekek bábozási kedve, igénye. Ezt azért tartjuk jónak, mert a gátlásos, visszahúzódo gyermekek is – talán a paraván mögött valamilyen védelmet véelve, a bábbal azonosulva – megfelelnek gátlásaiktól, felszabadultan merülnek el e tevékenységben.

Az irodalmi élmények feldolgozását segítjük elő különböző eszközök, anyagok barkácsolási lehetőségek biztosításával. Természetes anyagokból, gyakran újrahasznosítással készült bábokkal, játékokkal meséket játszunk el a gyerekeknek, melyet aztán maguk is dramatizálnak. Minden ünnepkör, évszak tartalmaz olyan mondókákat, verseket, dúdolókat, amit szívesen hallgatnak, illetve tanulnak meg a gyerekek. A gyakori ismétlés, a mese többszöri feldolgozása jobban hozzásegíti a gyermekeinket ahhoz, hogy összefüggéseket találjanak a mindennapokkal, s nagy mértékben hozzájárul önismeretük fejlődéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A kisebbek versanyaga népi mondókákból, rigmusokból, legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből álljon. Olyan mesékből melyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus, ismétlődések jellemzik. A későbbiekben már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások. A magyar gyermekköltészet, népi dajkai hagyományok erős alapot adnak a mindennapos

mondókázásra, verselésre. Szerepeljenek népi mondókák, névcsúfolók, dúdoló, halandzsza szövegű kiolvasók, humoros versek, klasszikusok és a magyar költők versei. Az állatmeséktől kezdve a népmeséken, novellisztikus-realistikus meséken át beépülhetnek a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A vers anyag gazdagodhat közmondásokkal, szólásokkal, népi mondásokkal, találós kérdésekkel. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

- Közvetett és közvetlen felkészülés. A megfelelő alkalmak felismeréséhez és megragadásához álljon készenlétben, ismerjen nagyon sok mesét, mondókát.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése. A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese- vers, bábozás, dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyerekek elsajátíthatják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást, és a nyelvtanilag helyes beszédet. Sok új fogalmat ismerhetnek meg, kibontakoztathatják szabadon önkifejezésüket és feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Az óvodapedagógus biztosítson időt, lehetőséget és megfelelő mennyiségű eszközt a spontán kialakuló bábjátékhoz és dramatizáláshoz.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermek igényévé válik a mesehallgatás, képeskönyv nézegetése
- rövid meséket reprodukálni, dramatizálni képes
- önállóan vállalkozik mesemondásra, saját szavaival képes kifejezni magát
- önállóan alkot meséket, rövid történeteket
- felismeri a szereplők tulajdonságait, megkülönbözteti a jó és rossz szerepeket
- felidézi a tanult verseket, mondókákat és önként vállalkozik azok elmondására
- mesedramatizálásnál szerepet is választ magának
- bábozás közben kifejezi, átéli, eljátssza a mese alakította érzelmeit egyre gazdagodó kifejezőkészséggel

8.3.3. Ének, zene, népi játék, tánc

„Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei

érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekzenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.” (ONOAP) A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

„A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.” (ONOAP) A zenei anyag elsődleges segítségünk beszoktatás idején. A nap folyamán bármikor lehetőség nyílik énekes, mondókás játékokra a csoportszobában és az udvaron egyaránt. „Az éneklés, zenélés a népi játék, a néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.” (ONOAP)

„Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.” (ONOAP)

A zenei tevékenység beépíthető gyermekeink játékába, ezért a zenei ízlés formálása, a jó zenei légkör és a jó hangulatú játék feltételeinek kialakítása érdekében minden alkalmat megragadunk az énekelgetésre, mondókázásra, játékdal fűzésére.

Kapcsoljuk dalainkat és mozgásunkat a környezet megismerésére neveléshez, mese-vershez, matematikai játékokhoz, ábrázoláshoz.

A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon kapcsolódik a zenei képességfejlesztés: zenei ritmusérzék (ütem-, ritmus-, tempóérzék), zenei hallás, tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék) zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.

A Kodály Zoltán zenepedagógiai módszerei alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztést programunkon belül hatékonyan kívánjuk megvalósítani, ezzel biztosítjuk a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozását, a néphagyományörzést és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzését.

A zenehallgatásnál hangsúlyozzuk az éneklés, az élőzene előtérbe helyezését, ezért megismertetjük a gyerekeket eredeti népi hangszerekkel, fogadjuk az eredeti népi hangszereket használó népzenei előadókat, együtteseket, ezzel zenei ízlésüket is formáljuk.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- A gyerek képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Zenehallgatással esztétikai élmény nyújtása.
- A mindennapi mozgás gazdagítása a magyar néptánc mozdulataival, népi gyermekjátékokkal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek a mondókákat, játékdalokat és 2-3 alkalmi dalt az óvónő segítségével csoportosan a természetes mozgásnak megfelelően egyszerre mondanak, illetve énekelnek.
- A mondókákat negyedenként kiemelt hangsúllyal a természetes beszéd hanglejtésének megfelelően mondják.
- Megkülönböztetik a magas és mély hangokat.
- Felismerik és megnevezik a halk és a hangos éneklést, a zörejek és a beszéd hangerőbeli különbségét.
- Felismerik körülöttük hallható zörejhangokat, a természet hangjait és a ritmusjátékos hangszerek hangját.
- Éneklés és mondókázás közben az egyenletes lüktetést a dalhoz kapcsolódójátékos mozdulatokkal, tapssal fejezik ki.
- Az óvodapedagógus segítségével folyamatos tempót tartanak a természetes mozgásoknak megfelelően.
- Mozgásuk összerendezett, tudnak szépen megformált változatos térformákat kialakítani.
- Ők maguk is találhatnak ki ritmust, szöveget, dallamot.
- Ismerik és használják az egyszerű ritmushangszereket.

Feladataink a művészeti tevékenységek megszervezésében:

- A gyermekek bevonásával úgy alakítjuk ki a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- Biztosítjuk a sokféle eszközt, időt és helyet a művészeti tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.

- Lehetőséget nyújtunk a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.
- Elősegítjük a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosításakor figyelünk a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolatra, a meghitt légkör megteremtésére.

8.4. Mindennapos mozgás

„A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység. „(ONOAP)

„A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.” (TVKP 120.)

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés.

Mivel a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll, fontosnak tartjuk a mozgásfejlesztés szempontjából, hogy maximálisan biztosítsuk - az egyéni sajátosságok figyelembevételével – a spontán mozgás lehetőségét.

Igyekszünk minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán a mozgásra. Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testnevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakorlásával érhetünk el.

A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgáskultúra fejlődésének.

A természet erőivel – napfény, levegő – történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagynunk, ezért lehetőség szerint a mozgást a szabadban tartjuk.

Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. Ahhoz, hogy jó eredményeket tudjunk elérni az optimális tárgyi feltételek biztosítása mellett szükség

van a gyermekek aktív együttműködésére.

A nyugodt, derűs légkör, játékban gazdag, kellő intenzitású testmozgás nemcsak a kondíciós és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során folyamatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez, fejlettségi szintjéhez.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napjaiban biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben, játékba ágyazottan fejlesztik a gyermekek alapvető mozgáskészségeit és a kapcsolódó fogalmi rendszerét.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermekek szervezetének teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelést.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermekek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegőn történő kihasználására.

„A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős

mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.” (ONOAP)

A mozgás objektív feltételei:

Mivel a foglalkozásokat döntő mértékben a szabadban valósítjuk meg, ezért a megfelelő hely biztosításáról gondoskodnunk kell.

Az udvaron lévő lépegető- függő hidak különböző részein megmunkálás nélküli lefektetett, lazán rögzített hosszú farönkökegyensúlyérzékelés fejlesztését segíti elő.

Különböző alakú, magasságú, nagyságú mászóakák, csúszdák a mászásra, kúszásra, csúszásra, a vállöv erősítésére alkalmasak. Biztosítjuk, hogy alattuk legalább 25 cm vastagságú, fellazított homok legyen.

Az előzőekben felsorolt területeken rögzített tornaszereken, eszközökön túl felhasználhatók az udvaron található fák, bokrok, homokozók stb. is.

Hosszabb sétát, sőt túrát tehetünk a gyerekekkel szabadban.

Minden, ami az óvoda területén található, felhasználható a szabadban és a teremben végzett mindennapos testnevelés feladatainak megvalósításához. Kellő gondot fordítunk az alkalmazásra kerülő kézi, tornaszerek – babzsák, ugráló kötél, labda, karika, bot, szalag – berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, hogy könnyen elérhetőek legyenek, megfelelő számban álljanak rendelkezésünkre. Az eszközök előkészítésében az óvónők mellett a gyermekek és a dajkák is segítenek.

A mozgás szubjektív feltételei:

A mindennapi testmozgás tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok, dobások). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen idetartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásformát, amit a gyermekek képesek elvégezni, a mindennapi mozgás keretében tudatosan alkalmazunk. Legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy minden nap adjunk lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.

Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit. Ötleteket adunk, irányítjuk a gyermekek figyelmét a szabadban és a csoportszobában is a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz. Változatos eszközökkel és a gyermekek önálló, szabad

mozgásának biztosításával lehetővé tesszük, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai mindennapi mozgás megszervezésében:

- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyermekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik,
- nagymozgásuk összerendezetté válik,
- örömmel, szívesen vállalkoznak olyan feladatra, amely erőfeszítést, odafigyelést igényel
- értik egyszerűbb mozgáshoz kapcsolódó kifejezéseket (pl. járás, futás, köralakítás, magas tartás stb.)
- önmagukhoz képest fejlődik mozgástempójuk (gyorsaság, fizikai erőnlét, állóképesség),
- kialakul: téri tájékozódó képességük, reakciókészségük, egyensúlyérzékük, ritmusérzékük, testsémájuk, oldaliságuk, mozgáskoordinációjuk, önfegyelmük.

9. AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Törvényi szabályozás:

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012.Korm.rend.), illetve a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról előírja a gyermek megfigyelését, fejlődésének nyomon követését. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – nyomon követi. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló

intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

93/A. § (1) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

(2) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnézisét,
- b) a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Nkt.57§ (6) Az óvodai és iskolai nyomtatványok – az év végi bizonyítvány és az állami vizsga teljesítéséről kiállított bizonyítvány kivételével – a tanulmányi rendszer alkalmazásával, a személyiségi, adatvédelmi és biztonságvédelmi követelmények megtartásával elektronikus úton készülnek el. 7. § (1) bekezdés a) –j) pontjában meghatározott köznevelési intézmények rendeltetésszerű működésük során a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert kötelesek használni.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor a nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Ennek értelmében a gyermekek fejlődésének nyomonkövetése az oviKRÉTA felületén történik, az ott meghatározott értékelési szempontok alapján.

Kétféle dokumentum kerül automatikusan generálásra, egy az intézmény részére, egy pedig a szülők részére. A dokumentumok letölthetők a sor végén lévő ikonra kattintva, illetve a Dokumentumtárban is megtalálhatók.

- Az intézmény részére készült belső dokumentum tartalmazza az intézmény és a gyermek adatait. Az értékelés mutatóit, területeit, megfigyelési szempontjait és az értékelést táblázatos formában tekinthetjük meg. Megjelennek a dokumentumban a területekhez tartozó megállapítások, valamint a feljegyzések is.
- A szülők részére készült dokumentum tartalmazza az intézmény és a gyermek adatait. Megjelennek a dokumentumban a területekhez tartozó megállapítások, valamint a feljegyzések is, melyek a szülők részére láthatóként vannak megjelölve.

Az értékelési szempontokhoz beállított értékelések közül jelöli meg a pedagógus azt az értéket, amely a gyermekre releváns.

Adható pontszámok és azok értéke:

- soha (0) A gyermek nem mutatja az adott tevékenység végrehajtásához szükséges készségeket. Nem képes önállóan, vagy segítséggel sem elvégezni az adott tevékenységet.
- megjelent (1) A gyermek időnként képes a tevékenység végrehajtására, de nem minden alkalommal. A sikeres végrehajtás inkonzisztens és esetleges.
- kialakulóban (2) A gyermek egyre megbízhatóbban képes a tevékenység végrehajtására, bár még nem mindig tökéletesen. A tevékenység végrehajtása során a gyermek ritkán szorul segítségre és az esetleges hibák száma csökken. A tevékenységet egyre inkább rutinból és magabiztosan végzi, és az eredmény általában konzisztens.
- kialakult (3) A gyermek már nem szorul segítségre a tevékenység végrehajtása során, kialakult a készség. A gyermek rutinszerűen és automatikusan hajtja végre a tevékenységet és képes másokat is instruálni vagy segíteni abban.

Az óvodapedagógus feladata:

- A (1) bekezdésben foglaltaknak megfeleltethető tevékenységek megvalósítása.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés.
- A gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés, a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.
- Az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermek - az oktatásért felelős miniszter által kiadott program szerinti egyéni fejlesztési terv alapján történő - haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben részt vevő

pedagógusok legalább háromhavonta értékelik.

A gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követését szolgáló intézkedéseink:

Intézményünkben az óvodás gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és évente két alkalommal rögzítjük az oviKRÉTA felületén, a gyermek fejlődésének eredményéről a szülő ugyanitt tájékozódhat, igény szerint a szülőt fogadóóra keretén belül is tájékoztatjuk.

Ahhoz, hogy a fenti körülményeknek meg tudjunk felelni legelőször a gyermeket és annak környezetét, szociális háttérét kell megismernünk. Ehhez nyújt segítséget a szülők által kitöltött személyiséglap (anamnézis).

A fejlődést nyomon követő módszerek:

A fejlettségi szint megállapításának módszerei és eszközei:

- megfigyelés: természetes környezetben, tevékenységek közben, folyamatos megfigyeléssel
- beszélgetés: természetes környezetben, nyugodt légkörben
- dokumentum elemzés: feljegyzések, fejlődésmérő napló
- gyermeki munkák elemzése: családrajz, emberrajz elemzés
- értékelés, mérés

Fejlesztési adatgyűjtés szinte az egész személyiségre vonatkozik. A fejlettségmérő dokumentum a gyermeki fejlődés folyamatának megragadását teszi lehetővé az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

Fő területei:

- mozgásfejlettség
- testséma
- térbeli mozgásfejlettség
- értelmi fejlettség
- finommotoros fejlettség
- nyelvi kifejező képesség
- szociális fejlettség, érettség

A „fejlettségmérő dokumentum” olyan szempontsorokat tartalmaz, mely a gyermek mindennapi tevékenységében előforduló az óvodapedagógusok által megfigyelhetőek, játékosan mérhetőek. Vezetése lehetőség szerint természetes helyzetben alkalmazott megfigyelésen alapul, esetenként játékos egyéni vizsgálaton. Az egyéni fejlettségi mutatókat

fel évente a folyamatos és időnként célzott megfigyelések rögzítéseként töltjük ki, ezt követően tájékoztatjuk a szülőt a gyermeke fejlettségéről, melyet aláírásával igazol, hogy a tájékoztatást megkapta. Az egyéni fejlődét nyomon követő dokumentumban az oviKRÉTA felületén rögzítjük a gyermekek erősségeit, fejleszthető területeit és ezen információk figyelembevételével tervezzük meg az egyéni fejlesztéseket és a tehetséggondozást, így értékelhetővé válik a gyermekeink fejlődése.

A gyermekek egyéni fejlődési dokumentumainak elemzése, összevetése alapján a mérési, értékelési eredményeket felhasználva határozzuk meg a további fejlesztési céljainkat, ezeket szükség szerint módosíthatjuk. A fejlődési ütemre, lemaradásra utaló jeleknél lehetőségünk van arra, hogy az egyes gyermekeknél a lemaradt területek fejlesztését megcélzó játékokat beépítsük a gyermekekkel való egyéni, játékos foglalkozásokba, vagy a csoport nagyobb részénél felfedezett hiányosságok korrigálására célzott játékokat, foglalkozásokat tervezzünk. A fejlődésmérő lap kitöltése és fejlettségmérő dokumentum kitöltése és pontos vezetése elősegíti a problémák korai felismerését. Így már 3-4 éves korban képet kaphatunk arról, hogy a gyermekek közül kik azok, akik várhatóan lassabb ütemben fognak fejlődni és melyik gyereknek lesz szüksége más szakember segítségére is. A nagyobb lemaradásoknál mindenképpen igénybe vesszük a Pedagógiai Szakszolgálatok (logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, gyógypedagógus) szakembereinek segítségét, speciális szakértelmét. A felsorolt eszközökkel, módszerekkel, ezek tudatos használatával eleget tehetünk annak a követelménynek, hogy kellőképpen felkészültek legyenek gyermekeink az iskola megkezdésére. A kapott eredmények lehetővé tehetik a nevelőmunka eredményességének vizsgálatát, összesíthető, számszerűsíthető. További tervezéshez felhasználjuk a gyermekek egyéni megsegítése céljából. A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 45.§ 2(a) bekezdésének figyelembevételével a mérési eredmények további segítséget nyújtanak azon tanköteles korú, sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni célzott foglalkozásainak szervezésében, akik az Oktatási Hivatal határozata alapján további egy év óvodai nevelésben részesülnek.

10. A NEVELÉS TERVEZÉSE AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét,

feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítunk meg. A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára. A napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék elsődleges szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak szintén kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a kollégákkal, akik a gondozást, nevelést segítik. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják, amelyeket az oviKRÉTA rendszerben rögzítünk. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógusok kizárólagos jelenlétében és közreműködésével.

„6.A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.” (ONOAP)

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak szükséges tekinteni.

Nevelési, tanulási tervezésünkben bontjuk le és konkretizáljuk az Óvodai nevelés országos alapprogrammal harmonizáló helyi pedagógiai programunkban szereplő elveket, célokat, feladatokat és azokhoz viszonyított értékeléseket.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljainak és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Feladatunk a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésnél tudatosan számításba vesszük az

egyres gyermekek fejlődési ütemét. A nevelés és tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A pedagógiai tervezés és annak megvalósítása során, figyelembe vesszük a pedagógiai folyamat minden lényeges tényezőjét: a gyermekcsoport életkori sajátosságait, a gyermekek érdeklődését, előzetes tapasztalatait, képességeit, a környezeti feltételeket.

Pedagógiai munkánkban a nevelést és tanulási tevékenységeket egységben szemléljük felismerve a tanulás alapvető nevelési funkcióját. Tudatosan használjuk a tanulási tevékenységekben rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket, az értelmi, érzelmi, esztétikai és szociális képességek terén egyaránt.

A gyermekeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az általunk előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.

A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való felkészítést feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunkánk egészébe. Elsődlegesnek tekintjük megismerni a gyermekek különböző forrásból szerzett ismereteinek változatos módon történő gyakorlati alkalmazását. Tervezéseinkben építünk az adott tevékenység, foglalkozás előzményeire, az ott szerzett tapasztalatokra. A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik.

A rövid időszakot átfogó tervezés ugyanakkor lehetővé teszi olyan nevelési helyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvónő aktívan hat egymásra, képes a nevelési, szervezési folyamatot befolyásolni. Alapvetően a tevékenységek tervezéséből kiindulva a nevelés tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve tervezünk. A tervezésnél a hangsúlyt nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük.

Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenységedtetés segítségével tervezzük meg. Pedagógiai munkánkat az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves tématerv), tanulási-nevelési egységekre (pl.: tematikus terv, heti terv) tervezzük meg. Ha szükséges, rugalmasan kiegészítjük.

Éves tervünk tartalmazza

- a társadalmi és természeti környezetből azokat a témaköröket, melyeket az év során feldolgozunk
- matematikai tartalmú tevékenységek témáit
- művészeti tevékenységek témáit

- mindennapi mozgás témáit

Nevelési tervet félévenként készítünk és értékelünk (egészséges életmód alakítása, érzelmi erkölcsi közösségi nevelés fejlesztése, játék- munkatevékenység, anyanyelvi nevelés, tevékenységekbe megvalósuló tanulás fejlesztése) az egész csoportra.

Tematikus terv készítése a céloknak megfelelően a négyes feladatrendszer alapján történik, melyben a komplexitás fontos szerepet kap. Magába foglalja a feladatokat, képességfejlesztés módszereit, valamint a szervezési feladatokat, programokat. Az egyes feladatköröknél természetesen jelen van egymás mellett az ének, a mese, a vers, a rajz, mintázás, kézimunka, a mozgás, a beszéd- és különböző logikai műveletek sora.

Komplex foglalkozások ütemtervét hetente készítjük, témától függően, legtöbbször heti bontásban, mely magába foglalja a feladatokat, a képességfejlesztés módszereit. A gyermekek ötleteit, javaslatait figyelembe vesszük, beépítjük, ez segítséget nyújt abban, hogy a tevékenységeket minél sokszínűbben tervezzük meg.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használjuk, megfelelően a gyermekek érdeklődésének felkeltésére, ismeretszerzésre, szemléltetésre.

A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építjük fel. Pedagógiai tevékenységünkben olyan változatos módszereket, eszközöket szervezeti formákat tervezünk, melyek megfelelnek a gyermekek személyiségfejlődésének és a tevékenységek céljainak.

Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazzuk módszereit.

A fejlesztés módszerei, differenciált tanulásszervezés:

Pedagógia céloknak, a tevékenységi terület sajátosságainak, a gyermekek szükségleteinek és a kompetencia fejlesztés lehetőségeinek figyelembevételével választjuk meg a pedagógiai módszereinket. A módszerhasználatot tudatosság, célszerűség és változatosság jellemzi, mely a nevelés – tanulás eredményességét segíti.

Tervezőmunkánkban, pedagógiai tevékenységünkben megjelenik a gyermekek ismeretén alapuló egyéni differenciált bánásmód, követelményállítás, motiválás, értékelés.

Fejlettségi szintnek, életkornak megfelelő gyermeki választást biztosító párhuzamos és változatos cselekvési, tevékenységi tapasztalatszerzési lehetőségek egyidejű biztosítására törekszünk. A gyermekek kapjanak választási lehetőséget.

A gyermek önmagához képest való fejleszthetőségét értjük alatta. Vagyis csak annyi feladatot adunk neki, amit meg tud oldani és sikerélményhez juthat. Ez motiválja őt a nehezebb lépcsőfokok elérésére a későbbiekben.

Az óvodáskorú gyermekek szocializációjának sajátosságait figyelembe véve tervezzük pedagógiai feladatainkat, melyek közt elsődlegesnek tartjuk a kudarcok elkerülését és az önbizalom erősítését. Olyan szervezés és irányítás szükséges, mely biztosítja az egyéni sajátosságokhoz, jellemzőkhöz való igazodást.

Az adott téma feldolgozása során a gyerekek képességeinek megfelelő tevékenységet biztosítunk, mely az előrehaladásukat, feladatvégzésüket segíti.

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Mi döntjük el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés, vagy kötött foglalkozások keretein belül valósítjuk meg elképzeléseinket. Dolgozunk frontális munkában, leginkább mikro csoportban és egyéni fejlesztésben.

A tevékenységeket nem a gyermek életkorának, hanem fejlettségi szintjének, egyéni szükségletének, igényének, az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak megfelelően valósítjuk meg. A gyermek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek számunkra, a tudatos, irányított tapasztalás megszerzéséhez.

Lehetőséget teremtünk az önálló felfedezésre, feladatmegoldásra, ötletek megvalósítására, a problémák megfogalmazására. Különböző problémahelyzet biztosításával elősegítjük a problémamegoldó gondolkodás fejlődését.

A gyermekek személyiségét fejlődésében szemléljük. Az értékelésnél a gyermekek önmagához viszonyított fejlődésének mértékét hangsúlyozzuk, dicséretet, elmarasztalást ehhez igazítjuk.

Olyan módszereket, szervezési módokat alkalmazunk, a témák feldolgozására, céljaink elérésére, amelyek optimális lehetőséget biztosítanak a gyermekek motiváltságának biztosítására és fenntartására. Differenciált feladatadással törekszünk a gyermekek teljes körének bevonására.

A gyermek életre való felkészítéséhez olyan szituációk megélését biztosítjuk, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet. A lényeg az, hogy a gyermek cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon.

A foglalkozások, tevékenységek során – ahol erre lehetőség nyílik – beépítjük a digitális eszközöket és anyagokat (digitális képek, zenék, hanganyagok).

A nevelőmunka elemzése és értékelése fontos feladatunk, az értékelés tapasztalatai adnak

támpontot nevelőmunkánk tervezésének irányvonalairól.

A fejlesztés keretei:

A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- komplex foglalkozások rendszere,
- kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.

Az óvodai élet megszervezése:

A nevelés céltudatos megszervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása.

A **napirend** lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.

A szabad levegőn való tartózkodás a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vesszük az egyes tevékenységek időigényességét. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek ezt indokoltá teszik, változtatható, módosítható.

A gyermek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan eseményekre stb., hatására.

A folyamatos, rugalmas napirend általános időkeretei 10 órás óvodai nyitvatartás esetén:

- a játék és szabadidős tevékenység: 6 óra
(ezen belül komplex foglalkozások naponta)
- étkezés, pihenés: 3 óra
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység: 1 óra

A **hetirend** a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a befogadás idején figyelniünk kell arra, hogy minél rugalmasabb, alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később a heti rend összeállításánál arra kell figyelniünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A tervezés az oviKRÉTA felületen történik.

Feladataink a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- éves anyaggyűjtési tématerv készítése,
- nevelési terv készítése,
- a nevelőmunka folyamatos értékelése,
- tematikus terv (4 hét) készítése,
- heti nevelési-tanulási terv összeállítása,
- hetirend, napirend összeállítása,
- a gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló fejlődési napló és feljegyzések

Az iskola-előkészítő fejlesztő, pedagógiai tevékenységek az óvodai nevelés kiemelt részét képezik az 5-7 éves korosztály számára.

Időszak: szeptembertől júniusig, a nevelési év időtartama alatt (kivétel a nyári napirend).

Gyakoriság: Naponta (hétfőtől-péntekig).

Időtartam: 45 perces időkeretben, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni képességeit. Az iskola-előkészítő foglalkozások leginkább a délelőtti órákban, a szabad játék után, a tervezett tanulási tevékenységek időszakában valósulnak meg, vagy több alkalommal, többféle tevékenység által, naponta 45 percben.

Szervezeti formák:

- Csoportos (frontális) formában: Az egész nagycsoport részt vesz, főként játékos tanulási helyzetben.
- Kiscsoportos (mikrocsoportos) formában: 4-6 fős bontásban célzott fejlesztés (pl. logikai készségek, finommotorika).
- Egyéni fejlesztés: Az óvodapedagógus egyénileg foglalkozik a gyermekkel.

Fejlesztési területek:

Az iskola-előkészítő program fő célja az alábbi kompetenciák fejlesztése:

- Anyanyelvi kommunikáció (szókincs, mondatalkotás, szövegértés)
- Figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése
- Finommotorika (ceruzafogás, vágás, színezés)
- Matematikai alapkészségek (számlálás, relációk, téri irányok)
- Szociális kompetenciák, feladattudat, együttműködés
- Testséma, mozgáskoordináció

Módszerek és eszközök:

- Játékos feladatlapok, fejlesztő játékok
- Interaktív mesélés, dramatikus játék
- Logikai játékok, puzzle, dominó
- Vers, mondóka, ritmusgyakorlatok
- Digitális eszközök használata (szükség szerint)

11. A HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA, NEVELÉSE

„Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.” (2011. évi CXCV. törvény 8.§ (1))”

„A kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett, hároméves kort betöltött, valamint az Nkt. 8. § (1) bekezdése szerinti harmadik életévét be nem töltött gyermek szülője a nevelési év közben kérheti felvételét az óvoda vezetőjénél, annak érdekében, hogy a gyermek

részt vehessen az óvodai foglalkozásokon.” (20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 20§ (2c) bekezdés)

A gondozás-nevelés alapelveinek megvalósulása:

- a gondozás-nevelés egysége,
- a gyermek életkori-és egyéni sajátosságai,
- a személyi-és tárgyi környezetének állandósága,
- az önállósodáshoz szükséges megfelelő idő biztosítása, a gyermekek ösztönzése,
- a pozitív megnyilvánulások támogatása,
- az ismétlődés, rendszeresség a tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményezi, ezzel növeli a gyermekek biztonságérzetét,
- alkalmazkodó képességük fokozatos terhelése, pedig lehetővé teszi a változások zökkenőmentes elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását,
- a gyermek személyiségét, az egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve van kialakítva a napirend,
- odafigyelünk arra, hogy egységes nevelői hatások érvé a gyerekeket, és úgy gondoljuk, ennek alapja az egymáshoz való őszinte odafordulás és alapvető erkölcsi normák

A három év alatti gyermekek óvodai gondozás-nevelés feladatai:

- Az egészséges életmód kialakításában fontosnak tartjuk az egészséges és biztonságos környezet megteremtését, szükségleteik maximális kielégítését, kulturhigiénés szokások kialakítását, ezt mind úgy tesszük, hogy a gyermek egészséges testi fejlődését ezzel elősegítsük.
- Óvodánkban biztosítjuk a derűs légkört, óvodapedagógus-gyermek közötti szeretetteljes érzelmi biztonságot jelentő kapcsolatot. Elősegítjük az egészséges én tudat kialakítását, társas kapcsolatok alakulásában odafigyelünk a nyitottságra, empátiára és a tolerancia fejlődésére. Az érzelmi fejlődést és a szocializációt az óvodapedagógussal és társakkal közös élmények szerzésével segítjük elő.
- A tevékenységeket úgy szervezzük, hogy megfeleljenek a gyermek életkorának, érdeklődésének. Odafigyelünk a megismerési folyamatok fejlődésének segítésére önálló aktivitás és kreativitás támogatásával, sok ismeret nyújtásával, a gyermek tevékenységét támogató odafigyeléssel.

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Személyiségfejlesztés, tehetséggondozás

Fontos feladatnak tekintjük, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek időbeni felismerését és a velük való egyéni foglalkozást (tehetséggondozás, részképesség zavarral küzdő, SNI és BTM-es gyermekek felzárkóztatása).

A tehetséggondozás, felzárkóztatás számunkra egyaránt fontos pedagógiai tevékenység, melyet képességeinknek megfelelően önállóan, vagy szakember segítségét kérve törekszünk megvalósítani. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk, az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, vagy kimagasló képességű gyermekekre való figyelés és feladatadás. Megfelelő, változatos módszereket alkalmazunk a gyermekcsoportok és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára differenciált tevékenységeket, helyzeteket teremtünk. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk.

Tehetségesnek azok a gyermekek tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek valamely tevékenységi területen. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az óvodában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint. A nevelés, fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja, a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti.

A gyermek iránti elvárást nehézség vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.

Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek nehézségének, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

Az óvoda szakmai munkáját is szabályzó 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban Nkt.) deklarált célja: „1. § (1) ...Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.”

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók az Nkt. 4. § értelmében:

13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

14. kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

aa) Sajátos nevelési igényű gyermeket,

csak akkor fogadunk, ha a Szakértői Bizottság szakvéleményében leírja az integrált óvodai nevelést. Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd. Számukra biztosítanunk kell az integrációhoz előírt gyógypedagógus által történő fejlesztést, fejlesztő pedagógus SNI-s gyermek fejlesztését nem végezheti.

A tanulásban akadályozott gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint

gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. A tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak. A diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések. A tanulásban akadályozottak fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékkal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Az tanulásban akadályozottak nevelésében fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása.

Az enyhébben hallássérült (enyhe fokú hallásvesztésűek) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A nagyothalló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása. A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata

- A korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészlet állapottban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például mentális állapot, szociokulturális környezet stb.).
- Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A látássérült (gyengén látó) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során: A látási kontroll hiányosságainak korrigálása érdekében: segítjük a gyermek részvételét a közös

játékban, segítjük a közösséghez való alkalmazkodását, és a viselkedési formák megtanulását, gyakorlását, közösség előtti szereplését.

Kiemelt hangsúlyt fektetünk az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyüknek megismertetésére, a rendszeret, higiénia, szem és kéz tisztántartására. Figyelembe vesszük a gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

A gyengén látó gyermek fejlesztésénél kiemelt terület:

- látás nevelés, a látás használatának megtanítása távoli és közeli környezetben,
- nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció, magabiztosság
- térben való tájékozódás a látás felhasználásával,
- finommozgás fejlesztése, a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése,
- hallási figyelem fejlesztése, mely segíti a hallás utáni tájékozódást,
- tapintás képességének fejlesztése, mely kiegészíti a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A mozgásszervi fogyatékos, (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

Mozgáskorlátozott az a gyermek, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Kiemelt feladat a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása. Ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és így módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése, a megtanult mozgásformák alkalmaztatása. Óvodánk épülete akadálymentes, így a mozgáskorlátozott gyermekek akadálymentesen közlekedhetnek, használhatják óvodánk akadálymentes helyiségeit.

A mozgásfejlesztés során előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely-és helyzetváltoztatás, a manipuláció fejlesztése, a nagy és finommozgások célirányos fejlesztésével és az írás megalapozását célzó egyéb grafomotoros fejlesztésekkel. Nagy hangsúlyt kell kapnia az önellátást, önkiszolgálást segítő fejlesztéseknek is. Biztosítjuk a gyermekek megfelelő mozgását és étletterét, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, gyakorlása, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása, a napirend egészét átszövő feladat.

A játéktevékenységek során is fontos a mozgáskorlátozott gyermek bevonása, aktív szerepének segítése. Mivel a mozgáskorlátozottsághoz gyakran társul a beszédzavar vagy kommunikációs probléma, így szükség van arra, hogy a gyermeket bevonjuk minden nyelvi és kommunikációs

kompetencia fejlesztését célzó tevékenységbe, és szükség van logopédus szakemberrel való együttműködésre.

Az ének zenei nevelés, az éneklés, a kézügyesség fejlesztése, a rajzolás, pozitívan befolyásolja a mozgásfejlődést tehát szükséges, hogy ezekbe a tevékenységekbe is bevonjuk a gyermeket.

Minden tevékenység során segítenünk kell a mozgáskorlátozott gyermeket a cselekvéses tapasztalatszerzésben ezáltal fejlődnek észlelési és kognitív funkciói.

A pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek/tanuló:

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionálisszociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságai figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz részképességzavarok (diszlexia, diszortográfia, diszkalkúlia, diszgráfia és diszpraxia), hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Kiemelt feladatunk, hogy a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával történik. Meg kell előznünk a másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és ki kell alakítani a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciákat.

A beszéd fogyatékos, nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő gyermekek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A beszéd fogyatékosok döntő többsége teljesen rehabilitálható, másoknál a tünetek csökkenthetők. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósul meg. A gyermek egyéni kompetenciájához igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzés biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is. Kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi

fejlesztés, a mozgás és érzékszervi funkciók, a vizumotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése.

Cél:

Minden arra rászoruló integráltan nevelhető gyermeknek biztosítsuk az egyéni és csoportban való tudatos, az állapotának megfelelő fejlesztést.

Feladatok:

- Óvodába kerüléskor komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis készítése, folyamatos fejlettségmérés, tudatos fejlesztési terv készítése.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás: konzultációk a gyermekek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megszervezése (Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság).
- Tudatos óvodai pedagógiai munka, ahhoz, hogy a sajátos igényből adódó hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása: a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek családjával való szorosabb együttműködés, kommunikáció.
- A sajátos igényből adódó lemaradások lehetőség szerinti ellensúlyozása, az SNI-s gyermekek optimális fejlődésének biztosítása.

A szülőkkel való szorosabb együttműködést elősegítő intézkedéseink:

- A gyermek sajátos helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel szülők megnyerése, partneri kapcsolat kialakítása.
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel. Egyéni beszélgetések, a gyermek sajátos helyzetéből adódó gyermekneveléssel, fejlesztéssel, állapotának elfogadásával kapcsolatok nézetek kicserélése. Folyamatos és rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, tanácsadás.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődés napló bejegyzéseinek megbeszélése, a szülők részvételi lehetőségének biztosítása a gyermekek tevékenységeiben.

ab) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek

„(2) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási,

magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek” (2011. évi CXCV. törvény 4.§)

BTM-es gyermekek számára biztosítani kell azokat a szükséges foglalkozásokat, amelyet a szakértői vélemény előír. Nkt 4§6b. „fejlesztő pedagógiai ellátás: a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló tantárgyi felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozás”

Óvodánkban tehát a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket integráltan, többi gyerekekkel együtt neveljük. Alapító Okiratunknak megfelelően az enyhe fokban sérült SNI-s, BTM-es gyermekek óvodai nevelése során az óvodai nevelés általános céljainak és feladatainak megvalósítására törekszünk úgy, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Biztosítjuk, hogy a nehézséggel küzdő gyermekeket a fejlesztés során ne terheljük túl a fejlesztés a számukra megfelelő területen valósuljon meg, és az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez.

Célunk, hogy fejlődjön az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés és a kognitív funkciók. A napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, amennyi a további önálló cselekvéséhez szükséges. A rehabilitációs, egyéni vagy csoportos fejlesztési terv gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez gyógypedagógus közreműködését vesszük igénybe, amennyiben a gyógypedagógus közreműködése egyébként is nevelési feltétel. A gyermek sikeres integrációjához az előírtakon túl, megkeressük a legmegfelelőbb szakembert.

Cél: Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az egyéni fejlesztés biztosítása mellett az integrált nevelés során a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.

Tanulási problémákkal küzdő gyermek: A tanulási nehézséggel küzdők (pl. lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok). Tanulási zavarral küzdők (pl. figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba).

Magatartászavarok miatt problémás gyermek: Visszahúzó és depresszív viselkedésű gyermek (félénk, csendes, zárkózott). A csoportos és a párban folyó fejlesztést alkalmazzuk, a testreszabott, differenciált egyéni munka kiegészítésével. Ellenséges, agresszív viselkedésű gyermek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív). Inkább egyéni feladatokkal fejlesztjük.

Az egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények kiemelése, megerősítése motiválja a gyermeket, segíti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Az óvodapedagógus feladata a BTM –s gyermekek nevelése során:

- A gyermek bevonása minden tevékenységbe – játék, munka, tanulás.
- Elfogadó, bátorító, örömteli légkör biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütem tolerálása.
- Önbizalom növelése, helyes énkép formálása.
- Egyéni – vagy mikrocsoportos fejlesztés.
- Rendszeres konzultáció a szülőkkel és a szakemberekkel.

A fejlesztés formái és lehetőségei:

A szakvéleménybe foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezzük (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkánkat, a differenciált képességfejlesztést. Törekszünk az egyéni – és kis csoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőt gyermeke fejlődéséről.

ac) Kiemelten tehetséges gyermekek

Óvodapedagógusaink felkészültek a tehetségek felismerésére, és gondozásukat segítik, az óvodai élet egészén belül. Ennek megvalósítására különösen alkalmasak egyes életkorú csoportjaink és speciális végzettségekkel rendelkező kollégáink (néptánc, gyermekjóra mozgásfejlesztés, boldogságóra, vizuális kultúra műveltségterülettel). A tehetség ígérek számára plusz foglalkozás és idő keretében biztosítják a tehetség megsegítését, gondozását.

Legfontosabb célkitűzésünk a tehetséggondozás terén:

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek fejlesztése, személyiségük optimális fejlesztése, megelőzzük a tehetségígerek figyelmen kívül hagyását, felismerjük az alul teljesítő gyermekekben is bujkáló kiváló képességeket, a kreatív tehetségígerek gyermekek további gondozása, gazdag, változatos program keretében. Önállóan, vagy szakember segítségét kérve valósítjuk meg, biztosítva a tárgyi eszközöket.

Feladataink:

- kreatív gyermekek felismerése
- kreativitásuk motiválása, ösztönzése
- szükségletük kielégítése: megismerési, elfogadási, alkotási vágy kielégítése, a feladatok sokszínűségének megteremtése

- elkallódás elhárítása
- harmonikus fejlesztés, egyénre szabott tervezéssel
- különböző helyzetekben segítségnyújtás
- fejlődésük segítése kreatív nevelés eszközeivel

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésében résztvevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség...) az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus(ok):

- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a gyermek fejlődésének elemzése alapján, szükség esetén eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő kompetenciákhoz, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásaikat, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba,
- szoros kapcsolatot tart a szülővel, megértő, segítő attitűddel fogadja a szülő közeledését, szakembereként segíti őket.
- a játéktevékenység során kiemelt figyelmet fordít a speciális fejlesztő játékok és játékeszközök használatára,
- gondoskodik a gyermek által használt segédeszköz tisztántartásáról, védelméről.

b) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Gyermekvédelem, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A települési önkormányzat feladatkörében van az általános segítő feladatok (un. alapszolgáltatási csomag) biztosítása – családsegítő és gyermekjóléti szolgálat működtetése.

A járásszékhely önkormányzatok feladatkörébe van (kötelezően ellátandó feladatként) a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenység, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása – család és gyermekjóléti központ működtetése. A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb

anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét. A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő kompetenciájuk. Ennek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatzavarainak formájában. Az óvodai gyermekvédelem egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája (éhség, agresszivitása, szorongása, hiányzások stb.) itt érzékelhető először. Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetén a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról¹ A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása⁴⁹⁹ „67/A. §⁵⁰⁰

(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c)⁵⁰¹ a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) – c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

(3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

(4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

(5) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

(6) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.”

Az 1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról 5.§-a meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát:

„n)²² veszélyeztetettség: olyan – gyermek, vagy másszemély által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”

Ha a gyermek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyermek fejlődését veszélyeztetik.

A halmozottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai óvodánkban:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás
- súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség

A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett. Kialakulásához vezető tényező lehet: alacsony jövedelem, rossz lakáskörülmény, szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje nevelési hiányosságok, munkanélküliség. A gyermeki jogok érvényesülése a nevelésben a résztvevőkön múlik. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az óvodavezető feladatai:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.
- A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy 3. életévét betöltött gyermek, óvodába járása biztosított legyen.
- A vezető felelőssége, hogy az esélyegyenlőség érdekében a gyermekek ne maradjanak ki az óvodai felvételtől, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslattevő a család bevonása a szociális segélyezettek körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme, az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.
- Az óvodavezető kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyermekek képviselőjében szükséges.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjenek be az óvodai közösségbe, meglévő képességek kibontakozhassanak,

hiányzó képességek fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.

- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel – gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel – ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezni az óvodai gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.

További feladatok:

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni.
- Az elősegíteni a Sajátos Nevelési Igényű gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, adminisztrálni és szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolatot kialakítani, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében.
- Ismerni a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szerveket, szükség esetén vegye kapcsolatfelvételt kezdeményezni.
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.
- A gyermekvédelem azt is igényli a pedagógusoktól, hogy ismerjék a velük kapcsolatban álló gyermekeket, a rájuk ható tényezőket, és segítsék elő a lelki traumák feldolgozását.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja. Az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- Összehangolni a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattétel a további teendőkhöz.
- Feljegyezni a nyilvántartásba, a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Nevelési év elején megtervezni a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre, tanév végén éves értékelés készítése.
- Kapcsolattartás az Önkormányzat szociális feladatokat ellátó munkatársával és Bocskai kert Községi Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatával.
- Rendszeres részvétel a Bocskai kert Községi Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának esetmegbeszélésein.
- Fontos feladata, hogy segítse a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézmény szintű megállapítását.
- Munkájáról, az ügyek intézéséről az intézmény vezetőjét, és az adott gyermekekre vonatkozó óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatni.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Szülői értekezletek, nyílt napok, nyitott óvoda, óvodai rendezvények.
- Személyiségfejlesztő tréningek tartása az óvodai dolgozóknak.
- Alkalmanként szülők klubja szervezése, mentálhigiénés foglalkozások tartása.
- Közös kirándulások évente 1-2 alkalommal, munkadélutánok szervezése.
- Gyermeki és szülői jogok ismertetése a szülők részére a 0. szülői értekezleten, év elején minden csoportban a szülői értekezleten.
- Adományok gyűjtése, kiosztása a hátrányos helyzetű gyermekek, családok részére.

A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések, esélyegyenlőségi terv

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a köznevelés terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberei méltósághoz.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII:27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, annak érdekében, hogy településünkön minden gyermek részt vegyen az óvodai nevelésben, a törvényi előírásoknak megfelelően figyelemmel kísérjük a 3 éves gyermekek rendszeres óvodába járását.

Célunk a nevelésben, a tapasztalatszerzésben, a megismerésben, hogy foglalkozzunk a felzárkóztatással, a tehetséggondozással és az integrációval, inklúzióval amennyiben objektív és szubjektív feltételeink lehetővé teszik. Egyenlő bánásmódban részesítjük óvodásainkat az óvodai élet minden területén.

A család a legfontosabb partnerünk. A sikeres nevelőmunka alapvető feltétele a kölcsönös felelősségen, egyenlőségen alapuló jó együttműködés. Fontos, hogy az óvoda és a család együttműködése alkalmazkodjon a kor társadalmi igényeihez, ne szegregálódjon el egy család sem az óvodai élettől.

Partnereink között társintézményeinkkel való kölcsönös bizalom, felelősségvállalás céljaink közé tartozik. Olyan közös kapcsolódási pontok keresése és fenntartása, amely segíti óvodásaink és családjaik társadalmi beilleszkedésének esélyeit.

A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések:

Az óvodánkban dolgozó kollégák mindennapi tevékenysége, a nevelési programban megfogalmazott elvek szerint ellátott gyermekvédelmi feladatok mind – mind részei annak a komplex hatásnak, amely szükséges az esélykülönbségek csökkentése, az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében. Lehetővé téve azt, hogy a gyermekek személyisége szabadon kibontakozhasson.

- Programunkban is fontos szerepe van a zökkenőmentes óvodai befogadásnak (biztosítjuk az anyás befogadást).
- Törekszünk arra a gyermek érdekében, hogy harmonikus szülő – gyermek – pedagógus viszony alakuljon ki.

- Óvodába érkezéskor felmérjük, hogy a gyerekek az egészségügyi szokások milyen szintjén állnak, milyen értékrendet hoztak családjukból.
- Szakértői hálózat segíti fejlesztő munkánkat, amit ingyenesen vehet igénybe minden szülő (logopédiai szűrés, iskolaérettségi, pedagógiai vizsgálat, pszichológiai megsegítés). Azokkal a gyerekekkel, akiknek szükséges a fejlesztés fejlesztő pedagógusaink foglalkoznak.

Fontos és folyamatos feladatunk, hogy a szülőket és a partnereinket bevonjuk az intézményi nevelőmunkánkba. Színes és folyamatosan megújuló programjaink erre is lehetőséget adnak. A Bocskaierti Községi Önkormányzatának Család- és Gyermejjóléti Szolgálatának munkatársaival rendszeres kapcsolattartás is feladatunk, amely a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek érdekében elengedhetetlen.

Szociális segítő az óvodában:

Szociális segítő az óvodában végezhet egyéni, csoportos és közösségi tevékenységet. Az óvodai és iskolai szociális segítés új, kötelezően megvalósuló tevékenység, amely ágazatközi szinten biztosít szolgáltatást a nevelési-oktatási intézményekben a gyermekjóléti ellátórendszeren keresztül. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet a járási székhely önkormányzata által fenntartott család- és gyermekjóléti központoknak (a továbbiakban: központ) kötelező biztosítaniuk 2018. szeptember 1-jétől valamennyi nevelési-oktatási intézményben. Az óvodai és iskolai szociális segítő (a továbbiakban: szociális segítő) tevékenységének alapvető feltétele a két ágazat szakembereinek széles körű együttműködése. Ahhoz, hogy a szociális és a nevelési-oktatási intézményben dolgozó munkatársak együttműködése eredményes legyen, arra van szükség, hogy ismerjék egymás tevékenységeinek kereteit, módszereit, valamint kialakítsák azokat az együttműködési eljárásokat, amelyek meghatározzák közös feladatvégzésüket

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység hangsúlya a megelőző és megkereső tevékenységen van, szolgáltatásai pedig döntően a nevelési-oktatási intézményekben valósulnak meg, ezért kulcsfontosságúvá válik a szociális segítő és az intézmény közötti együttműködés (Útmutató az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetéséhez és gyakorlathoz az ÓVODÁBAN 1-15 o.)

c) Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek:

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása a szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a

legalább napi négy órai tartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni. (Nkt. 4. § 18. pont - Eütv. 89. és 91. §)

Az Nkt. 8. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyévi április 15. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, – ha a szülő a gyermek negyedik életévének betöltését megelőzően már kérelmezte, úgy újabb – kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti a gyermeket az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyévi április 15. napja után is benyújtható. Az eljárási határidő ötven nap.”

Feladat:

„Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.” (20/2012(VIII.31) EMMI rendelet 75.§ (5) bekezdés)

A csoportnaplóba a gyermek, tanuló sajátos nevelési igényére, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségére, tartós gyógykezelésére vonatkozó, továbbá a gyermek, tanuló speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakértői véleményeket, fejlesztési és rehabilitációs terveket, pedagógiai véleményeket, feljegyzéseket, szakorvosi diagnózisokat tüntetjük fel.

**Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére
halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő
foglalkozások meghatározása**

„ Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.” (Nkt 45§ (2a))

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk, az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, gyermekekre való figyelés és feladatadás. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk. határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni. A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja, a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti. A gyermek iránti elvárást nehézség vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek nehézségének, pszichésfejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

13. BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM

2012-ben dolgozta ki a Boldogságóra programot Bagdi Bella, mely mellé állt fővédnökként Prof. Dr. Bagdi Emőke klinikai szakpszichológus, valamint Prof. Oláh Attila, az ELTE Pozitív pedagógia kutatócsoport vezetője. Együtt alkották meg az óvodák, iskolák számára is jól adaptálható Boldogságóra programot.

„A boldogságóra program Magyarországon a pozitív pszichológia széles körben elfogadott és kísérleti eredményekkel bizonyított tudományág kutatásaira épül.” (Bagdi Bella)

A pozitív pszichológia fókuszában a boldogság áll. Olyan módszerek kidolgozása, a viselkedések megfigyelése, amely által boldogabbá válhatnak a gyermekek, megerősödik önbecsülésük.

A boldogság órák célja a pozitív orientációk készség szintű elsajátítása, a pozitív érzelmek, szemlélet kialakítása, fenntartása, mely által a gyermekek optimistábbakká, boldogabbakká, kiegyensúlyozottabbakká válnak. A boldogságteremtő, - fokozó és fenntartó stratégiák taníthatóak, és a boldogságórák küldetése, hogy lehetőséget teremtsen a gyermekeknek ezen stratégiák gyakorlására.

Két fontos tényező jelentős szerepet játszik ebben:

- boldogságteremtő képesség: azon stratégiák, technikák gyakorlása, amellyel pozitív élményállapotba hozhatja a gyermek magát
- a pszichológiai immunitás, a stressz kezelésének a hatékonysága

A Boldogságóra program szigorú módszertani és tudományos kutatások alapján 10 egymásra épülő témát dolgoz fel:

- a hála gyakorlása
- az optimizmus gyakorlása
- társas kapcsolatok ápolása
- jó cselekedetek gyakorlása
- elköteleződés egy cél mellett
- megküzdési stratégiák
- apró örömek élvezete
- a megbocsátás gyakorlása
- testmozgás
- fenntartható boldogság

melyek fokról fokra ismertetik meg a gyerekeket a boldogság különböző aspektusaival, a hozzá kapcsolódó megoldási stratégiákkal meséken, játékos feladatokon keresztül.

Az órák alapja a bátorító, megerősítő pedagógiai attitűd, a foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, a saját tapasztalatok, élmények felidézése, a közös gondolkodás, új, tudásalapú élmény konstruálása.

A boldogságórák célját játékosan, kreatív feladatokon, gyakorláson keresztül érik el a gyermekek, ebben szerepet kap a zene, a rajz, az improvizációs játék és számos más alkotó tevékenység.

„Egyértelmű, közvetlen hatása a Boldogság óráknak a flow mentális állapotának megtapasztalása, annak az optimális élménynek a gyakori átélése, amely az ismeretszerzés leghatékonyabb motivátora, a kognitív fejlődés motorja.” Prof. Oláh Attila

A programban résztvevő gyermekek száma 20-22 fő, akik havonta egy foglalkozáson vesznek részt. A programot a Boldogságóra akkreditált képzését elvégző pedagógus tartja.

Boldogságóra programunk éves tervezetét az 1. számú melléklet tartalmazza.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekeket meg kell tanítani az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására.
- Az új ötletek befogadása, a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására.
- Pozitív énkép kialakítása.
- A feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése.
- Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása.
- Derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása.
- A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.
- A programhoz hasonló játékos feladatokat rendszeres (napi szinten) alkalmazása.
- Beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatok végzése
- Empatikus képességét erősítése.
- A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása.
- A problémamegoldás képesség kifejlesztése.
- A vitakultúra elemeinek (bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megformálás) folyamatos alkalmazása.

- Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A különböző élethelyzeteket minél könnyebb megoldják.
- A problémákat stressz mentesen, hatékonyan kezelik.
- Pozitív életszemlélet.
- Odafigyelnek egymásra és önmagunkra. Egymás mondanivalóját tiszteletben tartják, meghallgatják egymást.
- Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban kifejezik.
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják társaik eltérő külsőjét, viselkedését, beszédét(különbözőségét)
- A vendégeket szeretettel fogadják.
- Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- Együttműködnek a közös rendezvényeken.
- A konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.

14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

„1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van

a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.” (ONOAP)

15. ÜNNEPEK

Hétköznapijaink közül kiemelkednek az időről időre visszatérő közösségi események: az ünnepek, melyek az érzelmi nevelést erősítik. Ünnepeink vonulatának évszázados hagyományai vannak. A hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, amelyeknek segítségével nemzedékről nemzedékre megőrizhetjük tudásunkat, tapasztalatunkat. Az ünnepek a hagyományápolás szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk, népszokásaink megismertetésére is lehetőséget adnak. Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek, gondoljunk itt a rengeteg tevékenységi lehetőségre az esztétikai élmények hatására, vagy a közösségi érzések széles skálájának megmutatkozására stb. Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapiokból és ezáltal nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek. Az ünnepek hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak az óvodában, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Ebből a szempontból nézve az óvoda egyéni arculatának kialakításában is kiemelt jelentőséggel bírnak. Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnep, hanem az a sok-sok előkészület, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget. Az aktív és önálló gyermekek nevelésének egyik igen sajátos eszköze a jól előkészített és szépen megformált ünneplés. Az előkészület a csoporton belüli közösségi érzések alakítására igen kitűnő alkalmat teremt és természetesen tág teret nyújt a gyermekek közötti együttműködésnek: a kooperációnak és a kommunikációnak a gyakorlásához. Az esztétikus és alkalomhoz illő teremdzsítés ugyancsak lehetőség arra, hogy együtt örüljünk

annak, amit létrehoztunk. Nem másról van itt szó, mint az értékteremtés és folyamatáról és a gyermekcsoport által létrehozott érték, alkotás, ötletmegvalósulás közös örömről. Ennél komolyabb közösségalkító tevékenységet keresve sem tudnánk találni. Az ünnepek tehát nemcsak nevelési céljaink megvalósítása szempontjából fontosak alapvetően, hanem azért is, mert a legszélesebb tevékenységi formákra adnak lehetőséget. Arra törekszünk, hogy sokszínű tevékenység és a társas együttműködés érvényesüljön a tervezésben, szervezésben és a rendezvény lebonyolításában. Ez lehetőséget nyújt óvodánk nyitottabbá tételére, intézményünk és az itt dolgozók munkájának jobb megismerésére. Az ünnepek tartalmát a hagyományok adják meg, fényét a műsor, a megemlékezés. A gyermekek műsorral, vagy köszöntővel készülnek a következő ünnepélyekre, melyekre meghívhatóak a szülők és más vendégek is.

A gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodában:

- Anyák napja
- Évzáró (ballagás)
- Mikulás-nap
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Gyermeknap
- Nemzeti Összetartozás napja

Megünneplésüket az éves munkaterv tartalmazza.

A csoporton belül közösen ünneplik a gyerekek névnapjukat és születésnapjukat.

Népi hagyományok ápolása körében megismerkednek a jeles napokhoz kapcsolódó szokásokkal, népi kézműves technikákkal. Tanulmányi kirándulások, séták, mozi- és színházlátogatás, sportnapok szervezése az adott évi munkatervben kerül rögzítésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mélyítse, gazdagítsa érzelmi életüket az ünnepvárással, az ajándékozással
- Az ünnepre való készülődés kölcsönös örömforrás legyen.
- Az ünnep hangulata esztétikai élmény is adjon.
- A gyermekek szereplési vágyait vegyük figyelembe, valamilyen formában lehetőleg minden gyermek vegyen részt.
- Az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület és a rendkívüliség emelje ki (dekoráció, ünnepi ruha, teremátrendezés).

- A gyermek tanulja meg, hogy nemcsak kapni öröm, hanem adni is.
- Az óvodapedagógusok határozzák meg az ünnep és a műsorok helyét, idejét, megvalósítását csoportjukban.

16. AZ INTÉZMÉNYÜNK PARTNERKAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés, amely során az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttekkel és a gyermekekkel közös tevékenységek során is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítik a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtást családokhoz illesztett megoldásait.

„Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.” (ONOAP)

Együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a családok szociális, mentális támogatásának segítése, folyamatos információ a szociális támogatási lehetőségekről, családok és szakszolgáltató intézmény közötti közvetítés).
- Védőnői hálózat
A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, jelzőrendszer működtetése, esetmegbeszélés. Szülői értekezleteken részvétel, egyéni tanácsadás.
Közös pályázatok írása, eredményesség esetén megvalósítás.
- A gyermek fejlesztésében való kooperatív együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal és Megyei Szakértői Bizottsággal.
- A civil szervezetekkel, pedagógusokkal való együttműködés

A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés (konzultációk).

A gyermekek hiányzásának csökkentése érdekében közös családlátogatások.

Együttműködés az iskolaválasztásban (egyéni és csoportos megbeszélések).

Szülői programok közös szervezése.

Pályázati lehetőségek felkutatása és sikeres pályázás érdekében együttműködés.

- Kárpát-medencei magyar nyelvű intézményekkel való kapcsolattartás

Lehetőségeink szerint a Kárpát-medencei magyar nyelvű óvodákkal szakmai kapcsolatépítés, pályázati lehetőségek keresése, felhasználása. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolat fenntartására.

- Egészségügyi ellátását biztosító egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló esetén konzultáció, útmutatás, segítségkérés, tanácsadás

A szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés:

- Személyes kapcsolattartás kialakítása minden szülővel. (egyéni beszélgetések, szülői értekezletek, fogadóórák).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről.
- Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése (gyermekek munkáinak kihelyezése a szülői tájékoztatótáblákra).
- A szülői részvétel lehetőség szerinti biztosítása foglalkozásokon, előre megbeszélteknek megfelelően betekintési lehetőség az óvodai életbe.
- Egyéni beszélgetések során igény szerint a gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése.
- A Szülői szervezet működtetése az azonos értékrend megteremtése érdekében.
- Szülői segítség az óvodai rendezvények megszervezésében:
 - Hagyományörző szüreti multság megszervezése
 - Mobilitás hét
 - Népmese napja
 - EWWR- hét

- Állatok Világnapja
- Márton nap
- Tök nap
- Mikulás nap megszervezése
- Településszintű Adventi gyertyagyújtáson való részvétel
- Falukarácsony megszervezése
- Karácsonyi kézműves játszóház
- Ovitamin-hét
- Farsang
- Víz világnapja
- Húsvéti kézműves játszóház
- Föld napja
- Madarak, fák napja
- Gyermeknap
- Ballagás és évzáró ünnepségek

Szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

Óvodánk alapelve volt már kezdetektől fogva az óvodai élet mindennapjaiban a szülő sokat tud segíteni, így a velük való kapcsolattartás alapvető fontosságú. Ezért szívesen látjuk intézményünkben őket. Minden nevelési évben két alkalommal tartunk szülői értekezletet szeptemberben, februárban. A februári szülői értekezleten ízelítőt kapnak a szülők gyermekeik haladásáról, iskolára való felkészültségéről. Az érdeklődők márciusban nyílt napon látogathatják meg a gyermekeiket a csoportokban. Fogadóórát biztosítunk a szülők számára. Újszerű kapcsolattartási forma kerül bevezetésre, a 0. szülői értekezlet, ahol a leendő óvodások szülei kapnak tájékoztatást az intézmény működéséről, programjáról, megismerkedhetnek az intézmény dolgozóival. Kirándulások alkalmával, rendezvényeken való fellépéskor szívesen vesszük a szülők segítségét. Az óvodai szülői szervezet rendszeres megbeszélést tart az óvodapedagógusokkal, igazgatóval, melyek alkalmával tájékoztatást kapnak a programokról, aktualitásokról. „Szülői klub” keretében előadókat, olyan szakembereket hívunk intézményünkbe, akik segítséget nyújtanak egy-egy gyermekneveléssel kapcsolatos témában a szülőknek és nekünk pedagógusoknak egyaránt. Az óvoda, iskola átmenetet segítő programunk az „Iskolanyitogató hét” keretében valósul meg, amely jó alkalom arra, hogy számos fórumon, a gyermekek, szülők, pedagógusok az iskolai élet megkezdése előtt megismerkedjenek egymással.

17. ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI TERV, A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁSVIZSGÁLATA

Az intézményben folyó pedagógiai munkáért a vezető felel, részterületek elemzésében, értékelésében a nevelőtestület felkért tagjai vesznek részt.

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.) 98. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint a munkáltató minden évben köteles a köznevelésért felelős miniszter rendeletében meghatározott szabályok szerint értékelni a pedagógusok és a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott teljesítményét. Gyakornok esetén a teljesítményértékelést nem kell lefolytatni. A pedagógus teljesítményértékelés (továbbiakban: TÉR) bevezetésével kapcsolatos ágazati szabályozást a 18/2024. (IV.4.) BM rendelet rögzíti, amely meghatározza a teljesítményértékelés lefolytatásának szabályait, az érintettek értékelésének szempontjait és az egyes értékelési szempontokra adható maximális pontszámokat, valamint az összesített teljesítményértékelés alapján megállapítandó *kiemelkedő, átlagos vagy fejlesztendő teljesítményszintek* megállapítására szolgáló pontszámokat.

Az óvoda belső ellenőrzési rendszere átfogja az óvodai nevelőmunka egészét. Célja az intézményben folyó pedagógiai munka segítése, fejlesztése. A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az óvoda igazgatója a felelős. A nevelési év kezdetére a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladatait, ennek feladatmegosztását az éves munkaterv tartalmazza, az ellenőrzések ütemezését, konkrét időpontját, az értékelési szempontsort, a munkaterv részét képező belső ellenőrzési terv határozza meg. Az ellenőrzési terv tartalmazza az ellenőrzés területeit, módszereit és ütemezését, amely egyrészt a pedagógusok teljesítményértékelésének szempontjait tartalmazza, másrészt a pedagógusok személyre szabott 3 teljesítménycélját, vezetők esetében 4 célt.

Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az igazgató dönt. Nevelési évenként két alkalommal minden óvodapedagógus ellenőrzésére sor kerül. Az ellenőrzés tapasztalatait az igazgató ismerteti az óvodapedagógussal.

A nevelési évet záró értekezleten az igazgató értékeli a pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit. Ismerteti a nevelőtestülettel az ellenőrzés általános tapasztalatait, megfogalmazza az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

Óvodánkban a pedagógiai munka ellenőrzésére jogosult:

- Igazgató, az általa delegált TÉR megbízott

A pedagógiai program bevéálásvizsgálata:

Célja: Mindig aktuális a törvényeknek megfelelő, korszerű pedagógiai eljárásokat követő, aktuális, jól használható Pedagógiai Program álljon rendelkezésünkre.

Feladata: A törvényi változásoknak megfelelően, időszakonként a programot felülvizsgáljuk, analizáljuk. A felmerült problémákat korrigáljuk és aktualizáljuk. Fontos, hogy a programot a pedagógusok sajátjuknak érezzék, és a napi munkájukba szakszerűen beépítsék.

A nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Programot az igényeknek megfelelően felülvizsgáljuk, gyakorlati megvalósítását, elméleti (előadások, konzultációk stb.), módszertani (bemutatók, hospitálások) ismereteink bővítése előzi meg.

A hatékony megvalósítás érdekében munkaközösségen belül teameket hozunk létre, melyek az éves tervükben meghatározzák az adott nevelési évre vonatkozó kiemelt feladataikat.

ZÁRADÉK

A Bocskai kert Napsugár Óvoda igazgatója, a nevelőtestülettel elkészítette, felülvizsgálta az intézmény Pedagógiai Programját. A helyi program módosításaiban figyelembe vettük a jelenleg hatályos törvényi jogszabályokat, módosításokat, a szakmai tartalmakat képviselő törvényi rendeleteket és az óvodai alapidokumentumokat.

Felülvizsgálat, módosítás tervezett időpontja: a törvény- és kormányrendelet változás esetén, fenntartói utasítás, nevelőtestületi javaslat, döntés.

A pedagógiai program publikálásának formája:

- Irattárban nyomtatott formában.
- Oktatási Hivatal honlapján

Bocskai kert, 2025. augusztus 10.

.....
Gábor Sándorné
Igazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSÁNAK ELFOGADÁSA JÓVÁHAGYÁSA

A Pedagógia Programot egybeszerkesztette a nevelőtestület bevonásával. A módosított dokumentumot a Bocskaikerti Napsugár Óvoda a nevelőtestülete elfogadta, az alkalmazotti közösség megismerte.

Bocskaikert 2025.augusztus 28.

.....
Gábor Sándorné
Igazgató

A Pedagógia Programot a Bocskaikerti Napsugár Óvoda Szülői Szervezete megismerte, ellenvéleményt nem fogalmazott meg.

Bocskaikert, 2025. október 03.

.....
Szülői Szervezet elnöke

A Bocskaikerti Napsugár Óvoda módosított, egységes szerkezetbe foglalt Pedagógia Programját jóváhagyta az intézmény fenntartója, a Bocskaikerti Községi Önkormányzat.

Bocskaikert, 2025.

.....
Szöllős Sándor
Polgármester

Boldogságóra program éves terv				
Téma	A foglalkozás tervezett időpontja	A foglalkozás témájának feldolgozása	A tevékenység eszközei	A foglalkozás által megszerezhető kompetenciák
1. A Hála gyakorlása A hála gyakorlása lehetővé teszi, hogy felismerjük az adott élethelyzetünk pozitív értékeit gyakorlásával csökken a belső stressz, a szorongás.	szeptember	Relaxációs gyakorlat: „süss fel nap” Dr. Bagdi Emőke Mese: Szutyeev: Az okoska botocska Beszélgetés a témáról Zene: Bagdi Bella: Szép nap Hála fa készítése közösen	Napocska sík báb a légző gyakorlathoz. Nagy méretű papír, festék? Kivágott virágok a hálafa elkészítéséhez	Önbecsülés, önmegismerés erősítése Pozitív életszemlélet stresszkezelés, szorongás csökkentése.
2. Az optimizmus gyakorlása Az optimista szemlélet erősíti az önbizalmat, kitartást, a probléma megoldó képességet. Oldja a stresszt, erősíti az immunrendszert, a jövőben vetett hitet.	október	Ráhangelő játék: Szomorú Szilárd és Boldog Blanka Relaxációs gyakorlat: „Éled a virágom, hervad a virágom” Mese: Arany László: a szomorú királykisasszony Zene: Szélkiáltó: Boldogság dal Optimista tükör készítése egyénileg	szomorú és mosolygós smile síkbáb Papírlap, ceruza, ragasztó az optimista tükör rajz elkészítéséhez	Önfigyelem, pozitív életszemlélet, az apró szépségek fókuszálására való képesség. pozitív lelkiállapot, optimista hozzáállás a nehézségekhez.

3. A társas kapcsolatok ápolása A szocializációhoz, a boldog élethez nélkülözhetetlen az emberi szeretet kapcsolatok kialakítása és ápolása.	november	Relaxációs légző gyakorlat zenére Mese: Lázár Ervin: A nagyravágyó feketerigó „Barátság” játék Zene: Bródy János: Mindannyian mások vagyunk Barátság karkötő készítése közösen	fonalak a barátság karkötőhöz, olló	A szocializációs készségek fejlődése, empátia, elfogadás, kompromisszum készség, pozitív lelkiegyensúly.
4. Boldogító jócselekedetek Az apró kis kedvességek, segítségek ápolják, tegyék harmonikusabbá a kapcsolatokat, fokozzák a boldogság érzést, jobban érezzük általa magunkat.	december	Relaxációs gyakorlat: Dr. Bagdi Emőke Mese: Szívem kertje Bezzeg Andrea Zene: Bagdi Bella: Jó emberré csak szívemmel válhatok Jóságos manócska játék	szívecske forma, rajzlap, ceruza	A társas kapcsolatok erősödése, pozitív lelkiállapot, kötődés, elfogadás, empátia, segítőkészség fejlődése.
5. Célok kitűzése és elérése A célok meghatározása, a boldog életünk meghatározója. Célok nélkül az élethez való pozitív hozzáállásunk, teljesítményünk, jóllét állapotunk csökken.	január	Relaxációs gyakorlat: „Hintaszék” Dr. Bagdi Emőke Mese: Szutyjev: A négy kis ezermester Beszélgetés: Ki mit szeretne megtanulni? Zene: Bagdi Bella: Van nekem egy álmom papírpülő hajtogatása és célba juttatása	rajzlap, doboz a célbadobáshoz	Önbizalom, önismeret fejlődése, kitartás, bátorság, céltudatosság fejlesztése. Kreativitás, sikerorientáltság, boldog lelkiállapot, elégedettség, elfogadás érzésének erősödése.

6. Megküzdési stratégiák Az életünk során számos kihívással kerülünk szembe és ezekkel való szembenézéssel, megoldásokkal foglalkozik ez a fejezete.	február	Relaxációs gyakorlat „Égig érő fa vagyok, megnövök, mint a nagyok” Dr. Bagdi Emőke Mese: Az arany kulcs Bezzeg Andrea Kötetlen beszélgetés” ki mit tenne, ha?” Társasjáték (próbatételekkel) és a végén jutalom egy „arany kulcs”, amivel bármilyen kívánság teljesülhet Zene: Grillus: A lovag és a sárkány Bagdi Bella: Ellazulni jaj de jó	társasjáték előkészítéséhez székek, padok, akadályok előkészítése, „arany kulcs” elkészítése kartonból, aranycsillámos festékkel	Bátorság, önbizalom erősödése, kitartás, pozitív hozzáállás, kreatív gondolkodás, problémamegoldó képesség, együttműködés.

7. Apró örömek élvezete Az apró örömek felismerése a boldogság szintünket emeli, nem kell hozzá nagy dolgoknak történni. Apró öröm lehet egy szép dal, a természet szépségei, egy kedves szó, segítség, dicséret.	március	Relaxációs gyakorlat Dr. Bagdi Emőke „napimádás” Mese: Bezzeg Andrea újra együtt A téma bevezetése: beszélgetés ki minek szokott örülni, minek örült ma? „Örömládika” készítése közösen, amibe a gyerekek rajzokat, apróságokat (kavicsot, gyöngyöt) stb. tehetnek. Ha valakinek rossz kedve van kivehet belőle egy cédulát, hogy jobb kedvre derüljön. Zene: Bagdi Bella: Imádok élni.	papirkarton a ládikó készítéshez, krepp papír, ragasztó, olló	Empátia, egymásra és a közvetlen környezetünkben fellelhető szépségekre figyelés, érzelmi intelligencia, segítőkészség, összetartozás élménye
8. A megbocsátás gyakorlása A megbocsátás lelki egészségünk szempontjából nagyon fontos képesség, mivel a harag, a fel nem dolgozott sérelmek csökkentik nemcsak a lelki, hanem a fizikai állapotunk szintjét is.	április	Relaxációs gyakorlat Dr. Bagdi Emőke A téma bevezetése: beszélgetés ki miért haragudott már meg és sikerült e megbocsátania? A „varázs szavak” gyakorlása játékos formában (sajnálom, kérlek bocsáss meg, köszönöm, szeretlek) Mese bábjáték: Süni Simi Zene: Bagdi Bella: Hooponopo A „megbocsátás” kavics kifestése filctollal lakkozva	filctoll, lakk a kavicsok elkészítéséhez	Fejleszti az érzelmi intelligenciát, együttérzést, empátiát. csökkenti a szorongást, segíti a jóllét állapotát. Erősíti a társas kapcsolatokat, a közösségi és együttműködő képességet.

9. Testmozgás A testmozgás csökkenti a szorongást, a stressz hormon szintet, növeli a boldogság hormon szintjét, javítja az agyi és szervi funkciókat, a pozitív lelkiállapot fenntartását.	május	Relaxációs gyakorlat: „domborítok, mint a cica, házba bújok, mint a csiga” DR. Bagdi E. Mese: A lusta király Bezzeg Andrea Játékos torna: Napsugár együttes Móka torna Zene: Bagdi Bella: Jól érzem magam	torna eszközök	fejleszti a testtudatot, a koordinációs képességet, figyelmet, emlékezetet, állóképességet, erőnlétet, társas kapcsolatokat, együttműködő képességet.
10. Fenntartható boldogság Az a képesség, amely által minél hosszabb ideig képesek vagyunk a jóllét állapotában maradni. Ezen készségek elsajátítása folyamatos ismétléssel, gyakorlással válhat szokásunkká.	június	A fenntartható boldogság főbb pillérei a pozitív érzelmek keresése, a társak támogatása, és a szokássá alakítás. Relaxációs gyakorlat „Süss fel nap” Dr. Bagdi Bella A téma bevezetése „Szeretet folyosó” interaktív játék Zene: Bagdi Bella: Jobb veled a világ Mese: Boldog erdő- Kerekerdő Bezzeg Andrea Boldogság füzér” készítés (a boldogság fokozó technikák felelevenítése)	a boldogság fokozó technikák emblémáinak kivágása, színes ceruza	Fejleszti az érzelmi intelligenciát, empátiát, együttműködési készséget, erősíti a társas kapcsolatokat, a szokássá alakításhoz a rendszerességet, a kitartást, toleranciát, a boldogság állapot rögzítését.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2. melléklete a **JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és egészség- és munkavédelmi eszközeiről** alapján a Pedagógiai program feladatainak megvalósításához szükséges feltételek rendelkezésre állnak. A helyiségek, azok berendezései, az eszközök beszerzése folyamatos a gyermeklétszámnak, dolgozói létszámnak megfelelően. A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda SZMSZ-ében, Háziarendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket. A gyermekek részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek testméretéhez. Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni. Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni. Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ideértve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni.

BOCSKAIKERTI NAPSUGÁR ÓVODA EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1. Bevezetés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek a kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

A teljeskörű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az intézményi teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok

- a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet,
- a pedagógiai programot,
- szervezeti működést,
- a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében

úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani - a gyermek egészségéhez, biztonságához való jogai alapján - a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos

szociális együttműködési készséget kialakítsuk, amely megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk: egészségfejlesztés és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapi mozgás, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné fejlesztése.

Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Egészségfejlesztő tevékenységek

- az egészséges táplálkozásra nevelés
- rendszeres, mindennapos testmozgás biztosítása
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése a tanulási eredményesség, a lemorzsolódás csökkentése, a bántalmazás, erőszak megelőzése
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

területére terjed ki.

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Testi és lelki egészség.

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Fontos, hogy személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásformáknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek

egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésnek módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok feladata, hogy felkészítsék a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

2. Az egészségfejlesztés céljai, feladatai

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni szeretnénk.

Céljaink:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme. Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Feladataink:

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszicho higiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Általános cél és feladat: A szomatikus nevelés felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésnek, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását.

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermekek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei:

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermekek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának kialakítását, valamint ruházat higiénáját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése, mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. Minden gyermek számára biztosított a saját személyes felszerelés-jellel ellátott törülköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésre áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházatát, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval) körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC. A gyermekek számára biztosított az orrtörléshez, orrfújáshoz papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a tálalóasztalon található poharakat elérhető magasságban helyezünk el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzártan, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak az egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és a kapcsolódó helységek, valamint az óvoda udvara.

Célunk: a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk: az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása.

Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása: Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek a testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatóak. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helységekben folyamatosan biztosítjuk a rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A portalanítás és porszívózás végzése rendszeres. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatokat balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink ez EU szabványnak megfelelőek.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit /pl. a mozgásigény kifejllesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon, egészségpedagógiai kulturáltságon) is.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményeinkben különösen odafigyelünk a

gyermek egészséges étkeztetésére. A programunk része a „Gyümölcs-, zöldség nap”, amely keretében gyermekek heti rendszerességgel fogyasztanak az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket, szülői támogatással.

Óvodánkban napi háromszori étkezés, tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet. Intézményünkben tálalókonyha működik. Szakorvosi javaslat alapján vásárolt szolgáltatás útján biztosított a táplálékallergiás gyermekek étkeztetése, részükre az étel külön edényben érkezik. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot folyamatosan biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát az étkezések lebonyolítása alkotja. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezésük az önkiszolgálásnak.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezés szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozásainak szokásainak terén.

A feltételek biztosítása: A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során (napos munka, önkiszolgáló munka) biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálalt ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél törekszünk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről. Biztosítjuk a nap bármely szakaszában a folyadékpótlást.

Fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira. Táplálkozási rendellenesség túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák elsajátítása.

A feltételek biztosítása: Minden gyermek számára a szülők biztosítják a jellel ellátott egyéni tisztálkodási eszközöket (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, fésű) melyek tisztításáról, fertőtlenítéséről rendszeresen és fokozottan gondoskodunk. A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.

A szülők támogatásával - vitaminban gazdag zöldségeket és gyümölcsöket napi rendszerességgel biztosítjuk a gyerekeknek, hangsúlyozzuk fogyasztásuk egészséges mivoltát. A higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, kézmosás, fertőtlenítés stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgásához szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.

A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. Rendszeres kapcsolatot tartunk az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be (pl. fejtetvesség).

A mindennapi mozgás megvalósítása

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnőveket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességeit hanyatlásához vezethet. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. Ez a nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a

szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Célunk a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A feltételek biztosítása: A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk. Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíróképességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.

A mozgásos tevékenységek szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesültjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével. Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására.

Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.

Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

A mozgásos játékok fejlesztik:

- a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés,
- kedvezően befolyásolják a gyermekek teljesítő képességét, felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatékonyságát,

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevétele szükséges a konkrét feladatok megszervezése során:

- Lehetőség szerint minden gyerek minden nap vegyen részt a szervezett mozgásban
- Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés)
- Érvényesüljön a sport személyiség és közösség fejlesztő hatása

- A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembevételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon
- A mindennapi mozgás az életminőség javítását szolgálja A napi tevékenység részeként frissítő mozgás a szabadban
- Tudatos, a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások
- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése
- A prevenciós torna biztosítása
- A mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése

Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs még elegendő tapasztalata, veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek már az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodában történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig tart, valamint kiterjed óvodán kívül tarott programok idejére is.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek nyújtása, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.

- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.
- Megismertetjük a gyermekeinkkel a játékok, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát.
- Az eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (pl.: olló, tű, kés, villa).

- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!
- Az óvodában biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet rögzíti, hogy a nevelés-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a balesetek megelőzés szempontjára. Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságára törekvő viselkedést. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézmény védő, óvó előírásokat. A nevelés-oktatás intézményben bekövetkezett tanuló- és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló- és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni. Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedést a hasonló balesetek megelőzésére.

Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapon gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki

egészség érdekében törekszünk az optimális napirend, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életviteli igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség kialakítása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik. Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátias készség alakítását.

A pszichohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Egészséges életvezetés
- Stresszelhárítás
- Egészségre káros szokások kialakulásának megelőzése
- Érzelmi nevelés

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a kora prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermekeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása: Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.

A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió).

Minden adódó lehetőséget kihasználunk, amellyel a családi életre nevelést elősegítjük. Így hangsúlyozzuk a családi munkamegosztás fontosságát, az apai és anyai hivatás szépségét.

Stressz-elhárítás A stressz a szervezetnek a külső ingerekre adott válaszreakciója, a szervezet alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri, -lelki egészségvédelem

Feladatunk a stresszt okozó helyzetek kiküszöbölése (a stressz- hatások és helyzetek elkerülésével) illetve a stressz- hatások kompenzációja. A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem. Napirendünk minden esetben biztosítjuk a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást.

A feltételek biztosítása: Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. 20/2012 EMMI rendelet 128§ (11) bekezdése alapján a nevelési-oktatási intézményben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott tanítási órán, egyéb foglalkozáson, valamint a nevelési-oktatási intézményben vagy a nevelési-oktatási intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen (a továbbiakban: elektroakusztikus hangosítású rendezvény), amelyen gyermekek, tanulók is részt vesznek, a gyermekek, tanulók zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen a) 0–6 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az $L_{Aeq} M30 \ 75 \text{ dB}$ értéket. Ennek ellenőrzésére intézményünkben zajszintmérő készüléket alkalmazunk.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztása, az elhízás és a cukorbetegségek megelőzése.

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiéniafontosságát. Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességének fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását. A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése a tanulási eredményesség, a le-morzsolódás csökkentése, a bántalmazás, erőszak megelőzése

A feltételek biztosítása: Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére. A csoportba történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt kapcsolatra jellemző, egymás tiszteletére épülő, bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedés és a szeretet.

Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélést közös értékrend, közös cél cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének „szabályozását” végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való együttműködésben való részvételre neveljük, beilleszkedésre, alkalmazkodásra.

Feladatunk: Kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása. A személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedését. Az egészséget támogató ismeretek bővítése és készségek fejlesztése.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integrált nevelés
- Egészségprobléma
- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben alapuló óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a részükre biztosított folyamatos és speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

A feltételek biztosítása: Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal és eséllyel vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakember segítségét igénybe vesszük.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztése, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetése, a megvalósításra irányuló mozgósítást, és az egészségügyi ellátás felesleges igénybevételének elkerülésre irányuló felvilágosítást is jelenti.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétel az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata. Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul. Segítségével az óvoda, valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl. dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelemfelhívás stb.).

Célunk a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényné fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében az egészségéletvitel kialakítására való törekvés képességének fejlesztése.

Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az igazgató feladata az SZMSZ-ben leírtak alapján.

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok

Természeti környezettel kapcsolatos anyagok feldolgozása képesség fejlesztő tevékenységekkel.

A tevékenység tartalma: Az természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Hazánk növény és állatvilágának bemutatása. Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése. Természetvédelmi jeles napok megünneplése. Egészséges életmóddal kapcsolatos programjaink megtartása.

Feladatunk: Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása képességfejlesztő tevékenységekkel személyes higiénié elsajátítása.

A tevékenységek tartalma

Ismerkedés saját testünkkel, a testrészek, érzékszervek funkciójának megismertetése. Lakóhelyünk megismerése. Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. Orvos gyógyító munkájának megismerése, látogatás a gyógyszertárba. Könyvtárlátogatás. Lakóhelyünk templomának megismerése. Közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök

A szülők együttműködésével tematikus egészségheteket (Ovitamin-hét, Gyógynövény-hét) tartunk, ahol a szülők és a gyermekek ismerkednek az egészséges zöldségek, gyümölcsök felhasználási lehetőségeivel.

Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismerése

A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása, környezettudatos életmód elemeinek szocializációja.

A rossz minőségű levegő, a szmog fogalmának, okainak megismertetése. A vízszennyezés következményének ismertetése. Mindennapi szabad mozgás beillesztése a napirendbe időjárástól függően az udvaron vagy az aulában, tornaszobában. Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése. Élményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében, természetbarát anyagok használatának népszerűsítése. Újrahasznosítás, szelektív szemétgyűjtés. Természeti környezetünk védelme, óvása (szelektív hulladékgyűjtés, madáretetés stb.)

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolata jelentős tényező az óvodai egészségfejlesztéssel kapcsolatos megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori, rendszeres végzése, beépülése a napirendbe. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra. A szülői értekezletek témái között szerepel a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása.

Együttműködés az egészségügyi szolgáltatókkal (orvos, védőnő)

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendszerileg- kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelemfeloldásának segítségét. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Az óvodában minden évben megszervezzük a gyermekek fogászati szűrővizsgálatát. Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések tanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

3.Az intézmény teljes körű egészségfejlesztés nyomon követése, értékelése

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, ez beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba. Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak. A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára

irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is. Óvodánkban a gyermek fejlődését az oviKRÉTA rendszerben vezetik óvodapedagógusaink. A gyermekekről fél évente (félévkor és év végén) az óvodapedagógusok értékelést készítenek, melyben a gyermek legfőbb fejlődési jellemzőit jegyzi le, amely tartalmazza az egészségfejlesztéshez kapcsolódó értékelést is.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

Kelt: Bocskai kert, 2024. október. 09.

Készítette: Gábor Sándorné

Igazgató

LEGITIMÁCIÓ

Az intézmény Egészségfejlesztési programját a nevelőtestület tagjai véleményezték, minden tagja a dokumentumot megismerte, elfogadta.

Bocskai kert, 2024. október 10.

.....

Nevelőtestület nevében

.....

Igazgató

Határozati javaslat

Bocskai kert Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta a Bocskai kert Napsugár Óvoda 2025/2026 nevelési évre vonatkozó Munkatervét és azt elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Szöllős Sándor polármester, Gábor Sándorné igazgató

Határozati javaslat

Bocskaikert Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta a Bocskaikerti Napsugár Óvoda felülvizsgált Szervezeti és Működési Szabályzatát és azt elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Szöllős Sándor polármester, Gábor Sándorné igazgató

Határozati javaslat

Bocskaikert Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta a Bocskaikerti Napsugár Óvoda felülvizsgált Pedagógiai Programját és azt elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Szöllős Sándor polármester, Gábor Sándorné igazgató